

דברי הכנסת

הישיבה החמישים-ושתיים של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, כ"ה בטבת התשנ"ג (18 בינואר 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:00

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת	
שאלות ותשובות	
משמר אזרחי ביהודה ובשומרון	
משמר אזרחי ביהודה ובשומרון	
הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה	
בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מימון מפלגות	
שאלות ותשובות	
חיזוק ההתיישבות בבקעת-הירדן	
מבצע מכירת דירות באשקלון	
תוכנית "שבעת הכוכבים"	
הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה	
בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מימון מפלגות	
הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993	
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)	
הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג–1993	
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)	
חילופי גברי בוועדות הכנסת	
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת	
הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג–1993	
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)	
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת	
הצעת חוק לתיקון פקודת מניעת טרור (מס' 3), התשנ"ג–1993	
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)	

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

אנחנו פותחים את ישיבת הכנסת, יום שני, כ"ה בטבת התשנ"ג, 18 בינואר 1993.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה – הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון) (מינוי השרים ושינוי הרוב להבעת אי-אמון); הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 92), התשנ"ג-1993.

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית – הצעת חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא-הגנה לישראל (תיקון מס' 2), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת החוץ והביטחון; הצעת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 9), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט.

לדיון מוקדם – הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – הצבעה בבתי-חולים), התשנ"ג-1993, של חברי הכנסת נ' חזן וד' צוקר; הצעת חוק למניעת הקמתה של מדינה ערבית-פלשתינית שנייה לירדן, התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת עוזי לנדאו; הצעת חוק חסידי אומות העולם (קצבה), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אבנר חי שאקי; הצעת חוק הבחירות (סיקור אירועים בהשתתפות מועמדים לכנסת), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק מס מקביל (תיקון – חלוקת המס המקביל), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אלי דיין; הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – דיון בדלתיים סגורות), התשנ"ג-1993, של חברי הכנסת י' דיין וא' יחזקאל; הצעת חוק מינוי בכירים בשירות המדינה, התשנ"ג-1993, של חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – הרחבת זכויות לגמלה), של חברת הכנסת דליה איציק; הצעת חוק בתי-החולים הציבוריים, התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת יורם לס; הצעת חוק לימוד חובה (תיקון – הרחבת חוק חינוך חנים עד גיל 19), התשנ"ג-1993, של חברי הכנסת ת' זיאד וה' מחאמיד; הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון – תקווה לעבודה לאסירים משוחררים), התשנ"ג-1993, של חברת הכנסת ענת מאור; הצעת חוק לימוד חובה (תיקון – הקדמת חינוך חובה לגיל שנה), התשנ"ג-1993, של חברי הכנסת ת' זיאד, ת' גוז'נסקי וה' מחאמיד; הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון – הגבלת הכנסות), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק שירות המדינה (גמלאות) (הגדלת קצבה לעובדי משרד התקשורת לשעבר), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת אלי דיין; הצעת חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] (תיקון), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת יגאל ביבי; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב]

(תיקון מס' 83), של חברת הכנסת דליה איציק; והצעת חוק עבודת נשים (תיקון – עובדת בחופשת לידה), התשנ"ג-1993, של חברי הכנסת ד' איציק וא' דיין. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד למזכיר הכנסת.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים להמשך סדר-היום – תשובות על שאלות. שר המשטרה, אינו נוכח. את התשובות הוא ייתן בהמשך. שר הבינוי והשיכון, אינו נוכח. את התשובות על השאלות הוא ייתן בהמשך.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצעת סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין – – –

שר המשטרה הגיע. שר המשטרה כל כך מקפיד תמיד לבוא בזמן, ניתן לו את האפשרות הזאת.

שר המשטרה ישיב על שאלתא מס' 372, של חבר הכנסת אפרים סנה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זה לא בסדר.

היו"ר ש' וייס:

שאלות באות תמיד לפני.

משמר אזרחי ביהודה ובשומרון

חבר הכנסת א' סנה שאל את שר המשטרה ביום ה' בטבת התשנ"ג (29 בדצמבר 1992):

בעיתון "חדשות" מיום 9 בדצמבר 1992 נמסר בשמך, כי הורית להקים משמר אזרחי ביהודה ובשומרון. בעבר דחה שר הביטחון רבין את הרעיון הזה.

ברצוני לשאול:

1. אם הכוונה למשמר אזרחי שיפעל בתחום היישובים הישראליים, איזה שינוי חל בינתיים בתוך יישובים אלו המחייב שינוי מדיניות?

2. אם הכוונה למשמר שיפעל מחוץ לתחומי ההתנחלויות, האין כאן פגיעה בסמכותו של צה"ל כאחראי לביטחון בשטחים?

3. מה יהיו סמכויות המשמר האזרחי כלפי תושבי השטחים, ומי יהיה הגורם שיפקח עליו?

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, על השאלתא של חבר הכנסת אפרים סנה:

1-3. בתאריך 9 באוקטובר 1991 החליטה הממשלה על הקמת משמר אזרחי ביישובים היהודיים ביו"ש.

לאחר כניסתי לתפקידי הנחיתי את מפכ"ל המשטרה לבחון הקמת משמר אזרחי בשטחים, לאחר שמשטרת ישראל הביעה דעתה בפני, כי היא רואה חשיבות למשמר האזרחי כסיוע לביצוע תפקידי המשטרה באזור. הבדיקה בעיצומה.

הכוונה ליחידות משמר אזרחי, שתופעלנה באזורי יהודה ושומרון מכוח צו האלוף, רק בתחום גבולותיהם המוניציפליים של היישובים היהודיים המסוימים שעליהם יוחלט; הם יפעלו רק בצמוד לשוטרים ועל-פי הוראותיהם. קציני המשטרה הממונים באיו"ש יפקחו על פעילותם, תחת המטרייה של פיקוד צה"ל הרלבנטי בכל נפה שאליה משתייך היישוב.

לאחרונה קיבלתי פנייה ממשדד הביטחון לקיים דיון בנושא. הדיון טרם התקיים.

היו"ר ש' וייס:

תודה. יש שאלה נוספת לחבר הכנסת אפרים סנה?

אפרים סנה (העבודה):

לגבי שאלה מס' 3, מה יהיו הסמכויות של יחידות המשמר האזרחי כלפי תושבי השטחים?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סנה מבקש תשובה על שאלה מס' 3.

שר המשטרה מ' שחל:

לא יהיו כל סמכויות כלפי תושבי השטחים; אני עניתי: הפעולה תהיה רק בתחום הגבולות המוניציפליים. למשמר הזה תהיה סמכות רק בתחום היישוב. אסור להם בכלל לצאת מהתחום. הסמכות היא פנימית, והיא שונה מזו של המשמר האזרחי במדינת ישראל, בשטחה של מדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, אדוני השר. שר המשטרה ישיב על שאילתא מס' 452, של חבר הכנסת אלכסנדר גולדפרב. חבר הכנסת אלכסנדר גולדפרב אינו נוכח. התשובה תימסר לפרוטוקול.

משמר אזרחי ביהודה ובשומרון

חבר הכנסת א' גולדפרב שאל את שר המשטרה ביום כ"א בטבת התשנ"ג (14 בינואר 1993):

לנוכח המצב הביטחוני הקשה שבו נתונים גם תושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה, עולה ההצעה לארגון מיידי של יחידות משמר אזרחי להגנה על היישובים באזורים אלה ועל התושבים היהודים בהם, או יחידות של שירות לאומי שיסיירו בתוך היישובים.

ברצוני לשאול:

1. מדוע לא הוקם עד כה משמר אזרחי ביישובי יש"ע?

2. מדוע לא מופנים אנשי שירות לאומי לתגבור כוח המשטרה בכלל והמשמר האזרחי בפרט באזורי יש"ע?

3. כיצד יתמודד משרדך עם בעיית ביטחון היישובים באזורים אלו?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בתאריך 9 באוקטובר 1991 החליטה הממשלה על הקמת משמר אזרחי ביישובים היהודיים ביו"ש.

לאחר כניסתי לתפקידי הנחיתי את מפכ"ל המשטרה לבחון הקמת משמר אזרחי בשטחים. הבדיקה בעיצומה.

לאחרונה קיבלתי פנייה ממשרד הביטחון לקיים דיון בנושא. הדיון טרם התקיים.

2. השירות הלאומי בישראל איננו על-פי חוק. יש עמותות פרטיות המארגנות התנדבות לשירות לאומי של בנות אשר אינן משרתות בצה"ל. עמותות אלו מקצות למשטרת ישראל בנות לתפקידים פקידותיים-מינהלתיים בלבד.

ביצוע תפקידי המשטרה צריך להיעשות על-ידי אנשים מאומנים ומיומנים ובכפיפות למערכת זכויות וחובות. לא כל אזרח יכול לקבל סמכויות שוטר.

3. מייד עם כניסתי לתפקידי הטלתי על מפכ"ל המשטרה לבחון את האפשרויות השונות לתגבור שירותי המשטרה לאוכלוסייה היהודית באזורי יהודה, שומרון וחבל-עזה.

בחודש דצמבר החלטתי על תוספת מיידית של 24 שוטרים לתגבור המשטרה באזור.

יש לציין, שהמשטרה באזורים אלה פועלת בכפיפות לכוחות צה"ל באזור.

אנו ממשיכים לקיים דיונים עם משרד הביטחון ומשרד האוצר כדי לקבל את המימון התקציבי הנדרש לצורך תגבור נוסף ורציני כמתחייב מן הצרכים בשטח, של יחידות המשטרה באזורים אלה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך.

הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה

בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מימון מפלגות

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנו עוברים, אם כן, להצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מימון מפלגות.

יפתחו את הדיון חבר הכנסת דן מרידור, בשם סיעת הליכוד, ואחריו – חבר הכנסת רפאל איתן, בשם סיעת צומת. עשר דקות לכל נואם, בתקווה שזה יספיק. בבקשה.

דן מרידור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רק חצי שנה חלפה מאז הגעתם לשלטון, רבותי ממפלגת העבודה, וכבר לא נותר דבר מהרוח הגדולה של שינוי ותקווה שהבטחתם לעם. רק חצי שנה חלפה, ואת כל הבטחותיכם נשא הרוח. אכזבה גדולה מתפשטת בציבור – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

על מה אתה מדבר?

דן מרידור (הליכוד):

– – ואוחזת גם בראשיהם של אנשים שהאמינו לכם ונתנו בכם את תקוותם.

שלמה בוחבוט (העבודה):

לפחות תדייק בדברים שלך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בוחבוט – – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

מה אתה מדבר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בוחבוט תקשיב לי רגע, ויקשיבו גם אלה העומדים לקרוא קריאות ביניים בהמשך. אני קיבלתי מכתב קשה משניים-שלושה שרים, ובו טענה שלא מאפשרים לממשלה לדבר פה, בכנסת, בזמן דיונים קשים, בתשובות על כל מיני הצעות וכן הלאה. ואנחנו קיימנו דיון בנשיאות בעניין הזה.

אני מבקש מכם שלא לגרום לכך, שאנחנו נצטרך לנקוט כאן צעדים משמעותיים. זה לא יאה לבית הזה. קריאת ביניים – זה בסדר גמור. אבל בואו נאפשר לאנשי האופוזיציה לדבר, וכמובן גם לשרים להשיב, לכבודו של הבית הזה. אני באמת אודה לכם מראש. סליחה שאני אומר לך את זה. באמצעותך אני מעיר לכולם. תודה רבה.

דן מרידור (הליכוד):

תודה, אדוני היושב-ראש.

חבר הכנסת בוחבוט, עוד לא שמעת דבר ואתה כבר מתרגז. חכה, עוד תהיה לך סיבה.

מערכת שלמה של אשליות הולכת וקורסת לנגד עינינו, והציבור מתפכח ומבין. רק לפני חצי שנה היו רבים, שהאמינו לכם, שתעשו שלום וגם תשמרו על הביטחון וגם לא תרדו מרמת-הגולן, כפי שהבטחתם; שתביאו ביטחון אישי נגד הטרור לכל אדם ואדם, כפי שהבטחתם; שתשנו את סדרי העדיפויות, תחוקקו חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כפי שהבטחתם; שתחסלו את האבטלה ותצילו אותנו מ"כלכלה כושלת" של הליכוד, כפי שהבטחתם.

שלמה בוחבוט (העבודה):

נכון.

דן מרידור (הליכוד):

והעיקר, הבטחתם, והאמינו לכם לא מעט אנשים, שתילחמו בשחיתות, בפוליטיזציה – "מושחתים נמאסתם", אתם עוד זוכרים? – שתשליטו טוהר מידות, כפי שהבטחתם. רק חצי שנה חלפה, ונתרו מלים גבוהות, אשליות מנופצות ואכזבה עמוקה ההולכת ומתפשטת.

במה קנתה מפלגת העבודה את השלטון?

אברהם יחזקאל (העבודה):

לא קנתה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, סליחה, אני מעריך שהשר ישיב במקרה זה גם בשמכם. לא כל שאלה ששואל נואם כלשהו היא שאלה שצריך לתת עליה תשובה. יש מה שנקרא שאלות רטוריות. לא חייבים לתת תשובה על כל שאלה. אלו לא שאלות עם סימן שאלה. אלו שאלות עם סימן קריאה.

דן מרידור (הליכוד):

במה קנתה מפלגת העבודה את השלטון?

הבטחתם שלום, לא סתם שלום אלא חתימת הסכם אוטונומיה בתוך שישה עד תשעה חודשים; ולא אדם רגיל הבטיח, מי שהיום הוא ראש הממשלה הבטיח והתחייב לפני הבוחרים בארץ ולפני תורמים בחוץ-לארץ – התחייב במכתב – להביא לחתימת הסכם האוטונומיה בתוך שישה עד תשעה חודשים. עברו שישה חודשים, נתרו עוד שלושה חודשים בלבד ויהיה שלום. איזו אחיזת עיניים, איזו מהתלה מרה.

קנייתם שלטון תמורת הבטחת שלום בתוך זמן קצר וקצוב. את ההבטחה הפרתם, השלטון נותר בידיכם, ובציבור – אכזבה אבל גם התפכחות.

עכשיו אתם מבטיחים שעוד השנה, 1993 – יהיה הסכם עם סוריה. שוב הבטחה, עוד מעט שוב הפרה ושוב אכזבה, אך השלטון עדיין בידיכם.

סאלח טריף (העבודה):

דן מרידור (הליכוד):

אינכם מבינים מה קורה כאן?

שלמה בוחבוט (העבודה):

נדבר בעוד שלוש שנים.

דן מרידור (הליכוד):

אתם מסבירים לציבור – והערבים שומעים – שאתם מוכרחים להגיע להסכם, ומייד. ובתוך הממשלה יש מי שאומר: הגולן שייר לסורים בין כך ובין כך. ואתם מחכים שאחרי זה הערבים יגמישו את העמדות שלהם ויתפשרו אתכם? כך תגיעו להסכם? כך תניעו את הערבים להתפשר?

בנינו תהליך שלום תוך קשיים וסיכונים והגענו למשא-ומתן ישיר בלי תנאים מוקדמים, בלי כפייה. קיבלתם תהליך שלום מן המוכן. אתם, בריצתכם המבוהלת, אינכם מקדמים את השלום, אתם מרחיקים אותו. אתם עוד תצליחו לקלקל את הסיכוי הגדול שפתחנו במדריד לפני 14 חודשים.

רק חצי שנה חלפה. אתם זוכרים מה היה חצי שנה אחרי שהליכוד הגיע לשלטון? סאדאת היה בירושלים, מנחם בגין היה באסמעיליה וכבר היתה תוכנית אוטונומיה. איזו השוואה. איזה הבדל.

במה עוד קניתם את השלטון? הבטחתם שתביאו ביטחון אישי לכל איש ואיש. אמרתם שלא תביאו את עזה לבת-ים. נכון, את זה קיימתם. לא הבאתם את עזה לבת-ים – היא הגיעה לירושלים לרחוב התיבונים, ללוחם השב"כ, חיים נחמני, זיכרוננו לברכה. היא הגיעה ללוד, לא לבת-ים, לשוטר מג"ב, נסים טולדנו, זיכרוננו לברכה. ולפני שלושה ימים היא הגיעה עם סכין ודקרה ארבעה אנשים ליד התחנה המרכזית בתל-אביב.

אינני מאשים אתכם, ולעולם לא אאשים אתכם במות יהודים. אתם לא אשמים בכך. המחבלים אשמים. המסיתים אשמים.

קריאות:

דן מרידור (הליכוד):

אבל אני מאשים אתכם בהחלט במכירת האשליה, שכשתגיעו לשלטון תמנעו זאת. אני מאשים אתכם בניצול הציני של התחושה הציבורית הכבדה עקב המקרים הטרגיים. חלק מהציבור האמין לכם ונתן לכם אמון ותמיכה. כך קניתם שלטון, והוא נשאר בידיכם. ההבטחה שלא היה לה מקום או סיכוי מלכתחילה – הופרה. והאכזבה עמוקה וקשה.

כן, גירשתם 415 אנשי "חמאס". לא אדבר על הגירוש, הנדון עכשיו בבית-המשפט הגבוה לצדק, אבל מי יכול שלא להתרשם מהשלומיאליות שהופגנה כאן, וגם מן ההצלחה חסרת התקדים שלכם, צריך להודות, להפוך את שנואי כל העולם התרבותי – פונדמנטליסטים אסלאמים – לשחקני טלוויזיה ערב ערב על מרקעי העולם כולו, במקום שריכזנו אותם שם בלבנון, והעניין טרם הסתיים.

במה עוד קניתם שלטון? הבטחתם שתחסלו את האבטלה ותצילו את המדינה מהכלכלה הכושלת של ממשלת הליכוד. פתאום התברר לכם שהמשק הישראלי נמצא על מסלול של צמיחה שאין דומה לו בכל העולם המערבי. פתאום מתברר לכם שהמשק צומח בשיעור של 6% בשנה, כבר שלוש שנים. פתאום מתברר לכם שבשנה האחרונה היצוא עלה ביותר מ-10%. פתאום מתברר לכם שהאינפלציה יורדת עד לאן שהיא ירדה. את האבטלה הבטחתם לחסל, אבל דווקא היא גדלה מדי חודש בחודש.

כך קניתם שלטון, בתיאורים מעוותים של המציאות ובהבטחות שווא לבוחרים. חלק האמין. השלטון בידיכם. ההבטחות הופרו.

אבל מעל לכול, האשמתם אותנו בשחיתות והצגתם את עצמכם ככלילי טוהר המידות והיושר הציבורי. נורמות חדשות הבטחתם לציבור, כדי לזכות באמונו.

אני עוד זוכר – וכל הציבור זוכר – את השימוש שעשיתם בדוחות של מבקרת המדינה. אז כל דבריה על הליכוד היו תורה למשה מסיני בעיניכם.

חלפה רק חצי שנה, ומבקרת המדינה מפרסמת דוח חדש, על-פי חוק מימון מפלגות, על הבחירות האחרונות שבהן זכתה מפלגתכם, ומה מסתבר?

שלמה בוחבוט (העבודה):

לא נכון. תדייק.

אברהם יחזקאל (העבודה):

— — —

דן מרידור (הליכוד):

אני חוזר: מבקרת המדינה מפרסמת דוח על הבחירות האחרונות שבהן זכתה מפלגתכם, ומה מסתבר? שהליכוד, זה שהואשם בשחיתות, זכה לציון חיובי ולא נמצאה בו שום תקלה, כי הוא שמר על החוק ועל הכללים כלשונם וכרוחם. ולעומת זאת, מפלגת העבודה שברה את כללי המשחק, הפרה את החוק ועשתה מעשים שלא ייעשו. איך אומרת המבקרת על נטילת התרומות שלכם תוך הפרת החוק?

שלמה בוחבוט (העבודה):

איך זה קשור לבחירות 1992?

היו"ר ש' וייס:

כבר שאלת, חבר הכנסת בוחבוט.

רוני מילוא (הליכוד):

חבר הכנסת בוחבוט, תשתוק. אתה לא מבין. לא כל מי שלא מבין צריך לצעוק.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רוני מילוא, יש לי הצעה — — —

רוני מילוא (הליכוד):

למה אתה לא משתיק אותו? למה אתה פונה אלי?

היו"ר ש' וייס:

אני מנסה לשכנע אותו שיירגע.

רוני מילוא (הליכוד):

תרגיע אותו.

היו"ר ש' וייס:

אל תגידו לי את מי להרגיע. כשאני מרגיע אחד, והשני אומר להרגיע את השני, אני צריך להרגיע את השלישי. יש לי בקשה, כאשר אתם משתמשים בשמות חברי הכנסת, תוסיפו את התואר, כי אם זורקים שמות משפחה בלבד, זה עשוי, חלילה, ליצור רושם של זלזול הדדי.

אברהם בורג (העבודה):

לא יעלה על הדעת.

דן מרידור (הליכוד):

אמרה מבקרת המדינה, חברי חבר הכנסת בוחבוט, פעמיים: "הסיעה – העבודה – לא עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד לפי סעיף 8(א) לחוק המימון"; ראה עמוד 14 בדוח.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — — אתיופים — — —

דן מרידור (הליכוד):

אל תרחיק עד אתיופיה. תנסה לענות על השאלות האלה. אל תחפש תשובות אחרות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, יש לי שתי שאלות ובקשה. אתם רוצים שכל נאום כזה יימשך חצי שעה, שעה? בקשה: לא להפריע. תודה.

דן מרידור (הליכוד):

ועוד קובעת המבקרת, שאתם העברתם בתקופת הבחירות, רבותי, בתקופת הבחירות ולא קודם לכן, לרשימת צ'רלי ביטון 284,000, וכיסיתם הוצאות נוספות של 50,000 שקל; ראו עמוד 15. את זה עשיתם לא בשנת 1990, כמו שמנסים להטעות את הציבור, אלא בשנת 1992, בזמן הבחירות; שנה אחרי שבית-המשפט העליון פסק שסעיף כזה בטל ואסור לקנות קולות בכסף. נכון, את ההסכם המביש חתמתם בשנת 1990. זה נכון. אחרי זה היה פסק-דין. ידעתם שהסעיף בטל, ובכל זאת שילמתם כסף.

יורם לס (העבודה):

איזה פסק-דין? תספר עליו קצת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

רענן כהן (העבודה):

אברהם יחזקאל (העבודה):

באיזה בית-משפט ---

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הרי אני אוסיף את הזמן, זה יימשך עד אין-סוף.

אברהם יחזקאל (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אבי יחזקאל, תקשיב לי. עוד מעט יעלה השר להשיב, וחלילה אם האופוזיציה תפריע. איזה בסיס יהיה לכם אחר כך לתבוע מיושב-ראש הישיבה שישליט כאן סדר?

סאלח טריף (העבודה):

יש לי שאלה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

זה לא שאלון.

רוני מילוא (הליכוד):

תציע להם לקרוא את הדוח.

דן מרידור (הליכוד):

ועוד עשיתם הסכם עם סיעת ש"ס בשנת 1989, ומכוחו, רבותי, העברתם כסף לסיעת ש"ס למימון הבחירות האחרונות לכנסת, ולכן מבקרת המדינה עסקה בו. היא דיברה על "תמיכה פוליטית" – בקשר להסכם הזה – "שאותה אין לקנות בכסף".

מי אחראי לשחיתות הזאת? רבותי, עוד מעט נדע. קראנו אתמול בעיתון, שחבר הכנסת לס מבקש להקים ועדה לחקור את העניין, ולכן אני מקווה שנדע. הוא פנה למפלגת העבודה, והוא מבקש להקים ועדה. הוא אמר לעיתון, כי השר רמון – ויסלח לי חברי חיים, שאני מצטט מדברי חברו פרופסור לס – "השר רמון הוא האחראי, ציבורית ומוסרית, לתרגיל המסריח שברכישת קולו של ביטון, והוא צריך לתת על כך את הדין אם ועדת חקירה פנימית במפלגה תאשש את טענתו". חבר הכנסת פרופסור לס אמר עוד: "אותו חיים רמון, שניהל מלחמה לטוהר המידות ונגד 'קניית' ש"ס בהסתדרות בכסף מלא למניעת התמודדותה להסתדרות, באצטלה של אביר הצדק והיושר הציבורי, היה האיש שהמציא את העברת הכספים לצ'רלי ביטון כדי לקנות את שתיקתו".

כדי להיות הגון אני מוכרח לומר, שחבר הכנסת השר חיים רמון אומר את ההיפך. הוא אומר: "יש בטענותיו של לס 'משהו מסריח'" – שוב מסריח, שוב אותו דבר – "לס הוא נער שליח חסר מוסר של ההסתדרות. הגיע הזמן שיתחיל לעמוד על הרגליים".

מי אומר אמת? חבר הכנסת לס או השר רמון? מי לא אומר אמת? חבר הכנסת לס או השר רמון?

יורם לס (העבודה):

דן מרידור (הליכוד):

אני מחכה למפלגת העבודה שתקבע מי אומר אמת.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אני פונה אליך. תראה מה שאתה מעורר כאן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. לסיבוב הזה זה מספיק. חבר הכנסת אלי דיין. הנאום הזה יימשך עד אין-סוף אם תהיינה הפרעות.

דן מרידור (הליכוד):

כדי להסיר ספק, חבר הכנסת לס, את הידיעה על דבריו המצוטטים בשמך קראתי בעיתון מאתמול, לא מלפני שנים.

יורם לס (העבודה):

על אירוע מלפני שנתיים.

דן מרידור (הליכוד):

אני מוכן לתקן: לפני שנתיים חשבת שהשר רמון הוא כפי שתיארת, לא עכשיו.

אדוני היושב-ראש, נכון, גם אצלנו בליכוד היו שגיאות, ושילמנו מחיר בגללן. אבל בשנים האחרונות נלחמנו מלחמה קשה נגד תופעות שליליות, נגד ניצול כוח ממלכתי למטרות מפלגתיות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לכן החתמתם עולים אתיופים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, מה יגידו בדגניה אם חלילה אקרא אותך לסדר?

דן מרידור (הליכוד):

קשה להם לשמוע. זה לא נעים, אבל תתרגלו להקשיב.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

רוני מילוא (הליכוד):

ומה עם כל חברי ההסתדרות שהחתמתם בכוח?

דן מרידור (הליכוד):

חברי הכנסת ממפלגת העבודה, תתרגלו לשמוע. הציבור לא רק שומע את טענותי, הוא גם רואה את תגובותיכם על הטענות האלה. האמינו לי, אינני יודע מה יותר משכנע.

אנחנו שילמנו מחיר, אם כי נלחמנו מלחמה קשה בשנים האחרונות להיטיב את הנורמות, גם בשינויי חקיקה בכנסת הזאת, בשיתוף פעולה, גם בחוות דעת של היועץ המשפטי, גם בחקירה ובדיקה ודרישה של מקרים קשים, בלי שום אפליה. זה לא תמיד כל כך קל, אבל עשינו את זה.

ואתם? מה אנחנו קוראים בעיתונים בחודשים האחרונים? פיטורים של אנשים ממקום עבודתם מפני שהם אנשי ליכוד, מינויים של אנשים משיקולים פוליטיים. אפילו לנציב שירות המדינה רציתם למנות איש פוליטי, וועדה קבעה, שלמרות כישוריו, אף שהוא איש מוכשר, הוא לא יתמנה בגלל שיוכו הפוליטי.

כשאינכם מצליחים, אתם תוקפים את אנשי הממשלה ועובדיה. ראש הממשלה תוקף את אנשי האוצר; השר שטרית, שר הכלכלה והתכנון והמדע והפיתוח, תוקף את פרקליטת המדינה בטלוויזיה; השר שחל, שאיננו כאן, תוקף את השר ליבאי, שאיננו כאן.

רבותי, מבקרת המדינה עושה עבודה חשובה. וגם אם תתחילו להפיץ בעיתונים שהיא שוגה ומפריזה ויש לה "אגו", אנחנו נדאג שהיא תמשיך עוד שנים לבקר את מעשי ממשלתכם.

אדוני היושב-ראש, לו ידע הציבור ערב הבחירות מה שהוא יודע עליכם עכשיו, על האשליה שבתקוות ועל ההטעיה שבהבטחות, האם היה נותן בכם את האמון? לו ידע הציבור, שבשעה שאתם מתהדרים כצדיקים ומטיפים לליכוד על שחיתות ועל טוהר מידות, באותה עת עצמה, כפי שנקבע על-ידי המבקרת, הליכוד מנהל מערכת בחירות נקייה, ללא חריגה ופגם, ואתם, כפי שקבעה המבקרת, עוברים עבירות על החוקים, שוברים את כללי המשחק – האם היה נותן לכם את הגה השלטון?

הממשלה הזאת, אדוני היושב-ראש, קנתה שלטון ומקיימת שלטון תוך מכירת אשליות ונטיעת תקוות שווא. כל מעשיה ומחדליה חושפים את פניה האמיתיים. הציבור מתפכח. הממשלה הזאת צריכה ללכת, וככל שיקדם כן ייטב.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת דן מרידור. אני מזמין את חבר הכנסת רפאל איתן להנמקת הצעה להביע אי-אמון לממשלה, באותו נושא.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מבקרת המדינה חשפה מעשי שחיתות הגובלים במעשים פליליים במערכת הפוליטית שלנו. בכל מדינה תרבותית ומתוקנת היו הפוליטיקאים משלמים מחיר כבד על מעשים כגון אלה – שוחד פוליטי ושימוש בכספי הציבור לצרכים מפלגתיים.

אני נותן אמון בממצאי מבקרת המדינה, שבהפגינה אומץ לב ציבורי יוצא דופן, אבל הכרחי, חשפה לפני הציבור את מעשי השחיתות בפוליטיקה הישראלית.

אני קורא לחברי הכנסת כולם להביע אי-אמון לממשלה, שכך נהגו נבחריה ומארגני מערכת הבחירות שלה. האם היה מתרחש מהפך פוליטי אילו ידע הציבור שכך אתם מורגלים ומתנהגים? מסופקני.

צומת הניחה הצעת חוק לפיזור הכנסת השלוש-עשרה, שכך קובצה, תוך מעשי שחיתות שאולי לא כולם נתגלו עדיין, אבל במה שפורסם – דיינו.

דוגמה לציבור תהיה ההחלטה לבטל את תוצאות הבחירות ולקיים בחירות חדשות, לראשות הממשלה ישירות, ולכנסת הארבע-עשרה כנהוג. ניתן לציבור לשפוט אותנו. הציבור רשאי וזכאי למנהיגות ישרה, שאינה שואבת את כספיו לצרכיה.

נשמעו טיעונים, שמה שהמבקרת מצאה לא היה שייך למערכת הבחירות. אם כן, אם זה לא שייך, מדוע נקנסה מפלגת העבודה ב-775,000 שקלים, ועוד 69,000 שקלים שנגרעו מתקציב מימון המפלגות שלה?

כולם ציטטו את כולם. אני אצטט רק שניים. האחד הוא השופט ברק שאמר: "אין קונים שלטון בכסף. קואליציה אסור לבנות בהענקת טובות הנאה חומריות למרכיביה".

אלי דיין (העבודה):

על מי הוא אמר את זה?

רפאל איתן (צומת):

מה זה משנה? זה אתם.

יורם לס (העבודה):

מה זאת אומרת "מה זה משנה"?

(קריאות מספסלי מפלגת העבודה)

רפאל איתן (צומת):

מעניין, יש כאן חמישה חברים, אף אחד מכם לא היה קודם בכנסת, ואולי עוד לא הרחתם את השחיתות כולה. אז עכשיו תהיה לכם הזדמנות.

והשופט גולדברג אמר: "ראוי הוא שסעיף זה שבהסכם יבוטל", הכוונה להסכם הקודם, "ובכך נרחק מהסכם פוליטי שבו הכסף יענה את הכול".

אם מישהו התחיל עם צ'רלי אז, בוודאי ימשיך עם מישהו אחר בעתיד. הביאו את זה בחשבון. לא תוכלו להסתיר את זה, לא תוכלו להתעלם מזה. והיה כדאי שתעשו חשבון נפש. אם לא, הציבור יעשה אתכם.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. רבותי, בשבוע שעבר עברתי על הפרוטוקול. השר רמון, שמשיב בשם הממשלה, ניסה במשך עשר דקות לפתוח במשפט אחד ולא אפשרו לו. לפיכך אני מבקש – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מציע לשר רמון שייקח שכפ"ץ נוכח קבלת הפנים של מפלגת העבודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש למנוע חלילה מצב שבו לא יוכלו לדבר בבניין הזה. זה לא טוב לאיש, בעיקר לא לשמנו הטוב הקולקטיבי ככנסת. בבקשה, השר רמון.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת דן מרידור סטה במקצת מהצעת האי-אמון, להערכתי לא במקרה. הוא ניסה להרחיב אותה לתחומים נוספים. הוא ניסה לומר דברים נוספים. אני לא אשיב על כל מה שהציג חבר הכנסת מרידור. אבל אני חושב שבנושא אחד היה ראוי שחבר הכנסת מרידור לא ידבר על הישגי הממשלה הקודמת. איך הוא אמר בנושא השלום? נתנו תהליך שלום מן המוכן. איזה עיוות. הרי אנחנו כבר יודעים את כל מה שהיה במשא-ומתן שאתם ניהלתם. אנחנו יושבים, אנחנו קראנו את הפרוטוקולים. את הביטוי הנאמן ביותר לצורת המשא-ומתן שאתם ניהלתם נתן ראש הממשלה – בין שהוא אמר זאת ובין שלא אמר זאת – בהתנהגותו, שהתכוונתם למשוך ולגרור רגליים עשר שנים ולא להגיע להסכם. ואשר להסכם – כבר אמרתי את זה בכנסת – אמר יושב-ראש המשלחת הישראלית למשא-ומתן עם סוריה, לשעבר, מר יוסי בן-אהרן, שגם מאה שנה הוא יושב למשא-ומתן עם הסורים ולא ישמעו את המלה "נסיגה" מפיו. אם כן, למה?

התחלנו בחודש אוגוסט משא-ומתן, לא מאפס, ממינוס. היינו צריכים לטהר את האווירה שאתם יצרתם, מהעמדת הפנים. ואתם היום, חצי שנה לאחר הבחירות, לאחר שיודעים הכול, עוד מנסים למכור את האשליה הזאת, את דבר ההבל הזה, את הרמאות הזאת? עם האמריקנים דיברנו, עם כולם, ואמרו לנו מה היתה דעתם על מה שעשיתם.

ובאמת גם לא הצלחתם לרמות את הציבור בארץ. הוא לא האמין לכם שאתם עושים תהליך שלום, כי לו הוא היה מאמין שיש תהליך שלום אמיתי, אני משוכנע שתוצאות הבחירות היו אחרות.

אינני רוצה להיכנס לשאר הנושאים, לא בתחום הכלכלה, אני רק אביא דוגמה: מיליארד שקלים נוספים יש בתקציב המדינה 1993 למטרות חברתיות, לעומת מה שהיה בתקציב שלכם; מיליארד שקלים נוספים.

מאיר שטרית (הליכוד):

זה בלוף. חיים, זה בלוף.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת שטרית, אני מציע לך – – –

היו"ר ש' וייס:

זה לא חיים, זה השר רמון.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת שטרית, אני מציע לך לקרוא את ספר התקציב, ואם אני טועה, אני מוכן להתנצל מעל הדוכן; אם אתה טועה, אני מציע שאתה תעשה זאת.

מאיר שטרית (הליכוד):

בבקשה, אני מוכן להראות לך.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להתייחס לנושא שהעלה היום חבר הכנסת מרידור וגם להצעה, כפי שנכתבה. כותב חבר הכנסת משה קצב, שעל-פי הממצאים של דוח מבקר המדינה, הממשלה קנתה את השלטון בכסף, ומתעוררים ספקות ביחס לכשירותן של תוצאות הבחירות האחרונות.

אני רוצה לקבוע חד-משמעית, שאין שום ממצא כזה בדוח מבקר המדינה. ואם זה לא מספיק, אצטט ממה שאמרה מבקרת המדינה כאשר נשאלה בראיונות סוף השבוע בעניין הזה. אני פשוט אצטט בעיתון "מעריב של שבת, שואלת הכתבת סימה קדמון את המבקרת: "האם תמליצי לנקוט הליך פלילי בעניין קניית השלטון בכסף?" ועונה המבקרת: "קניית השלטון בכסף" – חבר הכנסת מרידור, מכיוון שאתה קורא עיתונים, ראיתי, כל דבר לא רציני, בוודאי קראת את הידיעה הרצינית הזאת – "היה עניין ב-1989".

דן מרידור (הליכוד):

פרופסור לס הוא לא רציני? הוא מאוד רציני.

שר הבריאות ח' רמון:

אני חוזר: "קניית השלטון בכסף היה עניין ב-1989. אינני יודעת עדיין, עוד לא שקלתי". אני חוזר פעם שלישית, שיהיה ברור לכם: "קניית השלטון בכסף היה עניין ב-1989". גם על זה יכול להיות ויכוח עם המבקרת, אבל המבקרת אומרת בעצמה, בקולה, למה היא התייחסה, למה היא התכוונה. זה מה שהיה, לא היה דבר אחר.

רוני מילוא (הליכוד):

פעם אחת קניתם?

דן מרידור (הליכוד):

מה הרבותא?

רוני מילוא (הליכוד):

מי שקונה פעם אחת יודע לקנות.

שר הבריאות ח' רמון:

תיכף נברר מי קנה.

אברהם בורג (העבודה):

חבר הכנסת מילוא, זה היה – – –

רענן כהן (העבודה):

אפרים גור, מזרחי.

היו"ר ש' וייס:

זהו, גמרנו? השר ימשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

בעיתון "ידיעות אחרונות" מראיין צבי גילת את מבקרת המדינה ואומר לה: "מפלגת העבודה, למשל, התמרמרה על הביטוי 'קניית קולות בכסף'". עונה המבקרת: "בלשון משפטית כך קוראים לזה. אני לא אמרתי שקנו את הקולות של הבחירות האחרונות. תן לי ואסביר את הדברים בצורה מסודרת", ופה מסבירה המבקרת בצורה מסודרת שאין בין הביקורת שהיא כותבת בדוח לבין הבחירות האחרונות דבר וחצי דבר.

יהושע מצא (הליכוד):

זה לא נכון.

היו"ר ש' וייס:

תן לו לצטט את המבקרת.

שר הבריאות ח' רמון:

אני פשוט מצטט את המבקרת.

יהושע מצא (הליכוד):

זה לא נכון.

שר הבריאות ח' רמון:

מי שלא הבין או לא רוצה להבין, אני מכריח אותו להבין. אומרת המבקרת: "אני לא אמרתי שקנו את הקולות של הבחירות האחרונות". זאת אומרת מבקרת המדינה.

אתם שמעתם, ובכל זאת אתם באים ומגישים אי-אמון ואומרים: קנתה את השלטון דהיום בכסף, ומתעוררים ספקות ביחס לכשירותן של תוצאות הבחירות האחרונות. מי שכתב את זה שיקר ביודעין, הוא לא התבסס על ממצאי מבקרת המדינה ועשה שימוש לרעה בדברי מבקרת המדינה. היא לא התכוונה לכך. נכון, יכול היה, מישוהו שרצה, להבין כך בשלב מסוים, אבל אחרי שהיא הבהירה את דבריה בעיתוני סוף השבוע, ברור לכול שאין שום קשר בין תוצאות הבחירות ומערכת הבחירות של 1992 לבין כל מה שכתבה מבקרת המדינה בדוח מבקרת המדינה.

חיים דיין (צומת):

וההסכם עם צ'רלי ביטון?

היו"ר ש' וייס:

לאט לאט, דבר אחרי דבר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני אגיע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דיין, השר רמון יגיע לכל דבר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני אגיע.

לכן, גם חבר הכנסת איתן, גם חבר הכנסת מרידור, אין לתביעה שלכם לא ידיים ולא רגליים, היא מבוססת על שאיפה פוליטית לגיטימית, ואתם לא מכבדים, פוליטית, את רצון העם כפי שבא לידי ביטוי בבחירות 1992, ואתם לא מרוצים מפסק-הדין של הבוחר, נכון, ואתם מנסים לסלף דוח של מבקרת המדינה מתוך ראיית מעמדה, מתוך הבנה שהציבור רוחש לה כבוד רב ואמון, ואתם מסלפים בידועין, בכוונה, את דוח מבקר המדינה כדי להבאיש את ריח תוצאות בחירות 1992, שאתם יודעים שאינן קשורות כלל לדוח מבקרת המדינה. זהו מעשה חמור, חמור כמו חלק גדול מהמעשים שעשיתם בשנתיים האחרונות.

חיים קופמן (הליכוד):

בחודש האחרון היא ניסחה את הנוסח הזה. היא לא ניסחה את זה לפני שנתיים אלא לפני חודש, ויש לזה כוונה מרחיבה מאוד.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה לעבור על דוח המבקרת. אומרת המבקרת ומצטטת מתוך פסק-דין ז'רז'בסקי. הלכתי לראות נגד מי היה פסק-דין ז'רז'בסקי, של בית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק; בפני כבוד השופט ברק, כבוד השופט לוין, כבוד השופט בר, העותר יוזף ז'רז'בסקי, עורך-דין. נגד מי? נגד: 1. ראש הממשלה מר יצחק שמיר; 2. סגן ראש הממשלה מר דוד לוי; 3. חבר הכנסת אריאל שרון; 4. שר החוץ מר משה ארנס; 5. שר התעשייה והמסחר מר משה נסים; 6. שר התחבורה מר משה קצב; 7. שר התיירות מר גדעון פת; 8. שר העבודה והרווחה מר רוני מילוא; 9. לא, אני אדלג על 9; 10. השר אהוד אולמרט; 11. השר דוד מגן; 12. סיעת הליכוד; 9. מי – לא פחות ולא יותר – מי שעמד לפניכם לפני דקות, חבר הכנסת דן מרידור, אז כשר המשפטים.

רוני מילוא (הליכוד):

נו, אז מה? מה זה רלבנטי?

דן מרידור (הליכוד):

זה פסק-דין נכון מאוד, מה אתה מאחז עיניים?

רוני מילוא (הליכוד):

זה פסק-דין מצוין, רק הוא מאחז עיניים, חיים. אנחנו קיימנו ואתם לא.

שר הבריאות ח' רמון:

ואני רוצה לקרוא, מי הראשון במדינת ישראל שבית-המשפט אמר על סעיף קואליציוני שהוא חתם. עם כל הכבוד, זו פסיקה מחייבת. על מה שעשתה המבקרת עוד אפשר לערער, אבל זה פסק-דין חלוט ומחייב, על עניין שהליכוד עשה, שבו כתוב: "אין ולא תהיינה לליכוד תביעות כספיות מהסיעה. ההוצאות המשותפות של הרשימה בכנסת בעתיד, במידה שתהיינה, תחולקנה על-פי כוחם היחסי של הצדדים". זה ההסכם שעשיתם עם התנועה לקידום הרעיון הציוני. אומר השופט אהרן ברק: לדעתי, הרישא של הוראה זו – שאתם כולכם עשיתם – בטל ומבוטל, בהיותו נוגד את תקנת הציבור, על-פיו קונה סיעת הליכוד את תמיכתה של הסיעה לקידום הרעיון הציוני בישראל בממשלה תמורת מתן טובת הנאה.

רוני מילוא (הליכוד):

היא היתה חלק מסיעת הליכוד. אנחנו ביטלנו את זה ואתם ניסיתם לקחת את זה. אתם ניסיתם לפתות את מודעי.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, תן להם. יש לנו זמן.

שר הבריאות ח' רמון:

מה לעשות, זה לא יעזור לכם. בספר דברי הימים – – –

אברהם בורג (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בורג, אתה לא עוזר לי.

רוני מילוא (הליכוד):

אפשר לחשוב שאנחנו עשינו את התרגיל המסריח.

שר הבריאות ח' רמון:

בספר דברי הימים – – –

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קופמן, אתה ישבת פה שנתיים. אתה יודע כמה מסובך לנהל ישיבה.

חיים קופמן (הליכוד):

מסובך, אבל אני מניח שאתה נהנה מזה.

שר הבריאות ח' רמון:

ועל העסקה הזאת אמר בית-המשפט העליון – עסקה כזו, שאתם עשיתם, פסולה היא. אין קונים שלטון בכסף.

ואתם, במשך שנתיים, ואני אוכיח, ישבתם בשלטון על בסיס הסכמים מהסוג הזה. הייתם בשלטון, כל אחד מכם, לרבות חבר הכנסת בני בגין שהתנגד להסכם הזה וחי בשלום עם כל ההסכמים האחרים, ואני אעבור עליהם. שנתיים ישבתם בשלטון על בסיס קנייתו בכסף, ואתם מעזים לעלות פה על הדוכן ולדבר על נושאים שאירעו לפני כן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

השר רמון, אתה יודע שההסכם הזה נדחה על-ידי מרכז הליכוד.

שר הבריאות ח' רמון:

תן לי, לא נדחה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תשתדל להיצמד לעובדות, אם אתה יכול.

שר הבריאות ח' רמון:

ההסכם הזה, חבר הכנסת בני בגין, זכה ב-74% מקולות הליכוד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ולכן הוא נדחה.

רוני מילוא (הליכוד):

במקרה מודעי נבחר לרשימת הליכוד לכנסת.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, 74% מקולות מרכז הליכוד לא קיבלו את עמדתך אז ותמכו. כל שרי ממשלת ישראל דאז תמכו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לכן הוא נדחה. ההסכם ההוא נדחה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בגין, אמרת את זה ארבע פעמים. בסדר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אתה תסכים אתי שהשר יכול ---

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, הוא לא חייב לענות. הוא יכול למצוא לו את המועד המתאים. נכון?

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, אינני טוען אם הוא אושר או לא אושר. אני קובע עובדה, שלמעלה מ-74%, אם אינני טועה – 74.2% מחברי מרכז הליכוד, לרבות כל שרי הממשלה, לרבות שר המשפטים, שישבו על הבמה, הרימו יד. חלק הרים בבושה וחלק לא. אלה הן העובדות. כל שרי הממשלה.

דן מרידור (הליכוד):

לא נכון. מה שאתה אומר פשוט לא נכון. זו לא האמת.

שר הבריאות ח' רמון:

ואתה אז אמרת, חבר הכנסת בני בגין: על ההסכם הזה לא בונים חומה.

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע. חבר הכנסת דן מרידור.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, ככה לא בונים חומה – אמרת אז, משפט שזכור היטב. אבל אתה הוספת עוד דבר: אבל אם מתעקשים דווקא כך להעמיד חומה, במוקדם או במאוחר חוטפים גול. וכמה אתה צדקת. כי ההסכם הזה לא היה היחיד בנדבך בחומה. אבל אתה התנגדת רק ללבנה אחת בנדבך הזה, והמשיכו לבנות חומה כזאת. והציבור ב-1992, כשהלך לבחירות, הלך על סמך כל ההסכמים שאתם עשיתם. ולעומת זאת אנחנו, אחרי מה שקרה – – –

דן מרידור (הליכוד):

מה קרה?

שר הבריאות ח' רמון:

אחרי מה שהיה בחודש מרס, בניסיון שלנו להקים ממשלה – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

המשכתם לשלם.

רוני מילוא (הליכוד):

קניתם את שריר. ניסיתם לקנות את מודעי. לא הצלחתם. לכן התרגיל המסריח – – –

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רגע. אדוני השר, יש לי שאלה אליך. חברי השר, חבר הכנסת חיים דיין, מראשית הישיבה רוצה לשאול שאלה. אנחנו נאפשר לך בסוף.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבטיח לו – בסוף.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נאפשר לך בסוף. בסדר? או.קיי. בסוף ניתן שתי דקות לשאלות ותשובות, חידון כזה.

שר הבריאות ח' רמון:

ואתם, על בסיס קניית שלטון בכסף קיימתם אותו שנתיים.

אנחנו, בהחלט, במרס 1990, באפריל ובמאי ישבנו, כמפלגה, והפקנו לקחים. אין זה מקרה שבכנסת הזאת איש מכם לא הפיק לקחים. כל החוקים שהובאו לכנסת על בסיס מה שאירע ב-1990, כמעט כולם היו בהתנגדות הליכוד. אין זה מקרה שחבר הכנסת אוריאל לין הוא היום חבר כנסת לשעבר. עשיתם אתו חשבון.

קריאה:

הוא לא התמודד.

שר הבריאות ח' רמון:

חברים, אני יודע למה הוא לא התמודד. חבר הכנסת מרידור, נכון, אתה ואוריאל לין הייתם היחידים שתמכו. גם לך היו קשיים גדולים במרכז הליכוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא נכון.

רוני מילוא (הליכוד):

לא נכון. גם אני תמכתי בזה, על מה אתה מדבר?

שר הבריאות ח' רמון:

חברים, למה אתם צועקים? למה אתם צועקים?

הרוב המכריע של סיעת הליכוד התנגד לכל – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זיסמן, תרשה לי. אדוני השר, רק שנייה. חבר הכנסת זיסמן, תן לי רגע. חבר הכנסת זיסמן, תן לי רגע. חבר הכנסת דן מרידור, אני פונה אליך באופן מיוחד. אתה נאמת כאן, ואני עשיתי את חובתי לסייע לך בהצגת הדברים. אינני רוצה להמשיך ולדבר על כך. הבנת. תודה רבה.

שר הבריאות ח' רמון:

והלכנו לבוחר, הלכנו לבוחר, והבוחר ב-1992 ידע את כל הדברים הללו. לא הוסתר ממנו דבר. הם הונחו על שולחן הכנסת. הכול היה ידוע. אמרנו שאנחנו הפקנו לקחים. והדוגמה הטובה ביותר היתה במשא-ומתן הקואליציוני האחרון שניהלנו. ניתנה הנחיה על-ידי יושב-ראש המפלגה דאז וראש הממשלה דהיום, שבשום הסכם קואליציוני לא תהא התחייבות תקציבית, וכל גוף שירצה כסף יבוא בעת הדיונים על התקציב. אתם ראיתם את כל ההסכמים. כל ההסכמים הונחו כאן. לא היה בהם אף סעיף אחד על כסף. באה אחת המפלגות, הדתיות במקרה, לא חשוב איזו, והתחילה לנהוג על-פי המסורת. היא אמרה: אנחנו רוצים שיהיה כסף לכאן וכסף לכאן. אמרנו: בשום הסכם קואליציוני לא תהא התחייבות על כסף. ניהלנו הכול פתוח. קיימנו כל מה שהבטחנו בכל העניין הזה, מייד לאחר הבחירות עמדנו – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

השר רמון, כסף קטן – לא; כסף גדול – את כל הקופה נתתם.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע למפד"ל שלא להתערב בעניינים האלה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני מבקש.

שר הבריאות ח' רמון:

באמת אין לי מה להגיד.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מבחינה זו אין לך מה להגיד.

שר הבריאות ח' רמון:

אין. אין. המפד"ל היא מאה אחוז. כשרה למהדרין. גלאט כשר. לא רוצה להגיד ולא רוצה להתערב. המפד"ל נהדרת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

נכון.

שר הבריאות ח' רמון:

מאה אחוז. אין בעיה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אם אין ייחודיים, זה בגלל המפד"ל.

שר הבריאות ח' רמון:

הסכמתי, הסכמתי אתך. מה אתה רוצה יותר מגלאט כשר, להגיד על המפד"ל שמכירה רק בכשרות רגילה? מה אתה רוצה ממני? נתתי לך הכשר מעבר למה שאתה מבקש. מה אתה רוצה להתווכח אתי?

וזה ההבדל בינינו לביניכם. הציבור שפט אתכם על-פי השנתיים האחרונות. ואומר חבר הכנסת דן מרידור, כאילו באמת כולם מטומטמים ושכחו את דוח מבקרת המדינה האחרון; מה היה כתוב שם? מה נאמר שם? וחכו לדוח מבקרת המדינה 1992 בעניין הזה. ומה נאמר שם? כאילו שום דבר, אבל כל הארץ רעשה. מה אתם אמרתם? מה אתם אמרתם על מבקרת המדינה, שעכשיו אתם נושאים אותה על כפיים, בניגוד לנו? אני לא הוצאתי הגה, לא הוצאתי מלה בגנותה של מבקרת המדינה.

דן מרידור (הליכוד):

ראש הממשלה לא?

שר הבריאות ח' רמון:

גם ראש הממשלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

השר רמון, מה אמר היום ראש הממשלה?

שר הבריאות ח' רמון:

לא אמר מלה על מבקרת המדינה. אני שמעתי. מלה הוא לא הוציא על מבקרת המדינה. הוא הוציא את כל המלים עליכם, שאתם מטעים את הציבור ומשקרים לו בכך שאתם אומרים שאת בחירות 1992 קנינו בכסף. את זה לא אמרה מבקרת המדינה. אני ציטטתי.

יהושע מצא (הליכוד):

זה בדיוק מה שאומרת המבקרת, 1992 קניתם בכסף.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

טוב. זהו. חצי דקה לקריאות מקצה האולם עד קצהו.

שר הבריאות ח' רמון:

אומר חבר הכנסת שרון, אז השר שרון – קשה לי שלא לראות מעורבות פוליטית בדוח. אולי לא במתוכנן אבל ביודעין זה מה שאמרתם. המבקרת שירתה אינטרס מפלגתי. איש לא התנער מהדברים האלה אצלכם. זה מה שאמרתם על המבקרת. איש מאתנו לא אמר דבר כזה, גם אם אמרנו שהביטוי "לקנות שלטון בכסף", כשהוא מיוחס ל-1992, נעשה בו שימוש לא נכון. ואני שמח שהמבקרת, לפי העיתונות של סוף השבוע, חזרה בה ממנו.

גם עכשיו, כאשר מבקרת המדינה קבעה, ששר לשעבר איננו כשיר לעמוד בראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, אמר חבר הכנסת דן תיכון: התערבותה התערבות בוטה, הראויה לגינוי. אי-אפשר להבין את ההיגיון שלך פנים אל פנים. השנה אמרתם את זה למבקרת, אחרי שירדתם מהשלטון.

חבר הכנסת גונן שגב מצומת אומר על מבקרת המדינה – עכשיו שמעתי דברים נפלאים בשבחה מחבר הכנסת איתן – "האם היה תקדים להתערבות כה בוטה של המבקרת ברשות המחוקקת?" את זה אמר חבר סיעתך, חבר הכנסת איתן.

אני רוצה לפנות אליך, חבר הכנסת איתן. אתה הצטרפת לממשלה שהיו בה הסכמים קואליציוניים, ואני מחזיק אותם אחד לאחד. היית שר בממשלה שנשענה על רוב שנקנה בכסף, הסכם קואליציוני אחר הסכם קואליציוני. בהסכם עם אגודת ישראל יש סעיפים שבהם כתוב כמה כסף ייתנו לדברים שאגודת ישראל דורשת.

סילבן שלום (הליכוד):

השר רמון, אתם הצעתם להם אותו דבר במרס 1990; בדיוק אותו דבר, אם לא יותר.

שר הבריאות ח' רמון:

תסלח לי, חבר הכנסת סילבן שלום, לא באתי להצדיק את מה שנעשה במרס 1990.

סילבן שלום (הליכוד):

על בסיס מה שאתם הבטחתם להם.

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, אני לא באתי להצדיק את מה שנעשה במרס 1990. אמרתי שהפקנו לקחים. ההבדל בינינו לביניכם הוא, שאנחנו במרס 1990 הפקנו לקחים ואתם המשכתם, לא למדתם דבר מהתקופה הזאת. את ההסכם עם אגודת ישראל עשיתם חצי שנה לאחר מכן. וטראו מה כתוב בקשר לדגל התורה.

סילבן שלום (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה לדבר כעת אל חבר הכנסת איתן.

חבר הכנסת איתן, אתה היית שותף לממשלה, רק שתדע, וההסכם הזה הונח על שולחן הכנסת. אינך יכול להגיד שלא ידעת. אני קורא את סעיף 3 להסכם בין דגל התורה לבין הליכוד, בלשכת ראש הממשלה, כמובן. "ההבנות שהיו עם משרד האוצר בקשר לתוספת תקציב לחינוך, דתות, קליטה ועוד, בסך כולל של 96.7 מיליון ש"ח, יכובדו". זה הכול כסף ייחודי. מדובר בתוספת תקציב לשנת 1990/91. עכשיו – השיא: "כמו כן תכובד ההסכמה עם האוצר בנושא פעולות תרבות של מפלגה, של דגל התורה, דעה ותורה".

רפאל איתן (צומת):

זה מצדיק את המעשים שלכם?

שר הבריאות ח' רמון:

אני אמרתי שזה מצדיק? אני רק אומר שעלית פה, חבר הכנסת איתן, עם כל התוקף המוסרי, כאילו אתה לא יודע שום דבר. היית שר בממשלה בזכות ההסכמים שהיו וקניית השלטון בכסף, ובעקיפין היית שותף למעשה הזה, כי בלעדיו לא היית שר.

מאיר שטרית (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת איתן, שמעת את הציטוטים מדברי מבקרת המדינה שציטטתי בראיונות סוף השבוע. מכיוון שאמרת מעל הדוכן שאתה מכבד אותה, מאמין לה, למה אתה מאמין למה שאתה חושב שנכתב בדוח ואינך מאמין לראיונות שלה, כשהיא אומרת בהם שלא נעשה דבר וחצי דבר שקשור לבחירות האחרונות?

רוני מילוא (הליכוד):

זה לא נכון שהיא אומרת את זה.

דן מרידור (הליכוד):

היא לא אמרה דבר וחצי דבר.

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת, אני קראתי. עוד הפעם לקרוא? אני אקרא את כל המשפט. לא, זה חשוב, זו נקודת מפתח. מכיוון שיש פה עניין של הבנת הנקרא, או הבנת הנשמע, אני אחזור על זה. זה לא נעים. כי אילו התייחסתם ברצינות למה שכתבתם, הייתם צריכים למשוך חזרה את הצעת האי-אמון שלכם –

משה פלד (צומת):

כל התשובה הזאת היא הונאה אחת גדולה. הוא לא התייחס לשום דבר. שיתייחס אל – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מתייחס לזה כאל קריאת ביניים.

משה פלד (צומת):

איזה מין תשובה זאת?

שר הבריאות ח' רמון:

אני חוזר ואומר, שאני מוכן לתמצת בשבילך, כדי שתבין, בשני משפטים רצופים את מפלגת העבודה.

רוני מילוא (הליכוד):

הוא מבין מה שחבר הכנסת לס אומר, לא מה שאתה אומר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני חוזר כדי שלא יגידו לי שאני מקצץ, שלא יגידו לי שום דבר מהסוג הזה. אני קורא את כל התשובה. "מפלגת העבודה, למשל, התמרמרה על הביטוי 'קניית קולות בכסף'?" – שואל צבי גילת.

עונה המבקרת: "בלשון משפטית, כך קוראים לזה, אני" – קרי, המבקרת – "לא אמרתי שקנו את הקולות של הבחירות האחרונות". שמעת, חבר הכנסת איתן? כך אומרת המבקרת.

רוני מילוא (הליכוד):

אבל מה היא אומרת קודם?

שר הבריאות ח' רמון:

על מה שהיה ב-1989 וב-1990, לא על הבחירות האחרונות.

רוני מילוא (הליכוד):

לא, בלשון משפטית.

שר הבריאות ח' רמון:

אם לא הבנתם את זה, אני אחזור שוב, כי זה חשוב.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריז, אני חושב שהם הבינו.

שר הבריאות ח' רמון:

נדמה לי שיש לי בעיה עם חבר הכנסת מצא, ובשבילו אני אחזור.

יהושע מצא (הליכוד):

אני אקרא לך את הקטעים שאתה פוסח עליהם.

שר הבריאות ח' רמון:

מייד, אני לא פוסח על שום דבר.

יהושע מצא (הליכוד):

תקרא את הקטע שהיא אומרת: את הכספים הם קיבלו ב-1992. תקרא את זה.

שר הבריאות ח' רמון:

נכון, על-פי הסכמים מ-1989.

יהושע מצא (הליכוד):

ב-1992 השתמשותם בכסף לקניית קולות.

יורם לס (העבודה):

הם השתמשו, לא אנחנו.

יהושע מצא (הליכוד):

אז אתה מסכים שהם השתמשו.

יורם לס (העבודה):

הם השתמשו.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה להבין את ההיגיון של חברי מהליכוד.

היו"ר ש' וייס:

רגע, חברי הכנסת, לתומי חשבתי שיתקיים כאן דיון אחד של אי-אמון בצורה מתקבלת על הדעת. אל תפריעו. מתנה לחצי שנה לבית הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה ללכת פשוט על ההיגיון. אנחנו חתמנו על הסכמים ומבקרת המדינה אמרה את דעתה. מותר לי לחלוק. גם היא אומרת שההסכמים האלה נחתמו לפני שאתם חתמתם את ההסכם שלכם עם מודעי. ואולי לא היו מודעים, אבל נעזוב את זה.

אנחנו עמדנו בהסכם. הרי מה עשינו ב-1992? לקחנו כסף שהיה צריך לשמש את מפלגת העבודה בבחירות, והיה צריך לסייע לנו, ובמקום שהוא יחזור לרשות מפלגת העבודה, עמדנו בהסכם והוא עבר למפלגה שהודיעה במערכת הבחירות, תקשיבו היטב, שהיא הולכת עם הליכוד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ולכן קניתם אותם. לכן שיחדתם אותם לפני הבחירות.

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, חבר הכנסת בני בגין, זה באמת לא מתאים לך. חבר הכנסת בגין, זה באמת לא מתאים לך. היה הסכם ב-1989, שלא רצינו לקיים אותו. כפו לקיים אותו והלכה המפלגה הזאת ואמרה: רק ליכוד. ואתם יודעים שאילולא היה לנו גוש חוסם הם היו רק ליכוד. אותו דבר היה עם חבר הכנסת ביטון. לקחנו כסף שהיה צריך להיות כסף שלנו, שהיה צריך לשמש אותנו בבחירות, ונתנו – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

רחמנות.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, אנא ממך.

יהושע מצא (הליכוד):

ומה אומרת המבקרת על הכסף הזה? – קניית קולות.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת מצא, לא, לא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק שנייה. חבר הכנסת לנדאו, יש לי בקשה אליכם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא אומר: כסף שלנו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, תקשיב לי רגע.

רוני מילוא (הליכוד):

על זה הילדים אומרים: הגונב מגנב פטור.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מילוא — — —

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע, חבר הכנסת מילוא, שלא תהיה ילד.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, חברי הכנסת, זה הדיון הראשון בהצעת אי-אמון מאז נבחרה הכנסת הזאת, שמתקיים איכשהו באווירה מתקבלת על הדעת, בערך, על הגבול. בואו נסיים אותו כך, למען כבודו של הבית כולו, אפוזיציה וקואליציה יחד.

שר הבריאות ח' רמון:

אתם יודעים שכל הטענה שלכם איננה רצינית. כפי שאמרתי, הדבר המדאיג אותי ביותר הוא, שגם כשידעתם שהמבקרת לא אמרה את מה שאמרה, לא כתבה את מה שאתם אומרים, עשיתם, מתוך ניצול שמה הטוב של המבקרת, אמינות דוחותיה, שימוש ציני, שקרי, בדוח מבקר המדינה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

צחוק צבאי קצר. אתה מכיר את זה?

שר הבריאות ח' רמון:

לכן אני מציע לכם לקחת חזרה, מיוזמתכם, את הצעת האי-אמון. הצעת האי-אמון הזאת לא היתה ראויה לעלות, ולכן אני מציע לכם לקחת אותה חזרה, ואם לא תקבלו את העצה הטובה הזאת, אנחנו נסיר אותה מעל סדר-יומה של הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

הדובר הראשון, חברי הכנסת, ואני מבקש מאוד להקפיד על לוח הזמנים שלנו, הוא חבר הכנסת בני בגין, ואחר כך אולי נעשה אתנחתא לתשובה על שתי שאלות, ונמשיך.

באמת, אני מצטער, אדוני השר, היית צריך לתת לנו תזכורת קודם לכן.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

בתשובה הוא ישיב לך. אני באמת מצטער. בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מאז התרגיל המסריח לפני שנתיים, נדמה לי שעוד לא היה תרגיל פרלמנטרי כמו הדברים המוזרים, הנפתלים, המפותלים של השר רמון, בשם הממשלה, אשר הסתיימו לפני דקה אחת. השר רמון עשה לי טובה והואיל לצטט מדברים אשר אמרתי באולם, לא הרחק מן האולם הזה, לפני שנתיים, בעת שמפלגת העבודה דרדרה את הדמוקרטיה הישראלית לשפל המדרגה, אבל חבר הכנסת רמון לא הביא את כל הדברים אשר אמרתי, אולי מקוצר זמן.

אני מבקש, ראשית, להזכיר לחבר הכנסת לס, שהיושב-ראש של "העבודה בראשות רבין", ראש הממשלה המכהן דהיום, היה שותף פעיל באותם ימים, ובייחוד באותם לילות – תן לי להשלים את דברי, אתה כבר מתנועע בחוסר סבלנות – ויהיה רשום ב"דברי הכנסת", שהוא, בלשונו הבוטה כלפי חבריו, כינה את התרגיל ההוא "תרגיל מסריח" רק אחרי שהוא לא הצליח. באותם ימים, באותו אולם, לא הרחק מן האולם הזה, אכן היה לי הכבוד לומר – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תודה רבה, אדוני היושב-ראש. זה רמז דק; שמונה זה שמונה.

היו"ר ש' וייס:

בסדר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

וכך אמרתי, בין השאר: "בחמסין המזרח-תיכוני הופכת הדמוקרטיה הישראלית לבזאר מזרח-תיכוני, שבו מוכרים כמעט הכול וקונים כמעט הכול. מקור הרוח הרעה הזאת הוא מפלגת העבודה הישראלית, על ראשיה וחבריה, ללא מתום. בחתרנות בלתי נלאית הם מנסים, בשיטות בזויות, להקים ממשלה בראשותם, לאחר שהצליחו בחתירתם מתחת ליסודות ממשלת האחדות הלאומית. ניסיונות נקלים אלה משבשים את סדרי הממשל ופוגעים ביסודות הדמוקרטיה בישראל".

"ראשי מפלגת העבודה הוציאו מכרז על תיקי שרים, בזוי כשלעצמו, אבל הם לא המתינו בחיבוק ידיים ויצאו לציד. הם הגדירו את שליחי הציבור שהם מחפשים: חוליות רופפות, שיש בהן חולשות אנוש, כדי לנצל את נקודות התורפה האנושיות האלה. סרסורי מפלגת העבודה לא שאלו מי מתאים לתפקיד, אלא שאלו: את מי אוכל רגש נקמה? למי מציקה תחושה של תסכול? למי תאוות כמוסות הניתנות לסיפוק?" והוספתי לפני שנתיים, כאשר איש מכם, אף לא חבר הכנסת לס, לא קם: "השאלה איננה מוסרית ערטילאית בלבד; גם צד מעשי לה. בתהליך הזה של גיוס כוחות לממשלה עורכת מפלגת העבודה מיון שלילי. במקום לגייס את המצוינים שבכוחות הציבוריים עורכים לאדם מבחן הפוך; מעמידים בפניו משוכה, משוכה גבוהה, ועליו לעבור אותה מתחתיה, בזחילה, כדי להוכיח שהוא אומנם ראוי לשמש בממשלת מפלגת העבודה".

"לפני שבועיים שאלו את חבר הכנסת פרס, האם לא מטרידים אותו הריחות העולים מן התהליך שהוא אחראי לו; ענה מר פרס באומץ רב: אני לא עוסק בריחות – אני עוסק בעדיפויות. אלה אמות המידה שאליהן מדרדרת אותנו מפלגת העבודה, על שריה ושועיה ואחשדרפניה, ואין בהם פוצה פה ומצפץ. כולם מאותתים לציבור כי, בתירוץ זה או אחר, אימצו את הרעיון המסוכן: 'שלטון בכל מחיר'".

לא רק אתם – – –

יוסף ונונו (העבודה):

— — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא רק אתם, כל חברי השמאל הישראלי, כל חברי ר"צ, מפ"ם ושינוי, אשר באופן סדיר ותדיר מטיפים מוסר לכל בשר, לחשו משהו לשרוול, לחשו משהו לחבר, ותמכו בהסכם הזה על מנת להקים אותה קואליציה. אף אחד לא קם.

כבוד השר רמון, החוזים אשר ציטטת, הסטטיסטיקה אשר הבאת היתה חלקית בלבד מבחינת משמעותה. מרכז הליכוד, בניגוד לכל מפלגה אחרת באותם ימים, דחה הסכם אשר ראינו בו הסכם בלתי תקין.

שר הבריאות ח' רמון:

— — — חבר הכנסת בני בגין, בהסכם עם גור תמכת? — — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תסלח לי, לא היה שום סעיף כספי בלתי חוקי הידוע לי באותו הסכם — — —

קריאות:

— — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ומכל מקום, אני מזכיר לך שהתמדתי בהתנגדותי לאותו הסכם.

שר הבריאות ח' רמון:

לא זכור לנו — — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אבל — — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, לא מקובל ששר משמיע קריאות ביניים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אבל מה אתם אומרים היום, ומה אתה אמרת — — —

היו"ר ש' וייס:

זה לא מכובד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מה אמרת, כבוד השר רמון, הרי אתה – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אולמרט, חבר הכנסת אולמרט.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הרי אתה משפטן – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, לא.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד השר רמון – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דיין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הרי אתה משפטן, ויש לכם עוד כמה משפטנים בסיעה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מאיר שטרית, אתה מפריע לדובר של סיעתך. חבר הכנסת מאיר שטרית, אתה מפריע לכנסת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

הרי אתה משפטן, כבוד השר רמון, יש לכם משפטנים נוספים, ואני תמה גם מקץ שנתיים על כך שאתם אומרים היום: לא ידענו; כלומר, אתם, על כל משפטניכם ויועציכם המשפטיים הייתם זקוקים להדרכה של בית-המשפט העליון? לא ראיתם כי על פניו ההסכם הזה איננו תקין, איננו טוב, מדרדר את הדמוקרטיה הישראלית?

ראה ראינו את הדברים האלה, ואכן ההסכם ההוא נדחה, אבל בואו נבדוק, איך הגעתם לשלטון? לא רק שהמשכתם לשלם אותם תשלומים חודשיים אחרי שידעתם שההסכם הזה בלתי חוקי לחלוטין, אלא הלכתם לבחירות, כפי שאמר חברי, חבר הכנסת דן מרידור, על יסוד מסכת של תרמית ואשליה, ולאחת מן התרמיות האלה אזדקק ברגע זה, הלוא היא התרמית: "לא תהיה עזה בתל-אביב". כך אמרתם, כך אמר כבוד השר בן-אליעזר, כך אמר ראש הממשלה, אשר באופן מחפיר התייצב בראש המסע הציני לניצול מקרה הרצח המזעזע בבת-ים.

כאשר אני, באותם ימים, אמרתי ברדיו את אשר אני מאמין – "אין פתרון פלא אשר בבת אחת, לחלוטין, יפסיק טרור ערבי נגד יהודים בארץ-ישראל" – מה עשו תועמלני המפלגה שלך? הם הסתמכו על העובדה הלשונית, שבעברית פתרון בנסמך זהה לפתרון בנפרד, הם שידרו את דברי, ואתה קודם אמרת: אתה לא רוצה לקצץ. קיצצו ושידרו: כך אמר חבר הכנסת זה וזה אתמול; לטרור אין פתרון. אין פתרון. אמרתי: "אין פתרון פלא שבבת אחת, ולחלוטין, יפסיק את הטרור הערבי", ואתם, כך הטעיתם את הציבור, באותה ציניות.

יש טרור ערבי בתל-אביב? אנחנו האשמנו אתכם פעם, אנחנו האשמנו מישהו – – –

שר הבריאות ח' רמון:

שבוע אחרי שבוע.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אנחנו האשמנו מישהו בכך שטרוריסטים ערבים הורגים – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, לא מקובל ששר קורא קריאות ביניים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – – הורגים יהודים? אבל אנחנו מאשימים אתכם, כפי שאמר, בצדק, חבר הכנסת מרידור, בזריעת אותה אשליה ובצעידה אל השלטון על יסוד אותה אשליה צינית, שזרעתם בציבור, בידעכם שלא יהיה לאל ידכם לקיים אותה.

אמרתי בהצעת האי-אמון האחרונה, כי ממשלה זו היא גם מסוכנת וגם זדונית, ועל יסוד זה קמו האנשים על הרגליים. אסביר לכם: גם מסוכנת וגם זדונית. כאשר ממשלה נוהגת ב-120,000 יהודים הגרים בשומרון, ביהודה ובחבל-עזה, על-פי הסממה של חבר הכנסת צוקר: לייבש, לייבש, לייבש את היישובים, לפגוע באנשים, אין מלה מתאימה אחרת במילון העברי אלא שזוהי ממשלה הנוהגת בזדון עם קבוצה של אזרחי מדינת ישראל – – –

אלי דיין (העבודה):

הם מדושני עונג, הם מדושני עונג.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מדושני עונג... אתה נסעת הרבה פעמים בין בית-חג"י לירושלים? הרבה פעמים השליכו עליך אבנים?

אלי דיין (העבודה):

אתה נסעת לשכונות?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מדושני עונג... אלה האנשים אשר למרות כל המאמצים שלכם מונעים בגופם הקמת מדינה ערבית-פלשתינית טרוריסטית 20 קילומטר מתל-אביב ו-5 קילומטרים מן האולם הזה. מדושני עונג... אוי ואבוי לך, חבר הכנסת דיין.

אלי דיין (העבודה):

שלא יחיו על חשבון אחרים, לא על חשבון העניים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני רוצה להדגים על יסוד הדיון הקודם, מדוע הממשלה הזאת היא גם מסוכנת וקלת דעת. בדיון הקודם שאלתי את חברי הממשלה מן השמאל הקיצוני והשמאל הקיצוני פחות: מה תעשו כאשר תוקם, לשיטתכם, ממשלה ערבית בראשות אש"ף בשומרון, ביהודה ובחבל-עזה, מי יגן עליה מפני ה"חמאס"? אמר שר הקליטה יאיר צבן: "תהיה ברית הגנה". זאת אומרת, כאשר ממשלת אש"ף שאתם רוצים להקים בשומרון, ביהודה ובחבל-עזה תהיה בסכנה של התמוטטות מפני הטרור של "חמאס", צבא-הגנה לישראל – על-פי השר צבן, המייצג רבים בממשלה – יבוא להצלת ממשלת ערפאת מפני הטרור של ה"חמאס". בקלות דעת כזאת אתם רוצים לנהל את העניינים היסודיים של עם ישראל.

ממשלה זאת, שהיא גם שלומיאלית, גם זדונית, גם מסוכנת, אינה ראויה לאמון. ועל כן, אדוני היושב-ראש, לא נצביע אמון בה היום, אלא נצביע אי-אמון. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, ברשותכם, יש כאן ויכוח על הפרשנות מתי שר יכול להתערב באמצע דיון.

אהוד אולמרט (הליכוד):

רק בסוף הדיון.

רוני מילוא (הליכוד):

זה דבר חדש. אנחנו לא נסכים לו. השר רמון כמעט שלא נתן לחבר הכנסת בני בגין לדבר, הוא קרא קריאות ביניים והתערב. לא נהוג ששר יעשה זאת. עכשיו הוא רוצה לדבר. ישב בשקט ויחכה עד הסוף.

היו"ר ש' וייס:

אני אשקול את זה מייד.

רוני מילוא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מילוא, תסלח לי, הרי בכלל לא שמעת מה אני רוצה לומר.

רוני מילוא (הליכוד):

רצית לתת לו לדבר.

היו"ר ש' וייס:

מנין לך? הרי לו רציתי, לא הייתי מתייעץ אתכם. אתה רואה איזו אווירה יש כאן, חשדנות סרק.

שר הבריאות ח' רמון:

הפרעתי לו הרבה פחות מאשר הוא הפריע לי.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, זה לא נושא להתמקחות. היתה פנייה אלי מצד השר ואני רציתי להשיב. אחרי ההתקפה הנחרצת של חבר הכנסת מילוא כמעט שאני רוצה לתת לשר רמון את רשות הדיבור. אומר מה רציתי לומר לו. רציתי לומר לו, שאין מסורת כזאת ואני מבקש ממנו שלא לגרום לכך שאני אפתח בה היום.

רוני מילוא (הליכוד):

התחלת להגיד, שאף-על-פי שיש מסורת כזאת – – –

היו"ר ש' וייס:

לא. יש כאן חשדנות קבועה שהיא בלתי נסבלת לפעמים.

יהושע מצא (הליכוד):

אנחנו משבחים את החלטתך.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר רמון, אני מרשה לך, לפני משורת הדין, להראות לחבר הכנסת רוני מילוא את הפתק ששיגרתי אליך, כדי שיבין כמה ההערה שלו היתה מיותרת.

שר הבריאות ח' רמון:

לא אראה את הפתק.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אני מבקש את סליחתכם, לזה יש תקדימים, יש לפנינו דיון ארוך מאוד, וכשהודעתי ששר הבינוי והשיכון עומד להשיב על שאלות הוא היה ממש על סף האולם. אני מאפשר לו להשיב על

שלוש שאלות ואחר-כך נמשיך בדיון. זה כבר נעשה עשרות פעמים. השר ישיב על השאלות בקיצור נמרץ.

חיזוק ההתיישבות בבקעת-הירדן

חבר הכנסת א' קהלני שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ה' בטבת התשנ"ג (29 בדצמבר 1992):

בקווי היסוד של הממשלה התחייבה הממשלה לחזק את ההתיישבות בקווי העימות. על-פי סדר העדיפויות החדש שהממשלה קבעה, ההתיישבות בבקעת-הירדן אמורה לזכות בחיזוק ובתמיכה משמעותיים.

ברצוני לשאול:

1. האם קיימת תוכנית לתוספת יישובים בבקעת-הירדן?

2. האם זוכים היישובים לתמיכה המאפשרת פיתוח והתעצמות?

3. מדוע לא מתבצעת בפועל בנייה מוגברת לחיזוק הקו?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

1. באזור בקעת-הירדן קיימים שני יישובים – בית-הערבה ואלישע – אשר נמצאים כיום בסטטוס של יישובים זמניים. הוחל בתכנון יישובי הקבע. לא יהיה ביצוע בשנת התקציב 1993. אני מקווה שהתכנון יגמר עד שנה זו, ואז יוחל בביצוע בשנת 1994.

2. בהצעת הפרוגרמה לשנת 1993 כלולים הסעיפים הבאים: מחולה – השלמת מימון להקמת מועדון; ביכורה – השתתפות בהקמת מעון יום; תל-תאומים – תשתיות ל-20 יחידות דיור בבנייה עצמית; משואה – השתתפות בפיתוח מרכז פיס קהילתי. ביצוע סעיפים אלו מותנה באישור הצעת הפרוגרמה.

3. לאור מדיניות המשרד ומגבלות התקציב, אין משרדנו מפעיל בשנת 1993 בנייה תקציבית, לפיכך אנחנו עוסקים השנה רק בתכנון, ומתוכנן שב-1994 יקבלו יישובי הבקעה עדיפות ראשונה בסיוע לבנייה.

היו"ר ש' וייס:

שאלה נוספת לחבר הכנסת קהלני, אבל תעשה את זה בקצב מסחרר. אנחנו באמצע דיון על אי-אמון.

אביגדור קהלני (העבודה):

אדוני היושב-ראש, בקצב שריון.

אדוני השר, בתשובתך הקשבת למלים ולאשר ביניהן. אני חרד מאוד, אני לא רואה פתרון להתיישבות בבקעת-הירדן. אנחנו התחייבנו שבבקעת-הירדן נעשה התיישבות צפופה שתהווה בעתיד את גבולה המזרחי של מדינת ישראל.

השאלה שלי: האם התוכנית ל-1994 תהיה תוכנית רצף, האם יישוב אחד יהיה קשור ביישוב שני, והאם בסופו של דבר יהיה זה קו בסיסי איתן לשמירה על המדינה?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, בבקשה תשובתך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לגבי קו בקעת-הירדן, כבר אמרתי לא פעם אחת ולא פעמיים, שממשלתנו התחייבה לקיום רציפות היישוב באזור הזה. כפי שאמרתי, השנה אנחנו חיים במסגרת של הרבה מגבלות תקציב. הוריתי את משרדי לסיים לקראת מאי שנה זאת את התכנון לקראת הדרישות שלנו לתקציב 1994. אני מניח שבכל מה שקשור בי ובמשרדי, נעשה הכול למען עיבוי היישובים האלה ושמירה על הרציפות. אני מקווה ששנת 1994 תהיה שנה הרבה יותר מבורכת בתקציבים, ונוכל להתחיל בעיבוי המערכת הזאת, שהיא כל כך חיונית לביטחוננו.

מבצע מכירת דירות באשקלון

חבר הכנסת א' גור שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ה' בטבת התשנ"ג (29 בדצמבר 1992):

בעיתון "כאן דרום", מיום 11 בדצמבר 1992, התפרסמה כתבה על מבצע מכירת דירות עץ באשקלון בידי החברה הממשלתית "שיכון ופיתוח".

בכתבה הועלו טענות מפי תושבי אשקלון נגד חברת "שיכון ופיתוח" על כי התירה את המכירה בצורה המקפחת את זכאי הדיור תושבי אשקלון.

עוד נטען בכתבה, כי מתווכים ועשירים קנו חמישה ועשרה בתים כל אחד כדי לסחור בהם, וכי אחד מהם אף הציע למכירה את הבתים שקנה תמורת תוספת של כמה אלפי שקלים.

ברצוני לשאול:

1. האם נקבעו אמות מידה כל שהן במבצעי מכירות אלה, ואם כן – מה הן?
2. האם אכן היו מקרים שאנשים מסוימים רכשו כל אחד דירות מספר, ואם כן – האם יבוטלו החוזים עמם?
3. האם במבצעי מכירות מעין אלה חייבת להיקבע מכסה מסוימת של דירות שתיועד לתושבי המקום, כאשר העדיפות תינתן לאותם זכאי משרד השיכון שמצוקתם קשה והם ממתנים שנים רבות להזדמנות להשיג קורת גג?
4. האם הבתים שנמכרו במבצע זה באשקלון עברו את בדיקת מכון התקנים של ישראל, ואם לא – מה הן הערבויות והביטחונויות שנותנת חברת "שיכון ופיתוח" לרוכשים שאורך חיי בתים אלה הינו בסטנדרד המקובל בישראל?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

1. בשלב א' של המבצע נמכרו הדירות לכלל הציבור, ואילו בשלב ב' ניתנה העדפה לזכאים.
2. במבצע ניתנה אפשרות לרכישת צמדי דירות.
3. בשלב ב', כאשר ראינו את הסחף ברצון לרכישה, הוריתי על מתן העדפה לזכאים. לא רק לגבי אשקלון, ההוראה שיצאה ממשרדי בעצם הימים האלה מחייבת את החברות שעוסקות כרגע בקידום מכירת הדירות בכל האתרים, בתקופה של שבועיים לפחות, לתת אפשרות לכל הזכאים בקדימה ראשונה לרכוש את הדירות, ורק אחר-כך לפתוח את המבצע ליתר האוכלוסייה.
4. הבתים עברו את בדיקת מכון התקנים. לרוכשים ניתנות התחייבויות לפי חוק מכר (דירות).

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר גם על התשובה, גם על כושר התמצות. זאת ממש דוגמה.

שאלה נוספת לחבר הכנסת אפרים גור, בבקשה. באותה רוח של תמצות, אם אפשר.

אפרים גור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, שנים רבות מחכים תושבים במקומות השונים, ובכלל זה באשקלון, להזדמנות לרכוש קורת גג, במיוחד במבצעים מן הסוג של משרד השיכון באמצעות חברותיו. לכן אני שמח מאוד על הודעתו של כבוד השר, שהוא נתן הנחיה ברורה ליתן עדיפות לתושבי המקום הזכאים.

שאלה אחת שהצגתי בשאלתא לא נענתה, ואודה לכבוד השר אם יענה. לפי הפרסומים בעיתונות שאני הסתמכתי עליהם, אנשים מסוימים, מתווכים וסוחרים ממקומות שונים בארץ באו ורכשו חמש או עשר דירות לשם מכירתן. היתה טענה כזאת בעיתונות. נטען אף שחלקם מכרו את הדירות, בתוספת של אלפי שקלים, כמה ימים לאחר רכישתן. האם ידוע לכבוד השר או למשרד השיכון על המקרים האלה? ואם היו אכן כאלה, האם לא יורה כבוד השר – היות שיש כאן ניצול מטעה ולא נכון – על ביטול החוזים הנ"ל?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת אפרים גור, אודה שכאשר יצאתי עם מבצע המכירות, לא חזיתי את התגובה כפי שהיתה בשטח, ועיני כל הציבור רואות את הריצה והתור לרכישת הדירות האלה. לדוגמה, הוצאנו למכירה 208 יחידות דיור במעלות – אני לא מדבר על אשקלון – ובתוך 24 שעות חוסל כל מלאי הדירות הזה, ואני די שמח על כך. מה גם שמדובר בזוגות צעירים, עולים חדשים. שני-שלישים מבין הרוכשים הם בני המקום, ושליש באו מאזור הקריות. לגבי דידי, זו הצלחה בלתי רגילה.

התעוררו שאלות, בעיקר במעלות, האם אין כאן פעולה של ספקולנטים. כשאנחנו פותחים במבצע מכירות איננו מחטטים. אני מוכר פר אדם. בא מישהו ואומר שהוא קונה דירה – אני לא מוכר את זה לחברות – אם בא חבר הכנסת אפרים גור ואומר שהוא רוצה לקנות דירות לארבעת הילדים שלו, שיהיה ברוך ויקנה לכל ארבעת הילדים שלו. לגבי מה שהוא יעשה עם הדירות האלה, אני לא יכול לעשות אתו אחר כך שום תנאים.

אני מקיים את המבצע הזה, כאשר אני מתכוון להביא לכך שבני המקום, זוגות צעירים, משפחות מרובות ילדים, עולים חדשים בעיקר, ייכנסו לבתיהם הקבועים בתנאי סיוע לא מבוטלים. האם יכולים להיות בשוליים גם ספקולנטים? – בהחלט יכולים להיות.

תוכנית "שבעת הכוכבים"

חבר הכנסת מ' איתן שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ה' בטבת התשנ"ג (29 בדצמבר 1992):

תוכנית "שבעת הכוכבים" נועדה להקים יישובים קהילתיים, על בסיס ההצלחה של ניסיונות קודמים, שבמסגרתם הקימו עמותות פרטיות יישובים מבוססים.

מייד לאחר שאושרה התוכנית בדרג המיניסטריאלי, נודע לי כי דרגים מינהליים במשרד הבינוי והשיכון החלו להצר את צעדיהן של העמותות ויצרו תנאים שונים לעמותות הפרטיות לעומת התנאים שלהם זוכים הקבלנים.

נוסף על כך, בעת האחרונה שולש מחיר הקרקע, מחירי הפיתוח מאמירים וחברות הפיתוח הממשלתיות גורפות רווחים.

ברצוני לשאול:

1. האם יושוו התנאים הניתנים לעמותות לאלו הניתנים לקבלנים?
2. אילו צעדים יינקטו לשלב ביישובי "שבעת הכוכבים" עולים חדשים?
3. אילו צעדים ננקטים כדי שהיישובים הנ"ל יבטאו לא רק דאגה חומרית למקום מגורים אלא גם הגשמה של ערכים לאומיים של התיישבות קהילתית?

תשובת שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המכרזים לעמותות בפרויקט "שבעת הכוכבים" פורסמו בסוף שנת 1991, כאשר התנאים שהיוו חלק מתנאי המכרז כללו גם לוח זמנים.

עמותות שלא עמדו בלוחות זמנים שנקבעו במכרז נדרשו על-ידי מינהל מקרקעי ישראל לשלם את המחיר החדש של הקרקע.

2. ביישובי "שבעת הכוכבים", במסגרת העמותות זכו כ-2,000 מועמדים.

עמותות אלו זכו על-פי אחוז הזכאים בעמותה. בפועל, רוב חברי העמותות הינם זכאים עולים ואחרים.

3. עצם הקמת היישובים החדשים הינה הגשמה של אחד הערכים הלאומיים. יישובים אלו יתבססו על שיתוף פעולה קהילתי וחברתי של עולים וותיקים.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לשר הבינוי והשיכון.

הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה

בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מימון מפלגות

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת יורם לס. אנחנו מחדשים את הדיון בהצעות האי-אמון לממשלה. עשר דקות עומדות לרשותך. אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז; אחריו – חבר הכנסת אלכסנדר גולדפרב. יש לנו תוכנית לערב מלא.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני עומד בפניכם כחלק ממפלגת העבודה שהתחדשה מעיקרה בבחירות לכנסת השלוש-עשרה. הסיבה להתחדשות שלה היא בעיקר אותם אירועים מעציבים וקשים שראינו לפני שנתיים ולפני שלוש שנים ומבקרת המדינה כתבה אותם, תיארה אותם, ואנחנו מצטערים עליהם. אבל המפלגה התחדשה. עובדה שהלכנו לבחירות לכנסת השלוש-עשרה עם יושב-ראש מפלגה חדש, עובדה שהנהגנו במפלגה שלנו, ורק במפלגה שלנו, את שיטת הפריימריס, שבה נבחרו אנשים על-פי כישוריהם, על-פי מה שהבוחר רצה, ולא על-פי קשרים וכספים.

אני עומד בפניכם כמי שבא לכנסת לעשות פוליטיקה, אולי בלי כפפות אבל עם ידיים נקיות. כל האירועים שהיו לפני שנתיים ושלוש שנים אינם נוגעים לכנסת הנוכחית.

אין ספק שמבקרת המדינה הטילה כתם, והכתם מוטל על כל האגפים. אצלנו, בצד שלנו, ההסכם עם צ'רלי ביטון הוא החמור מכולם. צ'רלי ביטון הוא לא מפלגה. אבל, אם נסתכל סביבנו ונחפש איפה ההשקעה הגדולה אליבא דליכוד, צ'רלי ביטון לא בכנסת. צ'רלי ביטון צוחק היום כל הדרך אל הבנק, עם ה"ביואיק", עם הוויליה, והוא גם מודה בריאיון חושפני שהוא לא עובד.

אבל, איפה היה הליכוד בתקופה הזו? מה הוא עשה? אם נסתכל סביבנו, אנחנו רואים כאן – וזה עתה הוא גם שאל שאילתא – את חבר הכנסת אפרים גור, שאותו קנו בדבר שהוא גרוע הרבה יותר מכסף, קנו אותו בכיסא בכנסת.

אפרים גור (הליכוד):

אתה משקר – – –

יורם לס (העבודה):

הבטיחו לו כיסא בכנסת ופגעו בקדושה של הבית הזה, לא בתקציב של הבית הזה. מי בחר אותך? אנחנו יודעים מה קרה אז במרכז הליכוד. אותך קנו בכיסא, ומבחינה מוסרית זה חמור הרבה יותר.

אפרים גור (הליכוד):

אין שקר גדול מהשקר שאתה אומר כאן.

קריאה:

הופה.

יורם לס (העבודה):

לגבי צומת אני לא יכול לדבר על כסף. באמת חבר'ה נהדרים, ישרים, רגבי עפר, ניחוח חציר, שמן זית – נפלא. אין לי מלה רעה אחת להגיד. אבל אני אומר לכם, שבדרך לגיהנום, עם הכוונות הטובות, גומרים עם אנרכיה. מה זה לפזר את הכנסת? מה הקשר בין הדוח הזה לבין הכנסת הנוכחית? הכול קרה בכנסת השתיים-עשרה. כמה מאות מיליונים עולה מערכת בחירות? זה רציני, על סמך המלים האלה לפזר את הכנסת?

לחברי סיעת הליכוד שניצלו את הטרמפ ודיברו על עזה, על הביטחון האישי; חבר הכנסת בגין, חבר הכנסת מרידור, יש פתרון לעזה, פשוט מאוד – אם רק תסכימו שהעזתים ישבו בעזה. רק תסכימו. שהעזתים ישבו בעזה. שלא יבואו אלינו. מי רוצה אותם פה בכלל?

משה פלד (צומת):

הם לא מסכימים. הם רוצים לשבת ביפו.

יורם לס (העבודה):

באופן מופרך יוצא שהליכוד וצומת רוצים לספח את הספחת הזאת למדינת ישראל, והם מביאים את העזתים לתל-אביב. מי שיקום פה ויגיד: העזתים מחוץ למדינת ישראל – הוא יפתור את הבעיה.

לסיום, אדוני היושב-ראש, קרו דברים קשים בפוליטיקה הישראלית. אישית יצאתי נגדם בצורה קשה מאוד. הייתי יושב-ראש של ועדה להפקת לקחים, ונאמרו הדברים גם על-ידי ולא פחדתי מאיש במפלגה שלי. הלקחים האלה נלמדו. יש לתת אמון בממשלה הזאת, שתוליך אותנו בדרך שלנו ארבע שנים, ולא ארבעה חודשים ולא שישה חודשים. אני מקווה שהכנסת תדחה את הצעת האי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יורם לס עשה את זה בארבע דקות. עוד דוגמה. אני פשוט מנצל את הזמן עד שחבר הכנסת פורז יגיע. כל מה שאפשר להגיד בעשר דקות אפשר להגיד גם בארבע דקות. חבר הכנסת פורז, לך יש 12 דקות. לפי ההיגיון הזה אתה צריך לסיים בשלוש דקות.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתפלא על סיעת הליכוד בקשר להצעת האי-אמון שהוצעה היום – לא כל כך בקשר לתוכנה, כמו בקשר למציעה.

אני חושב שכדי ללמד אותנו פרק בתורת המוסר, הליכוד צריך היה לשלוח את חבר הכנסת אפרים גור כדי לנמק את האי-אמון. לדעתי, הוא האיש המתאים ביותר – –

אפרים גור (הליכוד):

— — —

אברהם פורז (מרצ):

— — להסביר מה הם טוהר מידות ויושר ציבורי וקניית שלטון בכסף. זה האיש שלכם, חבר הכנסת משה נסים. אני באמת מתפלא עליכם, למה לא בחרתם את האיש המתאים ביותר למשימה החשובה הזאת.

כשבכיכר מלכי-ישראל נישאו שלטים "מושחתים – נמאסתם" – –

אפרים גור (הליכוד):

אתה בעד מוסר כפול.

אברהם פורז (מרצ):

– – למי היתה הכוונה? אני אומר לכם למי היתה הכוונה. הכוונה היתה גם לליכוד וגם לעבודה. ומדוע? מבקרת המדינה הצביעה, בצדק, על ההסכמים המושחתים שעשתה מפלגת העבודה, האחד עם צ'רלי ביטון והשני עם ש"ס. אבל מבקרת המדינה, משום שעסקה רק בנושא מימון הבחירות ולא בנושא אחר, לא הזכירה שני מעשים מושחתים אחרים של מפלגת העבודה, והדברים נאמרו כאן. האחד, הסכם השיחוד עם אברהם שריר, שלפיו הוא היה אמור לערוק ממפלגתו, מהליכוד, ולהתמנות לשר תחבורה ותיירות למשך שתי קדנציות. זה הסכם. וההסכם האחר, שכמעט נחתם עם סיעת הרעיון הציוני, השר מודעי – – –

משה נסים (הליכוד):

קידום.

אברהם פורז (מרצ):

קידום, קידום, קידום. באמת קודם מאוד הרעיון הציוני. לפי אותו הסכם, יצחק מודעי היה אמור להיות שר אוצר.

משה נסים (הליכוד):

וסגן ראש ממשלה.

אברהם פורז (מרצ):

טוב שאתה מעיר, וגם סגן ראש ממשלה בממשלתו של שמעון פרס.

משה נסים (הליכוד):

ושר אוצר במשך שתי קדנציות.

אברהם פורז (מרצ):

לכן, מבחינה זאת אני מסכים אתכם, אנשי הליכוד, שהצעקה "מושחתים – נמאסתם", כשהיא מופנית למפלגת העבודה, מוצדקת.

אבל עכשיו, בואו נבדוק אתכם. לגבי חבר הכנסת אפרים גור אנחנו כבר אמרנו. אבל יש עוד דבר שאנחנו שכחנו. מה עם חבר הכנסת אליעזר מזרחי? גם האיש הזה בעצם ערק ממפלגתו, מאגודת ישראל, והצטרף לקואליציה שלכם. דבר נוסף שעשיתם, שגם הוא מושחת מאין כמותו, הוא ההסכם שלכם עם מודעי. אני שמעתי פה את חבר הכנסת בנימין בגין, שהתייצב אז, נלחם נגד, וגם ניסה לומר לנו, שמטעמים טכניים זה לא אושר במרכז הליכוד ברוב המתאים. אבל היו 74% שתמכו. האם זה לא מטיל עליכם כתם מוסרי?

אני חושב שצריך לומר, בצער רב, שהקריאה "מושחתים – נמאסתם" כוונה גם אל העבודה וגם אל הליכוד, ובצדק.

אני גם רוצה לומר, שגם לסיעת צומת היתה תרומה לא קטנה, שהרי לא שמעתי שסיעת צומת סירבה להצטרף לממשלה שקמה בחסדי שני העריקים, גור ומזרחי. לא שמעתי שהיא אומרת: לא נלך לקואליציה המבוססת על שני העריקים האלה. לכן, כמובן, זה בשום פנים ואופן לא מביא את סיעת צומת לאותה רמה של שתי המפלגות הגדולות, אבל זה מעורר גם פה שאלה של ניקיון כפיים.

אפרים גור (הליכוד):

חבר הכנסת פורז, אני יכול לשאול אותך שאלה?

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת גור, תניח לי. למה לי? אני פוחד שאם אתה תשאל שאלה – אני אפגע בך.

אפרים גור (הליכוד):

אתה בעד מוסר כפול. למה אתה הסכמת ללכת לממשלה עם אברשה שריר? מדוע תנועתך הסכימה?

אברהם פורז (מרצ):

קודם כול, זה לא נכון.

אפרים גור (הליכוד):

למה זה לא נכון?

אברהם פורז (מרצ):

כי זה לא נכון. אתה לא יודע את העובדות.

אפרים גור (הליכוד):

באותו זמן ניסיתם להקים ממשלה ותפרתם חליפות. חוץ מזה, אני לא ערקתי משום מקום.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה לומר שמפלגתי, שינוי, לא הסכימה ללכת לקואליציה עם אברשה שריר. היא לא הסכימה.

אפרים גור (הליכוד):

אתה משקר.

אברהם פורז (מרצ):

היא לא הסכימה. היא לא הסכימה. אבל ממך אני לא רוצה ללמוד מוסר, ואבקש ממך לא להפריע לי, כי יש לי חשש שאומר עליך דברים קשים עוד יותר ממה שאמרתי.

אפרים גור (הליכוד):

לא ערקתי משום מקום, ועד השנייה האחרונה תמכתי בממשלה.

אברהם פורז (מרצ):

אומר דברים קשים, ואני לא רוצה. אתה לא ראוי שאתייחס אליך בכלל.

אני רוצה לומר לכם כמשפטן, שיש כלל בסיסי האומר, שכאשר באים לבקש סעד מן היושר פונים לבית-משפט, וצריך לבוא בידיים נקיות. לכן, לדעתי, טעות חמורה עשה פה הליכוד, שבא אל מפלגת העבודה והציע אי-אמון, כאשר הוא עצמו טיפל בדברים כאלה. אגב, למה אתם מציעים אי-אמון?

משה נסים (הליכוד):

אדוני, אתה כעורך-דין יודע, שאנחנו באנו ביושר ובידיים נקיות, לפי הדוח של מבקרת המדינה. אני שמח לציין, שכראש מטה הפעלתי כל מה שניתן כדי לנהל מערכת בחירות נקייה מבחינת טוהר כפיים.

אברהם פורז (מרצ):

השר לשעבר משה נסים, חבר הכנסת משה נסים – – –

משה נסים (הליכוד):

אנחנו באנו נקיים כבדולח.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת משה נסים, אתה יודע שהדוח של מבקרת המדינה עניינו מימון בחירות. בעניין מימון בחירות, בנקודה הזאת יצאתם נקיים. בנקודה הזאת יצאתם נקיים. אבל השאלה הכספית הצרופה – –

משה נסים (הליכוד):

ויש שלא יצאו נקיים.

אברהם פורז (מרצ):

אם אתם נתתם שוחד – נתתם אותו פוליטי. נתתם שוחד פוליטי, ושוחד פוליטי לפי חוק מימון מפלגות מותר. הוא אסור לפי איזה דינים אחרים שמנחים אותי. אבל לפי חוק מימון מפלגות, לתת לאדם משרה של סגן שר ולא כסף – זה לגיטימי. ולתת לאיש השני, אליעזר מזרחי, תפקיד של סגן שר – לפי חוק מימון הבחירות זה בסדר. אבל יש עוד כמה ערכים, חבר הכנסת משה נסים, מעבר לעניין מימון הבחירות והחוק של מימון בחירות, ובעניין הזה אתם בוודאי לא הייתם נקיים.

אני הייתי מצפה ממך שתאמר: טעינו, חטאנו, מצטערים, ואולי בגלל זה אתה יושב ואני קורא לך חבר הכנסת משה נסים, לאחר שהיית הרבה שנים שר. ואולי בגלל זה הפסדת את השלטון. אולי באמת צדק חבר הכנסת בני בגין, שכך לא בונים חומה, כי בסוף מקבלים גול. בסדר. לכן אני חושב שהייתם צריכים לבוא כולכם ולומר: טעינו, חטאנו, פשענו, נשתדל להפיק את הלקח, נשתדל שלא להגיע עוד לדבר כזה.

משה נסים (הליכוד):

אמרנו זאת.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה לומר גם, שאי-אמון לממשלה שבה אנחנו חברים, ואנחנו לא היינו שותפים לכל העסק הזה, זה בוודאי דבר לא מוצלח. אבל אני רוצה לומר לכם, שאין רע בלי טוב. אין רע בלי טוב. מהפרשה העגומה הזאת של מה שקרוי "התרגיל המסריח" ופרשת 1990 יצאו שני דברים חיוביים מאוד, שספק בעיני אם היו קורים אלמלא כן.

הדבר הראשון והפחות חשוב הוא שתוקן החוק, והיום חבר כנסת שעורק ממפלגתו יש עליו סנקציות. יש עליו סנקציות משמעותיות, והוא איננו יכול להיבחר ברשימה שאליה הוא ערק.

אבל הדבר החשוב מכול קרה לנו, ואני אומר לכם, חברי הכנסת, שכל התרגיל המביש הזה היה אולי שווה לנו בגלל הדבר הזה. אלמלא בא לעולם התרגיל הזה, המסריח, לא היה לנו החוק לבחירה ישירה של ראש ממשלה. לדעתי, רק הסיאוב שהגענו אליו, הכנסת והמערכת הפוליטית, הביא את מרבית חברי הכנסת – למשל, את מפלגת העבודה כולה, וגם חלקים גדולים בליכוד, כאשר חלק הצביעו בסוף בניגוד לצו מצפונם – להכרה שצריך לעשות תיקון יסודי במערכת הפוליטית. לדעתי, כאשר מדובר בראש ממשלה, שייבחר ישירות על-ידי הציבור – כל המניפולציות האלה של קניית חבר כנסת זה או אחר בכסף, או בטובת הנאה, או בכבוד, כל הדברים האלה יקטנו.

שאול יהלום (מפד"ל):

אז צריך לתכנן עוד כמה דברים מסואבים כדי להשיג תוצאות.

אברהם פורז (מרצ):

אני לא מציע לתכנן, כי לא הייתי רוצה שכל דבר טוב שצריך לבוא לעולם יבוא – – –

היו"ר ש' וייס:

הוא סומך על הספונטניות.

אברהם פורז (מרצ):

כן, בהחלט. די היה לנו בזה.

אני רוצה לומר דבר אחרון וסופי. יש לנו בעיה אמיתית עם מימון המפלגות, מעבר לשאלה של דוח מבקרת המדינה. מימון המפלגות הזה תוקן בהחלטה בלתי-חוקית על-ידי ועדת הכספים של הכנסת, כשנה לפני הבחירות. ההחלטה נפסלה על-ידי בג"ץ בעתירה שהגיש חבר הכנסת רן כהן, יחד עם חברי כנסת אחרים, ובתוכם אני, דהיינו סיעות ר"צ ושינוי. זכינו בעתירה הזאת וקטן מימון המפלגות.

שורש הרע במימון המפלגות הציבורי בישראל הוא בכך, שוועדה של הכנסת, המורכבת מפוליטיקאים, היא הקובעת למפלגות איזה סכום לקבל. הדבר הזה הוא דבר פסול מאין כמותו, כי מופעלים עלינו כולנו אחר כך לחצים של האנשים במפלגות שהתחייבו וחייבים כסף, והם מבקשים: בואו תתקנו לנו. אם צריך לעשות מגבית, או אם צריך ללכת לאסוף תרומות – זה יותר קשה ויותר מסובך. הדבר הקל ביותר הוא להגיע לוועדת הכספים, לבקש מימון, להגדיל אותו ורטוראקטיבית או אפילו לא רטוראקטיבית, ולמלא את הקופה. ואחר כך אפשר שוב להשתולל.

לכן אני חושב, שיש חשיבות רבה מאוד לכך שהכנסת תקבל את הצעת החוק שחבר הכנסת רן כהן ואנוכי בין יזמיה, ולפיה קביעת יחידת המימון ושיעור מימון המפלגות הציבורי תצא מידיה של הכנסת. אני חושב שטוב יהיה שנקים ועדה ציבורית, שבראשה יעמוד שופט, ויהיו בה נציגי ציבור. יש ויכוח איך תהיה הוועדה מורכבת, אבל העיקרון צריך להיות מקובל על כולנו, שהכנסת עצמה לא יכולה לקבוע למפלגותיה אילו סכומים הן תקבלנה מאוצר המדינה.

מאחר שמרצ שותפה לממשלה הזאת, והיא לא חטאה במאומה, ואם רוצים להציע אי-אמון למפלגת העבודה – הייתי מצביע בעד, אבל האי-אמון הוא לממשלה, אז מה לעשות? לכן לא תהיה לי ברירה אלא להתנגד לאי-אמון. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת פורז. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת אלכס גולדפרב; אחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי.

אלכס גולדפרב (צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשבוע שעבר נחשפה אחת מפרשיות השחיתות הגדולות שהיו אי-פעם. והמדינה שוקטת. בכל אמת מידה של יושר ושלטון הוגן לא היה דבר כזה צריך לקרות. אך בישראל – כן.

יוסף ונונו (העבודה):

אני מציע לך לקרוא את מה שאמר חבר הכנסת בני בגין לפני שנתיים בישיבת המרכז של תנועת החרות.

גדעון שגיא (העבודה):

תגביר את הקול. זה מאוד מעניין, מה שאתה אומר.

אלכס גולדפרב (צומת):

אני מזכיר לחברי הכנסת, שהיום יש חברי כנסת חדשים; כ-40, אם אני לא טועה.

היו"ר ש' וייס:

43.

אלכס גולדפרב (צומת):

43, והנורמות השתנו. לא מדובר באידיאולוגיה שעומדת על הפרק. מדובר בכל שיטות הבחירות במדינת ישראל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

תגיד לי, כמה מונה מרכז צומת שבחר את חבריו לכנסת? 75 איש?

שיטה המעודדת גופים וחברות לתרום ליותר ממפלגה אחת – מדוע? שיטה המעודדת קניית מפלגות קטנות על-ידי מפלגות גדולות – כיצד? האם הגיוני, שחברה שתתרמה ליותר ממפלגה אחת תומכת אידיאולוגית בהן – פה תוכלו לתת לי תשובה אחר כך – או שמא אנו דנים בתופעה של שחיתות בצמרת הפוליטית והכלכלית במדינת ישראל?

לא מדובר ב"שלח לחמך על פני המים", כי אם בשלח הזדמנותך לאחר הבחירות.

יש מפלגות שפרסמו בעיתונים רשימות של תורמים, גופים וחברות בעלי שם, כדי לעודד תורמים נוספים. אך כאשר ביקשה המבקרת את הרשימות התברר, שהרשימות אינן בטווח יד. כלומר, הן יצאו רק לפרסומת, ללא כל בסיס מציאותי. מדוע זקוקה מפלגה לשימוש בשמות חברות וגופים? כדי לחזקה, או כדי לפרסם את החברות עצמן על חשבון משלם המסים?

מדוע זקוקה מפלגה לתרומות מחברות וגופים? האם אין די בכספי המדינה? בכספי מימון המפלגות על חשבון המדינה? האם לא הספיקו למפלגת העבודה, למשל, כל המיליונים שקיבלה?

לצומת זה הספיק, ללא תוספת של עשרות תורמים אלמונים, או תמיכה במפלגות קש. צומת אפילו החזירה כ-1.4 מיליון שקלים.

ככל שנמעיט בתרומות, כן ייטב. יש להגביל גם את סכומי התרומות למפלגות, כדי שהחברות לא ישתמשו בכסף למיקוח ולעיוות הצדק לאחר הבחירות.

אנחנו מנסים למגר את נורמות השחיתות במדינה, להגן על עובדי ציבור שחשפו שחיתויות, כדי שלא תיפגע פרנסתם. בהצעת חוק שחבר הכנסת אלי גולדשמידט ואנוכי הנחנו על שולחן הכנסת, אנחנו רוצים להגן על-פי חוק בחושפי השחיתות, כדי לעודדם לחשוף אי-סדרים.

ואילו כאן ועכשיו במדינת ישראל, השלטון עצמו מושחת. השלטון נותן יד ורגל ולוקח חלק פעיל בשחיתות. ואחר-כך מתפלאים ששרים עוברים על החוק, ששגרירים לעתיד מודים בעבירות מס, או ראשי ערים מנצלים את מעמדם לרעה. מדוע לא? הרי כל השלטון מסואב מראש ועד הזנב.

כאשר מבקרת המדינה מעלה את הדברים לאחר חקירה של ארבע שנים, יש קולות האומרים, שהדברים לא נעשו בתמימות. שוב קולות המנסים לטאטא את השחיתות אל מתחת לשטיח.

אני דורש להביע אי-אמון בממשלה. המידע שנחשף הוא על אי-סדרים, שכבר הפכו טבע שני במפלגות אחדות. ואני לא מתכוון רק למפלגת העבודה, אלא גם למפלגת העבודה.

אנחנו, נבחרים העם, צריכים להיות נקיים מכל חשד של עבירות פליליות, נקיים אפילו מצל של ספק על עבירות מינהליות.

קניית קולות, עבירות מינהליות חמורות, שוחד למפלגות הקטנות – "מסח'רה" ולא שלטון החוק. בכל פעם שנחשפת שחיתות, או נחשפים אי-סדרים מינהליים, אומרים ראשי המפלגות, כי לא יחתמו עוד על הסכמים העלולים להתפרש כעבירות. אך עד לבחירות הבאות יושבים צוותי משפטים ומנסחים הסכמים חדשים, כדי לעקוף איסורים ולא כדי למנוע אותם.

יש מנכ"לים האומרים, ואני מצטט: "נצליח להישאר בשלטון גם בלי הסכם מסוג זה". ואני שואל אתכם, אזרחי המדינה וקברניטיה: האם יצליחו מפלגות נקיות כפיים להגיע לשלטון, או רק אלו הפורעות חוק? או שמא ימצאו דרכים אחרות לקנות מפלגות קטנות, כדי להגיע דרך תרמית לשלטון בבחירות הבאות?

כנציג צומת, המייצגת את אזרחי המדינה שעייפו משחיתות וממסחר בשלטון, אני מבקש להמשיך במאבק לשינוי שיטת הממשל והבחירות בישראל במהרה.

אני דורש להביע אי-אמון בממשלה, לפזר את הכנסת ולבחור מחדש. בואו ניתן לאזרחים את הזכות לבחור שלטון נקי, ולא שלטון של בצע כסף ושררה. בואו נחזיר את ישראל הנקייה למפה.

יוסף ונונו (העבודה):

כל הדברים האלה, שמבקרת המדינה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מחזיק את הדוח של מבקרת המדינה. המבקרת מדברת על תרומות בבחירות האלה לכל המפלגות, כמובן גם צומת – אגב – – –

יורם לס (העבודה):

למה היושב-ראש אינו – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אני כיושב-ראש לא רוצה להתערב, רק אם יש אי-דיוקים קיצוניים. אני רואה שכל הסיעות, לרבות צומת, לרבות, במקרה, תורם שנתן לצומת, לליכוד ולמולדת. אני מניח שיש בעיה פה.

אלכס גולדפרב (צומת):

אדוני היושב-ראש, אתה עושה מעשה שלא ייעשה. אני מבקש את סליחתך, אבל לא ייעשה דבר כזה.

היו"ר ש' וייס:

מדוע?

אלכס גולדפרב (צומת):

כי אני לא חושב שזה מתפקידו של היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

לא, תפקידו לשמור קודם כול על דיוק.

אלכס גולדפרב (צומת):

אני לא רואה דבר אחר, אני לא רואה חברי כנסת ותיקים. אני רואה פה רק חברי כנסת חדשים, עם נורמות – – –

לא מתאים לך, חבר הכנסת ונונו. אתה חבר כנסת חדש.

יוסף ונונו (העבודה):

המקרים האלה היו.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חברי הכנסת. יכול להיות שאני לא הייתי צריך להזכיר את זה, אבל תראו, אני יושב פה שעות, ואני רק מעז להעיר, אם יש ממש איזה אי-דיוק שלדעתי הוא תוצאה של מקריות, או טעות, חלילה, ולא משהו אחר. ולא, לא הייתי מעיר שום הערה. אז אני מתנצל, אם הערתי וציטטתי מתוך הדוח בעמוד לא חשוב איזה. אני לוקח את דברי בחזרה.

נא לאפשר לחבר הכנסת גולדפרב להמשיך בדבריו.

אלכס גולדפרב (צומת):

לסיכום, אני מצטער שלא היו כאן חברי כנסת ותיקים, כיוון שמה שאמרתי כאן בעצם אמרתי לאוזניהם. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. יש כאן לפחות שני ותיקים, שלושה חברי כנסת ותיקים. חבר הכנסת נסים מוותיקי הבית, חבר הכנסת שטרית, חבר הכנסת ביבי, חבר הכנסת פרוש, מוותיקי הוותיקים, ואני לא כל כך חדש. יש חצי-חצי באולם הזה, שמונה. דרך אגב, גם יושב-ראש הכנסת הוא חבר הכנסת.

קריאה:

כמה זמן?

היו"ר ש' וייס:

יותר מחצי שנה.

כן, חברי הכנסת, נמשיך. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת יגאל ביבי, כנציג היותר-ותיקים. חבר הכנסת דוד לוי כאן, שהוא כבר ממש בין הוותיקים בבית הזה, נבחר בגיל מאוד צעיר.

בבקשה, חבר הכנסת יגאל ביבי. אחריו – רשום אצלי חבר הכנסת מש"ס. אם לא יהיה נוכח – חבר הכנסת מנחם פרוש.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני מקווה שש"ס לא ברוגז.

היו"ר ש' וייס:

לא. אנחנו נמשיך ברוח טובה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, שמענו כעת התנגחות והתנצחות בין הליכוד לבין המערך, תיאורים מרשימים, כל צד מאשים את הצד האחר בשיטות הקנייה שלו. הועלו כאן שמות של כוכבים מהעבר, כיצד כל נבחרת בשתי המפלגות הגדולות של הליגה הלאומית קנתה את השחקנים בתקופה ההיא.

אין ספק שהתרגיל המסריח של התקופה ההיא עדיין יש לו הענן של השחיתות והסירחון שמרחף בעולמנו. זה היה אחד הפרקים העצובים בתולדות הפוליטיקה הישראלית, ויעבור עוד הרבה זמן עד שתתנקה המוגלה מהפצע המכאיב הזה, פצע שעדיין לא הגליד. המבקרת זרתה מלח – ובצדק, מלח מטהר – בדוח האחרון שלה על הפצעים האלה.

אני רוצה לברך את מבקרת המדינה, מרים בן-פורת, שעושה עבודה יסודית לשיפור המינהל ועקירת נורמות פסולות מן השורש. ייתכן שאנחנו מרגישים שהיא קובעת נורמות מחמירות, אבל במצב העניינים הנוכחי אין ברירה. אם רוצים לתקן, לפעמים כשאתה רוצה להגיע לאמצע, לשביל הזהב, אתה חייב ללכת לקצה השני.

גדעון שגיא (העבודה):

היא לא מחמירה. היא צודקת במאה אחוז. למה להציע פשרה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני אומר שהיא בסדר, והחמאתי לה. אתה רוצה שלא אחמיא לה?

ציפיתי מכם, ראשי המפלגות הגדולות, שכאן על דוכן זה יישמעו דברים, שאכן הנורמות שקבעה המבקרת יאומצו על-ידי המפלגות שלכם. לא שמעתי כאן מהשר רמון שעושים כאן חזרה בתשובה. ותשובה אמיתית היא – בשלב ראשון תתחרטו על העבר. לא שמעתי כאן חרטה ברורה על העבר ועל השגיאות של העבר.

השלב השני של התשובה הוא קבלה לעתיד, השר רמון, ולא שמעתי שאתם מקבלים עליכם לעתיד, שהנורמות השלטוניות שמוכתבות על-ידי מבקרת המדינה, במינויים פוליטיים – ובחודשים האחרונים

שמענו רבות על המינויים הפוליטיים החדשים, והמבקרת נתנה דוח שלם על המינויים הפוליטיים בממשלה הקודמת; לא שמעתי שבנושא הזה אתם תהיו זהירים ותקפידו על נורמות חדשות.

לא ראיתי נורמות חדשות – בבזבז כספים, במינהל תקין, ודרך קבלת ההחלטות – מאומצות על-ידיכם.

מבקרת המדינה הכניסה נופך מיוחד בגישתה לביקורת – אומץ לבה, גישתה הישירה נגד מנהיגים ונגד מנהגים חריגים בממשלים לא תקינים.

השר רמון אמר מעל במה זו, שהם הפיקו לקחים, שמפלגת העבודה, מאז התרגיל המסריח, הפיקה לקחים. וכמו-כן אמר השר, שלא נכתב שום סעיף של כסף בהסכמים הקואליציוניים.

לפני שבוע שמענו את נציג ש"ס אומר בטלוויזיה, שהם מקבלים עכשיו את משרד הדתות, מדוע? כי הם רוצים לחלק בצורה הוגנת, ממלכתית, את כספי משרד הדתות, את כספי ההקצבות לשיבות ולמוסדות, דבר שלא נעשה עד עכשיו.

אתם לא נתתם בהסכמים הקצבה זו או אחרת. אתם נתתם את כל הקופה.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת ביבי, משרד הדתות זה קופה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

לצערי, משרד הדתות לא היה קופה, אבל עכשיו הוא יהיה קופה.

שר הבריאות ח' רמון:

למה? כי אתם טובים יותר מש"ס? תקראו את כל הדוחות של מבקרת המדינה – מה שנאמר על קופה, ומה שעשיתם במשרד הדתות. היתה קופה רושמת...

יגאל ביבי (מפד"ל):

לא היו דברים, אפילו לא 10%, לעומת מה שהיה משרד הפנים.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אתה שר, ועוד איזה שר, אנא. יש לו טמפרמנט של לוחם אופוזיציונרי. צריך להתרגז?

יגאל ביבי (מפד"ל):

שר הבריאות, שתהיה לי בריא – – –

שר הבריאות ח' רמון:

יש דברים שאתה שומע, ואתה שוכח לרגע שאתה שר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, בוא תחליף אותי, אולי אתה תסתדר עם השר. אתה רואה מה שאתה עושה לנו?

שר הבריאות ח' רמון:

אין צורך.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אדוני השר, אני רוצה לשאול אותך בכל הכנות – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אם תשאל אני אענה. אדוני היושב-ראש, הוא אמר שהוא עומד לשאול אותי שאלה. אני מבקש רשות להשיב.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אין לי בעיה.

היו"ר ע' עלי:

אני לא אתנגד שתשיב, אם הוא יסכים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

האם אתה יכול להגיד בכל הכנות, אדוני שר הבריאות, שזה שנתתם לשר הפנים, ונכנעתם, שהוא מאשר הלוואות במיליונים, בחתימת יחיד שלו, האם – – –

שר הבריאות ח' רמון:

כמה שנים?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אתם אומרים: הם לא היו בסדר וגם אנחנו לא נהיה בסדר.

שר הבריאות ח' רמון:

זה עניין שלטוני.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני שואל אותך שאלה פשוטה. אתה מדבר, האם שר האוצר הסכים לזה או שכפו עליו?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כפו עליו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

האם פקידי האוצר מסכימים לזה? אנסתם אותם. נתתם זכות חתימה על מיליונים לחלוקה, ואתם אומרים שלא עשיתם הסכמים. זה לא הסכם כספי, לתת לאדם סמכויות לחתום לבד על מאות מיליונים? זה לא הסכם כספי? זה לא מתן כסף?

תאמין לי, שאני כבר מעדיף שיניחו על שולחן הכנסת בצורה גלויה – – –

יוסף ונונו (העבודה):

— — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

חבר הכנסת ונונו, תודה רבה, אני לא מכיר כלל את הנושא של הרשויות המקומיות. אני לא יודע מה זה הכוח הזה, אני לא מבין מה הכוח הזה. אתה מדבר אל מי שמכיר את המערכת.

נותנים לאדם זכות חתימה על מיליונים. אתם אומרים שלא נתתם דבר. אני מעדיף, השר רמון, שיהיו כן הסכמים כספיים גלויים, שכל הבית הזה ידע עליהם, ולא מה שאתם עושים בגדול.

האם הפקתם לקחים, כמו שאתה אומר, השר רמון, בתחומים רבים אחרים? האם במסגרת הפקת הלקחים שלכם אתם תיתנו יד לחוקק חוק, ששר חייב לדבר ולא יכול לנצל את זכות השתיקה שלו כאשר הוא נשאל בענייני משרדו?

שר הבריאות ח' רמון:

נתנו יד; מה שאתם לא נתתם כאשר הייתם שותפים בקואליציה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ראיתי את היד שנתתם. אדוני היושב-ראש, אני מדבר באופן רטורי.

שר הבריאות ח' רמון:

לא ידעתי שזה רטורי.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אדוני שר הבריאות, תשיב לי בסוף, יש לך זכות לענות, אבל לא אחרי כל משפט.

אדוני שר הבריאות, המפד"ל מגישה הצעת חוק, שלפיה תיאסר התרמה למפלגות, לא רק על-ידי תאגידים, אלא גם מאינטרסנטים פרטיים.

חשיפת השמות על-ידי מבקרת המדינה הוכיחה בבירור, שחלק גדול מהתורמים עושים זאת לא מבחינה אידיאולוגית, לא מפני שהם חושבים שהדרך הזאת של המפלגה נכונה, אלא בבחינת שלח לחמך למפלגות כי ברבות הימים, לאחר הבחירות, אפשר יהיה לקבל את התמורה.

האם אתם תיתנו יד לחקיקת החוק שהמפד"ל יוזמת כדי לטהר את האווירה? האם אתה לא סבור שמפלגה גדולה, עם 20 מיליון שקל לבחירות שהיא מקבלת מקופת המדינה, יכולה להסתפק בסכום הזה ולוותר על 2-3 מיליוני שקל של תרומות? ואפשר לצמצם בהוצאות.

אני רוצה לשאול את השר רמון, האם תיתנו יד לשינוי חוק מבקר המדינה? האם לא הגיעה העת, השר רמון, שכשמבקרת המדינה כותבת ספרים שלמים שבהם מחדלים של שר פלוני או של רשות שלטונית, האם לא הגיע הזמן שספרים אלה יגרמו להפקת לקחים כלפי מי שגרמו לכתיבת ספרים אלה? האם לא הגיע הזמן לשנות את חוק מבקר המדינה? לא יכול להיות שכל שנה נדון כאן בדוח של המבקרת, נראה את המחדלים, נראה את האשמים, ולא תהיה שום מסקנה אישית נגד איש. לא יכול להיות שבמשטר מתוקן לא יהיה לנו נוהג בעניין זה. דבר כזה היה צריך להיות בנוהג, לא בחקיקה, ששר שעשה נזקים במיליונים, יסיקו מסקנות נגדו. אבל מאחר שאין לנו נוהג בעניין, הגיע הזמן שאתם, שקבעתם סדרי עדיפויות חדשים, כלשונכם, אולי תיזמו את שינוי החקיקה בתחום הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

זמירות חדשות אצל המפד"ל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אינני יודע. תמיד חשבתי כך.

שר הבריאות ח' רמון:

אני יודע, אני אספר לך. כל ההצעות האלה הוצעו, והמפד"ל, שהיתה שותפה לכל הממשלות, עד הממשלה הזאת, תמיד התנגדה להן.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני מודיע לך מעל במה זו, שהמפד"ל – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני שמח שחזרתם בתשובה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אם תהיה יוזמה בתחום הזה, אני מודיע, כיושב-ראש סיעת המפד"ל, שהמפד"ל תיתן את ידה לשינויים האלה.

שר הבריאות ח' רמון:

זו מפד"ל חדשה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

לסיום, אני רוצה לומר לך, שאינני נמנה עם אלה השונאים מפלגה זו או מפלגה אחרת. אני נמנה עם אלה החושבים, שהציונות הדתית צריכה להיות שותפה כמעט בכל שלטון ציוני. אבל גם אני, שאינני נמנה עם השונאים שלכם, חושב שבששת החודשים האחרונים עשיתם טעות על גבי טעות. אני חושב שיהיה לכם קשה להמריא לקראת היעדים שהצבתם לכם, אם תמשיכו בדרך הזאת.

אני מקווה, לטובת מדינת ישראל, לטובת עם ישראל, שהממשלה הזאת לא תמשיך להתקיים. ולכן סיעתנו תצביע היום – – –

שר הבריאות ח' רמון:

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני חושב שטובת המדינה דורשת שהממשלה הזאת תרד, מהר ככל האפשר. מפלגתנו תצביע אי-אמון לממשלה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יגאל ביבי. חבר הכנסת מנחם פרוש, בבקשה; אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בדברי בדיון הזה על האי-אמון בממשלה, על סמך הביקורת של מבקרת המדינה, שמפלגת העבודה קנתה את השלטון בכסף, לא אכנס לפרטי הביקורת. אני רק רוצה לומר, שאם אומנם מפלגת העבודה קנתה את השלטון, זה היה, כפי שנראה כיום, מיקח טעות. ואף שמפלגת העבודה, בשנות שלטונה בעבר, לפני המהפך של 1977, ידעה את סוד המיקח וממכר בהרכבת קואליציות, כנראה ב-15 שנות שלטון הליכוד היא שכחה איך מגיעים לשלטון, וכיום היא גם לא יודעת איך מחזיקים בשלטון.

באותו לילה, כאשר הודיעו על הניצחון של מפלגת העבודה, וכאשר שמענו את מר רבין, היינו בטוחים שבניצחון הזה, וכך העריכו, הוא יהיה מוכשר להרכיב קואליציה רחבה, מקסימלית. עם הבלוק החוסם, יחד עם חמשת הערבים – רק עם חמשת הערבים הוא קיבל את הבלוק החוסם – הוא מנע מהליכוד להרכיב את הממשלה. אבל אף אחד לא חשב שייכנס למבוי סתום שימנע ממפלגות אחרות להצטרף לקואליציה; לקבל בקואליציה מפלגות כאלה אשר ייתנו תנאי שהמפלגות האחרות לא תצטרפנה, או תנאים מתנאים שונים, דבר שהשאיר את הממשלה הנוכחית עם קואליציה הבנויה על כרעי תרנגולת.

אגודת ישראל, יהדות התורה המאוחדת, אינה שותפה לקואליציה, כי בשבילנו ציפור הנפש היא החינוך. וקשה לי ולנו להבין איך זה הוליכו שולל את מר רבין, להעמיד בראש משרד החינוך מי שמתכחשת לעקרונות היסוד של היהדות.

משה נסים (הליכוד):

מי הוליך שולל? מי הרכיב את הממשלה? הרב פרוש? חבר הכנסת שפי? חבר הכנסת גל? אתה אומר שהוליכו שולל. מי הוליך שולל את ראש הממשלה, שמינה את שולמית אלוני לשרת החינוך?

מנחם פרוש (יהדות התורה):

אבל, רבותי, מן הפח אל הפחת. הבינונו את הדרישה שלא להשאיר את משרד העבודה והרווחה בלי שר מיוחד למשרד. ולמה? כי לפנינו בעיות תעסוקה, בעיות אבטלה, בעיות סוציאליות רציניות ורגישות מאוד. וכאשר נבחרה לתפקיד מרת אורה נמיר, אשר כיהנה שנים כיושבת-ראש ועדת

העבודה והרווחה, ונהירות לה הבעיות של משרד העבודה והרווחה, היינו בטוחים שמיד תיקח יוזמות בנושאי אבטלה. אני חשבת, שללא כל ספק – מתוך הדיונים שקיימנו בהיותי בתפקידי במשרד העבודה, היא ידעה על ההצעות השונות לפתרון בעיות האבטלה ולפתרון בעיות חברתיות, היא ידעה על המאמצים שעשינו בימי הליכוד לפתרון הבעיות של ילדים נפגעים, פתרונות משמעותיים ביותר; חשבת שללא כל ספק, מתוך זה שהיא מכירה את הבעיות מקרוב, היא תתמסר למצוא פתרונות. חשבת שהדבר הראשון שהיא תעשה כשתיכנס למשרד – היא תבדוק את מצב הזקנים. תמיד, בכל חורף, אנחנו שומעים את זעקת הזקנים, את זעקת הנזקקים לסוגי חימום. כשהגעתי למסקנה שאנחנו לא יכולים להצטרף לקואליציה, חשבת שהגברת אורה נמיר, מכיון שהיא מתמצאת בנושאים, תיגש מיד לנושאים הרגישים האלה.

אבל, רבותי, האכזבה מרה מאוד. בימים הראשונים ממש, מה היתה הפעולה הראשונה שלה? לחפש ולבקש: תראו לי את ה"קניפלך", כמו שאומרים ביידיש, את ה"צרורות", איפה נמצאים אותם סכומים אשר אלה שכיהנו בעבר במשרד הוציאו מהמשרד. היא חיפשה וחיפשה ולא מצאה. ולמה? מכיון שכל מה שאנחנו ביקשנו, כל מה שאנחנו השגנו, השגנו רק כדי להסיר את הקיפוחים שקופחנו.

דבר אחד מיוחד היה, ואכן הדבר הזה הושג על-ידי מי שמכהן כיום כראש הממשלה, והוא מר יצחק רבין. כאשר הוא היה בתפקיד במשרד העבודה והרווחה, השגנו הישג עבור אותם ילדים, מאותן משפחות, אשר בעבר ראינו שהם נושרים מבתי-הספר. כאשר כיהנתי כסגן ראש עיריית ירושלים ידעתי את הנושאים הסוציאליים, ובביקורי בבתי-ספר ראיתי איך ילדים נושרים מבתי-הספר, מכיתות ה' ומעלה. ואז, במגעים עם אלה שהיו ממונים על התקציבים ועל משרד העבודה והרווחה, השגנו את ההסדר הזה עבור הילדים האלה, ממשפחות שהן מקרים סוציאליים, שיקבלו את התמיכה. התמיכה הזאת היא בסך הכול כ-200 שקלים לחודש עבור כל ילד, בעוד הילדים שהם במסגרת "ילד ונוער" מקבלים למעלה מ-1,000 שקלים לחודש.

מה היא מכריזה היום? חלילה, חלילה, אני לא אפגע באותם ילדים נזקקים. היא לא רוצה לפגוע. היא רוצה לתת שוויוניות. מה המשמעות של המלה הזאת, שוויוניות? זו ערמומיות, איך לקפח אותם ילדים נזקקים. אנחנו לא מדברים כאן על אלה שהם מקרים סוציאליים מובהקים, עם כל הכללים הסוציאליים, שלוקחים אותם מהבית. אנחנו עושים כאן פעולה, שאז, בשעתם, שרי העבודה הבינו את הצורך בזה, ומר ספיר בחר אז ועדה מיוחדת, בראשותו של מר לאור, כדי למצוא את הדרכים להסדיר את זה. זה לא היה "קניפל", זה לא היה צורך, זה לא היה דבר שאנחנו העלמנו, זה לא היה דבר ייחודי; זה היה דבר שהציל מאות אלפי תלמידים, שלא ינשרו מבתי-הספר ויצטרפו ל"פנתרים", שהופיעו באותו זמן. וכיום זה מופיע בספר התקציב, נקבעו קריטריונים שאושרו על-ידי היועץ המשפטי.

זה יהיה הדבר הראשון, בבואה למשרד, לגשת לנקודה זאת? אני חוזר ומכריז: ההכרזה הזאת שהיא מכריזה, שהיא מחפשת שוויונות, זוהי ערמומיות. ולמה אני אומר "ערמומיות"? מכיון שהיא יודעת שלא מדובר כאן על אלה שהם בקטגוריה של נזקקים סוציאליים, עם כל מה שהנזקקות הזאת דורשת, אלא זה קריטריון מיוחד, שמשרד האוצר ומשרד העבודה קבעו לפני למעלה מ-20 שנה. לבוא כעת ולשלול מהילדים האלה, זה דבר תמוה מאוד. תמוה מאוד שמפלגת העבודה מרשה זאת. אני מכיר את מפלגת העבודה מאז כיון המדינה. זו לא היתה דרכו של מר אשכול, זו לא היתה דרכו של מר ספיר, זו לא היתה דרכו של מר רבינוביץ, זו לא היתה דרכו של בעלה, מר מרדכי נמיר, אשר התייחסו תמיד בנושאים הסוציאליים-החברתיים בשוויונות נכונה, והם הם אשר הבינו את התנאים המיוחדים. למה ומדוע היא עושה זאת?

אני פונה אליה מעל במת הכנסת ואומר לה, ואומר לממשלת רבין: מעולם לא היינו אופוזיציה לשם אופוזיציה. אנחנו אופוזיציה עניינית. אנחנו לא יכולים ואנחנו מנועים מלהצטרף לממשלה, אבל נתייחס לממשלה לפי מעשיה. מעשיה יקרבו אותנו ומעשיה ירחיקו אותנו. המעשים הנעשים, במיוחד בימים האחרונים – התעלמות גמורה מקיומנו, התעלמות גמורה מצרכינו, לכך זה הביא אותנו, שהפעם נצביע גם כן אי-אמון בממשלה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת הרב מנחם פרוש. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, למשמע ההתקפות ההדדיות מלאות הפאתוס של נציגי הליכוד והעבודה בשאלה, מי מושחת יותר, מי קנה יותר קולות, מי שיחד יותר, מי ניסה להשפיע באמצעים כאלה או אחרים על תוצאות הבחירות – הייתי אומרת לשתי המפלגות, שבביתו של התלוי אין מזכירים את החבל.

אני רוצה, חברי הכנסת, להזכיר את הסצינה הבלתי נשכחת באותו דיון ארוך בלילה על התקציב, כאשר שר האוצר דאז מודעי חתם קבל עם ועדה, לנוכח מצלמות הטלוויזיה, על התחייבות כספית בקשר להתנחלויות, וכל זה כדי שממשלת הליכוד תמשיך לשלוט.

בכלל, חברי הכנסת, אולי כדאי היה להתייחס לנושא הזה באווירה קלה יותר, בהנחה שמגישי ההצעות האלה מדברים על המרק, אבל מתכוונים לכופתאות. בעצם יש להם מטרה אחת, והיא: לנסות להפיל את הממשלה הזאת בנימוקים טובים יותר, טובים פחות, כשרים או כשרים פחות, בניסיון לערער את הגוש החוסם, בהתקפות גזעניות ובשיטות אחרות.

לכן חשבתי, שאולי היה כדאי להתקין בכניסה למשכן לא רק מתקן בטיחות, שאמור לבדוק את הנכנסים; אולי גם איזה מתקן, שנקרא לו לצורך העניין "מד שחיתות", והיה מאוד – – –

גונן שגב (צומת):

הוא היה מצפצף כל הזמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היה מעניין מאוד לראות אצל מי השחיתות היתה גבוהה יותר – אצל מי שהחתיים על טפסים של הליכוד בטענה שמדובר בהקלה בשכר דירה, או אצל מי שניסה באמצעות התערבות כספית בזמנו לפלג או להשפיע על הפילוג של סיעת חד"ש, כאשר נרכש חבר הכנסת לשעבר צ'רלי ביטון?

סילבן שלום (הליכוד):

תמר, הערה: את דיברת על מה שקרה אתמול באופקים. יכול להיות שעשה את זה אדם אחד, אבל מפלגת העבודה – – – את כל עובדי "כור", את כל עובדי "סולל-בונה" ומחייבת אותם. את זה את מזכירה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

יש לי בעיה של זמן, ואם אתחיל למנות את כל מעשי השחיתות, הרי לא יספיקו לי עשר הדקות, או כמה זמן שיש לי, ובוודאי לא הרבה דקות אחרות. לכן נדמה לי שהבעתי דעה ברורה מאוד, שאני לא חושבת שיש פה התנגחות בין קבוצה אחת או סיעה אחת שהינה טלית שכולה תכלית, לבין השנייה, שכולה טלית מכוסה כתמים.

חברי הכנסת, אני רוצה לומר עם היד על הלב, שאילו היה נושא הדיון היום מדיני, היתה לי בעיה אמיתית לתת אמון בממשלה הזאת. אני חושבת ששערוריית הגירוש, שהחלה כשערורייה מוסרית –

דן תיכון (הליכוד):

כמה תירוצים יש לה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

– – ופוליטית, הפכה, כחלוף חודש, להסתבכות חמורה ביותר, שמאיימת בשיתוק תהליך השלום. המציאות בשבועות שחלפו מאז הגירוש ההמוני לא רק הראתה לנו תמונות של אנשים יושבים בשלג, בקור, לא רק חשפה בפנינו את מה שנקרא "טעויות", אלא גם הראתה לנו, שהטענה שהגירוש שווה ביטחון אין לה על מה לסמוך. חברי הכנסת, הגירוש לא מוסיף אפילו גרם אחד של ביטחון למדינת ישראל.

אליעזר זנדברג (צומת):

מה עניין השחיתות לגירוש?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הוא סיכן את ביטחונה של מדינת ישראל, הוא סיכן את שלומה.

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת בא-גד, עוד מעט אתה עולה ויש לך עשר דקות לומר את כל אשר על לבך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הוא בעיקר מסכן את תהליך השלום. כרגע עומדת על הפרק השאלה, שמועצת הביטחון עלולה להחליט על הטלת סנקציות על ישראל בשל אי-מילוי החלטה 799, המחייבת את הממשלה להחזיר את המגורשים.

חמורה לא פחות העמדה שהובאה על-ידי היועץ המשפטי לממשלה.

גון שגב (צומת):

אפשר להמשיך לגנוב ולגנוב, ומה שחשוב זה — — — זו המסקנה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

עמדת הממשלה, שהובאה על-ידי היועץ המשפטי, אומרת — — —

אליעזר זנדברג (צומת):

אני מבקש לשאול שאלה.

היו"ר ע' עלי:

אם הנואמת תסכים, אני לא אתנגד. בינתיים אבקש לאפשר לה לדבר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

העמדה שהובאה על-ידי היועץ המשפטי בעצם אומרת – וזה הדבר החמור ביותר – שהגירוש של הפלשתינים, שהיה לפני חודש, הגירוש ההמוני הזה, איננו צעד יוצא דופן. היועץ המשפטי בעצם הביא את עמדת הממשלה, ולפיה יכולה להיות שיטה כזאת, ולפיה בעצם מותר לגרש כל אחד שקצין או מושל צבאי יורה עליו באצבע ויגיד שהוא מסוכן, בלי שהוא יעבור איזה תהליך, בלי שתינתן לו זכות ערעור. וכשנשאל היועץ המשפטי, מי משתייך לזה, הוא שייך למסוכנים האלה את כל תושבי רצועת-עזה.

אליעזר זנדברג (צומת):

מה עניין המגורשים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חברי הכנסת, אנחנו מדברים על סכנה חמורה ביותר לשלטונו של החוק במדינת ישראל, לדמוקרטיה הישראלית, וסכנה חמורה ביותר לסיכוי, הרופף עדיין, שקיים להצלחת תהליך השלום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חבר סיעתך דיבר על שימוש בכל האמצעים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חברי הכנסת, אני חושבת שהממשלה הזאת איננה ראויה לאמון על כך, שבמקום להקל ולמצוא דרך להגן על זכויות האדם בשטחים, היא מנהלת מדיניות שמפילה עוד ועוד קורבנות. והילדה שנורתה למוות, כשביתה האחת מכל לחלב ובידה השנייה חצי שקל, היא רק אחד מן הילדים שנורים למוות בשטחים באופן שיטתי.

חברי הכנסת, הממשלה הזאת גם אינה ראויה לאמון בשל הגידול הנמשך באבטלה, בשל העובדה שמובטלים רבים יותר ויותר הופכים להיות מקרי סעד. אתמול ביקרנו בכפר-סבא במעונות ילדים,

במעונות יום. ראיתי מעונות ילדים ריקים, וכנגד זה ידוע על מאות ואלפי ילדים שאין להם סידור, משום שהוריהם מובטלים או משום שאינם יכולים לשלם למעונות, משום שהמחירים שצריך לשלם למעונות כל כך גבוהים יחסית להכנסתם, והם אינם יכולים לסדר את הילדים.

סירובה של הממשלה להחזיר את קצבאות הילדים מ-1 בינואר, כמו גם סירובה להשוות את קצבאות הילדים המשולמות לילדים הערבים, גם אלה סיבות טובות שלא לתמוך בה.

חברי הכנסת, אני עולה על הבמה הזאת ביום שבו בכל זאת יש נקודת אור של שפיות במדינה הזאת – ההחלטה להעניק את פרס ישראל לפרופסור ישעיהו ליבוביץ. בשיחות ובדיונים נוכחתי לדעת שיש בינינו, בין פרופסור ישעיהו ליבוביץ לביני, חילוקי דעות רעיוניים. אבל אם יש נביא מוכיח בשער ואיש חזון, איש אמיץ לב, שכבר התריע לפני שנים ארוכות על הכיבוש, שהוא אסון לישראל ולעתידיה, ראוי שמדינת ישראל תתברך בו ותברך אותו על מפעל חייו.

חברי הכנסת, אני רוצה לסיים ולומר, שלאור הניתוח של הסיבות שהובילו את הסיעות שהגישו את הצעות האי-אמון להציע אותן, ומאחר שאני מקווה שהממשלה הזאת, בהישענה על הקואליציה ועל הגוש החוסם, בכל זאת תשנה את דרכה, אנחנו נתנגד להצעות האי-אמון. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חבר הכנסת יוסף בא-גד, ואחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, היה מקובל שמברכים חבר כנסת חדש כאשר מדברים אחריו. מאחר שאני מדבר אחרי חברת הכנסת גוז'נסקי, אף שהיא לא חברת כנסת חדשה, אני מוכרח לסטות מנאומי ולומר כמה דברים שאי-אפשר לעבור עליהם בשתיקה לסדר-היום.

אני רוצה לומר לך, גברתי חברת הכנסת, יש עובדה שאיש לא יכול להכחישה. מאז הגירוש, ברוך השם והלוואי להבא, למעלה מחודש ימים לא נורו יריות ולא נהרגו יהודים. ותשקוט הארץ חלקית למעלה מחודש ימים. הדבר הזה מראה מעל כל ספק, שמאז גירוש ה"חמאס" הארץ לא כל-כך מלאה חמס של יריות, אם כי יש אינתיפאדה וצריך להדביר אותה.

מי שלא רואה את זה ומי שלא מברך על כך את הממשלה – ואת יודעת מה דעתי על הממשלה – מי שלא מברך את הממשלה על המעשה הגדול, הנועז והאמיץ שעשה ראש הממשלה מר רבין בגירוש של 415 אנשי ה"חמאס", אני אומר שהוא חלילה ממש עיוור בתחום הזה. אני מנצל את ההזדמנות לקרוא לממשלת רבין: עשייתם מעשה נפלא. המשיכו לגרש עד שתשקוט הארץ, ואז נוכל לשבת יחד כולנו ולחיות בארץ.

דבר שני שאני מוכרח להעיר על דבריך, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, עניין פרופסור ליבוביץ. אפילו הוועדה שנתנה לו את הפרס לא יכלה להימנע מלומר שלא לזה פיללנו, וזה למרות התבטאויותיו, למרות דעותיו, למרות זאת שהוא קורא לצבא שלא לשרת בשטחים וכו', דבר שמהווה עבירה איומה.

חברת הכנסת גוז'נסקי, את כמוני ראית, שרבים הודיעו: יותר לא נתגייס ולא נשרת אם האדם הזה יקבל פרס.

אני חושש לומר, שיש לפרופסור ליבוביץ דין של זקן ממרה. זקן ממרה, זוהי ההלכה לגביו.

ועכשיו לעניין הצעת האי-אמון. כל העיתונים כותבים: העבודה קנתה את השלטון בכסף. זה ציטוט מדברי המבקרת. זה ציטוט מהעיתונים. לא אני כתבתי זאת. קנתה את השלטון בכסף, כך נאמר.

אברהם תירוש כותב בעיתון "מעריב": כך עושות כולן. נכון, למען האמת ולמען הפרוטוקול, שמדובר פה על דברים חלקית ישנים – הבחירות להסתדרות וכו' – אבל אין הצדקה לדברים האלה. ממשלה ומפלגה גדולה, מפלגה שמתעתדת לשלטון, שרוצה לשמש אמת מידה מוסרית, ודאי וודאי צריכה להיזהר כפל כפליים בכל הדברים שהם שוחד, או אפילו, יש מושג ביהדות, אבק שוחד. גם אבק שוחד דינו כשוחד.

נאמר בפרשת כי-תצא: "כי תצא למלחמה על אויבך – – – וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה והיתה לך לאשה". לכאורה לא דיברה התורה אלא נגד יצר הרע והתירו לקחת אשת יפת תואר. אבל התוצאה הידרדרות, עבירה גוררת עבירה. אם לא התגברת על יצרך ולקחת במלחמה אשת יפת תואר, סופך שייולד לך בן סורר ומורה. סופך שתגרש את האשה, כי עבירה גוררת עבירה.

יש פה סיאוב מסוים, יש פה הסתאבות, אם כי המקרה הזה אולי לא רלבנטי בדיוק לבחירות הללו. יש פה הסתאבות. יגידו שגם האחרים עשו את זה – זה לא מצדיק את ההסתאבות.

אני מנצל את ההזדמנות לקרוא לכולנו, לפשפש בציציות בגדנו, לחשוב אולי הרחקנו לכת בכל הנושא של מימון מפלגות ובכל הדברים האלה, מול בעיות קשות.

בוועדות שאני חבר בהן אני שומע על בעיות קשות. היום היה דיון על חימום וקירור בבתי-הספר. שמענו על ילדים הרועדים מקור בכיתות, ושמענו על דברים דומים. והתשובה: אין כסף, אין כסף, אין כסף. חז"ל אומרים: אין כסף לאדון זה, אבל יש כסף לאדון אחר. כסף יש, אלא שהוא מנוצל לדברים לא טובים.

היו"ר ע' עלי:

איפה זה כתוב?

יוסף בא-גד (מולדת):

זה בתחילת מסכת "קידושין".

לכן, חברי הכנסת הנכבדים, לא משנה קואליציה או אופוזיציה, כולנו מרגישים שהרחקנו לכת, שהסתאבנו בצורה זו או אחרת. צריך לנצל את ההזדמנות לחזור למקורות. ויפה אמר חבר הכנסת הרב פרוש: נגעו בכבשת הרש. נגעו באותם ילדי פנימיות שמוצלים מהידרדרות לרחוב. זה דבר ראשון שעשו. חבל ששרת העבודה והרווחה עשתה את זה. אני בטוח שהיא תצטער על זה. אני יודע מי הילדים שמצילים אותם על-ידי אותם כספים פעוטים.

אני מסיים בזה את דברי ולא מנצל את כל הזמן. אני אומר: נחפשה דרכנו ונחקרה ונשובה עד השם. לכן גם אנחנו נצטרף להצבעת האי-אמון.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה; אחריו – חבר הכנסת רפי אלול.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש לי מלוא ההערכה למבקרת המדינה, לה ולצוות עובדיה, שעושה את עבודתה נאמנה, גם כאשר היא חושפת פרשיות, יוצאת בביקורת. מפלגות ומנהיגים, חברי כנסת ושרים לפעמים רוגזים, לא מרוצים, אבל זאת עבודתה הנאמנה של מבקרת המדינה, שממלאת את תפקידה בצורה אחראית.

אני מייעץ לכל אלה היוצאים בביקורת, או הרוגזים, להירגע ולהבין שהמבקרת ממלאת את חובתה הממלכתית והציבורית ואת שליחותה שלשמה נבחרה, ולכך מונתה. לכן, יש לתת לה את מלוא הגיבוי במילוי התפקיד החשוב והאחראי.

בתקופה האחרונה מפלגת העבודה אולי רוגזת. קודם הליכוד רגז. מפלגות אחרות גם הן לא מרוצות מהביקורת, אבל הביקורת הזאת מהווה סימן חיובי לעבודה תקינה ונאמנה, ויש לברך אותה על כך.

אבל אני רוצה גם להעיר, שצריכים לחשוב על כל נושא התרומות לכל המפלגות, ללא יוצאת מן הכלל. הכנסת צריכה למצוא דרך לפצות את המפלגות ולמנוע את כל השיטה של גביית תרומות. אני בכוונה תחילה משתמש במושג גביית תרומות, כי דברים כאלה נעשים בדרך כלל על-ידי המפלגות שבשלטון, או שיש להן סיכוי להגיע לשלטון. מפלגות קטנות לא יכולות לזכות בנתח מהתרומות הללו, כי בדרך כלל הסיכוי שלהן להגיע לשלטון הוא קלוש ביותר. לכן, מי שיכול היום להגיע לתורמים הגדולים ולהעשיר את קופתו במערכת הבחירות, אלה הן המפלגות הגדולות, ויש כאן עיוות הדין. יש

כאן מידה של אי-יושר, כאשר תורמים גדולים תורמים למפלגות הגדולות וכך מעוותים את כל המשמעת, הסגנון הדמוקרטי והשיטה הדמוקרטית במדינה.

לכן, אם אנחנו אכן חפצים בהעמקת הדמוקרטיה, יש לשים קץ לכל השיטה של התרומות לכל המפלגות, גם להתמודדויות הפנימיות בתוך המפלגות, שבמסגרתן אנחנו רואים תופעות חריגות המביישות את כל הערכים הדמוקרטיים.

אשר לתפקוד הממשלה, הצעות האי-אמון בממשלה שמוגשות היום, לדעתי אינן תקינות. כי גם הליכוד חרג במקרים רבים, מפלגת העבודה בתקופה האחרונה חורגת, מפלגות אחרות חרגו, ואני לא חושב שהמניעים האמיתיים של מגישי הצעות האי-אמון היום הם טוהר המידות, השאיפה לערכים דמוקרטיים, הרצון לבער את הדברים הרעים מהמדינה. המטרות ברורות. זה רצון לנגח את הממשלה, ויש סיבות רבות לנגח את הממשלה – על תפקודה במישור החברתי, על תפקודה במישור המדיני.

אני חושב שהבושה הגדולה ביותר אשר הממשלה הזאת עשתה היא בגירוש 415 פלשתינים ממולדתם, כאשר הם נעקרו מבתיהם וגורשו לדרום-לבנון, וכאשר הם מהווים היום מכשול אמיתי לקידום תהליך השלום באזור.

אין זה צודק, זה אקט אכזרי, ברוטלי ביותר, אשר גם ממשלה בראשות הליכוד לא העזה לעשות. זה דבר שצריך לבייש את הקואליציה הזאת, לבייש את ראש הממשלה, את שריה ואת כל חברי הקואליציה.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, הרי אמרת שאתה מוכן להצטרף לממשלה. אני לא מבין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אמרתי שאם הממשלה הזאת תחזור בה מהצעד האכזרי הזה, תחזיר את המגורשים ותקדם את תהליך השלום, גם היום אני אומר שנהיה מוכנים לשקול הצטרפות לקואליציה. אבל הממשלה הזאת ממשיכה בעקשנותה ובעמדת הסירוב שלה. בשני הנושאים היא ממשיכה לעמוד מאחורי החלטת הגירוש המבישה, והיא מעכבת את תהליך השלום ומונעת את קידומו. במה שירתה הממשלה הזאת את המדינה ואת העם?

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, יש לי שאלה. אם הממשלה הזאת לא תחזיר את המגורשים, האם תפסיק לתמוך בה באופן אוטומטי, כך שלא שיהיה לה בלוק חוסם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת רון נחמן, אני אומר לך ולכנסת, שסבלנותנו עומדת לפקוע ואנחנו נמצאים במצב לא נוח. אם הממשלה הזאת תמשיך במעשי הגירוש, אם תהליך השלום יישאר תקוע כפי שהוא, ואם הממשלה תמשיך במדיניות הדיכוי וההסלמה בשטחים, כאשר היום משתמשים בטיילים להריסת בתים של מבוקשים – כאשר ממשלה בראשות הליכוד לא העזה להשתמש בטיילים נגד טנקים – ממשלה ששותפות בה העבודה, מרצ וש"ס, ועד היום הזה היא זוכה לתמיכה שלנו, מבצעת מדיניות אכזרית כזאת, הממשלה הזאת לא תוכל לזכות בתמיכה שלנו זמן ארוך ולתקופה בלתי מוגבלת.

אני אומר את הדברים הללו, ואמרתי אותם גם לפני יומיים במסיבת עיתונאים. נתנו קרדיט לממשלה, תמכנו בה, ומנענו את הפלתה. אבל על שני נושאים אנחנו לא יכולים לעבור לסדר-היום: המשך הגירוש ועיכוב תהליך השלום. אם שני הדברים הללו יימשכו, תמיכתנו בממשלה תובא לשיקול נוסף, ואני לא אומר רק לשיקול נוסף, אני חושב שנהיה מחויבים להביא בפני המוסדות שלנו הצעה למנוע את המשך התמיכה בממשלה הזאת. וגם אם היא תיפול, שתיפול, ואז יצחק רבין יהיה אחראי, סיעת העבודה תהיה אחראית, מרצ תהיה אחראית וש"ס תהיה אחראית, ולא אנחנו ולא החזית הדמוקרטית.

מי שלא רוצה להבין שאנחנו לא יכולים להתמיד בסבלנות הזאת הרבה זמן, אני חושב שהוא טועה. אומנם לערבים יש הרבה סבלנות, ולנו יש סבלנות מרובה, אבל כנראה מנצלים את הסבלנות שלנו בדרך שאיננה מקובלת על שום בר-דעת.

אני אומר לנציגי הקואליציה שיושבים כאן, ואני אומר לממשלה שאיננה יושבת כאן: תדעו לכם שהתמיכה שלנו איננה בכיס של אף אחד. הקולות שלנו אינם בכיס של אף אחד. אנחנו נבחרנו כדי לגשר על פערים וכדי לקדם את ענייני האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל, להעמיק את הדו-קיום בין יהודים לבין ערבים, ולקדם את תהליך השלום. אם הממשלה הזאת לא מסוגלת לקדם את תהליך השלום, והיא תמשיך עם מדיניות הדיכוי הגובר והגירוש האכזריים הללו, הממשלה הזאת לא תוכל לזכות בקולות שלנו ובתמיכה שלנו זמן רב.

אני אומר את הדברים הללו בצורה האחראית והשקולה ביותר. אבל היום אנחנו לא נתמוך בהצעות האי-אמון, מפני שאנחנו לא מאמינים שמגישי ההצעות עושים זאת בגלל מידות של יושר, כנות ושאיפה לתקן דברים, אלא כדי לנגח וכדי למנוע קידום תהליך השלום וגישור על פערים. על כן אנחנו לא נתמוך בהצעות האי-אמון, אבל אני אומר שהאמון שלנו בממשלה הולך ואוזל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת רפי אלול, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת יהושע מצא.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

רבותי.

רפאל אלול (העבודה):

האמת היא, שקיוויתי שלא אעמוד כאן היום כלל, שהכנסת – – –

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, זה מפריע לנואם. אני מאוד מבקש. זה מפריע מאוד. תעמדו כאן ותנאמו.

רון נחמן (הליכוד):

הוא עכשיו יוצא מהממשלה ועובר אלינו.

היו"ר ע' עלי:

זה מפריע לו.

רפאל אלול (העבודה):

הקשבתי לנואם של חבר הכנסת דראושה, ולמדתי אותו בעל-פה – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה. בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

קיווייתי שהכנסת לא תיאלץ כלל לעבור את החוויה הלא-נעימה הזאת, שנקראת: צביעות; שלסיעת הליכוד יהיה מספיק כבוד עצמי על מנת לדעת כי בנושאי שחיתות ונהלים לא תקינים – טובה עבורם השתיקה.

פניתי הבוקר, במכתב, ליושב-ראש סיעת הליכוד, חבר הכנסת משה קצב, ותבעתי שיסיר את הצעת האי-אמון מסדר-היום, זאת בעקבות הידיעה בתקשורת בדבר החתמת עולים אתיופים באופקים על טופסי התפקדות לליכוד ועל טופסי הוראת קבע לתשלום מסי חבר למפלגה – – –

קריאה:

— — —

רפאל אלול (העבודה):

ללא ידיעתם והעברתם.

חיים קופמן (הליכוד):

מה קרה ב"קו-אופ" בצפון הארץ?

רפאל אלול (העבודה):

אני אחכה לך; יש לי זמן.

חיים קופמן (הליכוד):

יש לכם שק של בעיות כאלה.

רפאל אלול (העבודה):

ובכן, הסטנדרד הכפול של הליכוד אפשר להם להעלות את ההצעה, למרות ההתנהגות החמורה של גורמים במפלגה, התנהגות המאופיינת בשחיתות ובניצול עולים תמימים על רקע היותם שרויים

במצוקת דיור, אך לא זה העיקר. אין צורך, במקרה האחרון הזה, כדי לדעת שיש בהצעת האי-אמון הזאת מן הצביעות ומן החוצפה.

במעמד זה אני תובע מחברי הליכוד: זכרו מאין באתם; לא מזמן הגעתם מספסלי הקואליציה, משלטון של שחיתות, של טובות הנאה ושל מינויים פוליטיים. נכנסתם בססמה: רק הליכוד יכול, שלטתם בססמה: טובה תחת טובה, יצאתם בהישמע הססמה: מושחתים – נמאסתם. לאורך כל הדרך הוכחתם כי הליכוד בהחלט לא יכול. הבאתם – – –

רון נחמן (הליכוד):

עכשיו רווחת ברחוב הססמה: רק שישה חודשים, וכבר מושחתים.

רפאל אלול (העבודה):

נחכה ונראה.

הבאתם את המערכת לריקבון כמעט מוחלט, וכעת אנו, חברי הקואליציה, עמלים על מנת להחיות את מה שנשאר. מפלגה שבקואליציה נהגה בחוסר יושר ובזלזול בכללים, סופה שבאופוזיציה היא תתבטא בעזרת פיליבסטרים פסולים במקום לסייע בעשייה. לכן לכם ורק לכם יש החוצפה להציע אי-אמון על הרקע הזה, לאחר שישה חודשים בלבד שבהם כנראה השכלתם, גדלתם, התפכחתם ורכשתם תבונה והרבה חזון.

אין אנו מתכחשים לעובדות באשר להסכמים המצערים שהוצגו בדוח מבקרת המדינה. אנו תופסים את דוח מבקרת המדינה כאזהרה חד-משמעית וכלקח חשוב, אך להסיק מסקנות מהדברים בדוח, כי מפלגת העבודה עלתה לשלטון בשנת 1992 בגלל שני הסכמים – ב-1989 וב-1990 – יהיה בגדר פרשנות חובבנית, אם לא גרוע מזה. לטענה שהעבודה עלתה באמצעות קניית שלטון בכסף אין שחר, והיא שקר מוחלט.

על יריבינו בליכוד, אשר כה שמחו ולעגו בעת פרסום הדוח, לזכור, כי על כל צ'רלי ביטון יש אפרים גור ואברהם ורדיגר. על כל הסכם עם ש"ס – יש הסכם שפל יותר, עם אליעזר מזרחי.

חיים קופמן (הליכוד):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

בליכוד לא קשה להיתקל – – –

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת קופמן.

רפאל אלול (העבודה):

בליכוד לא קשה להיתקל, באופן מסורתי כמעט, בשחיתויות תוצרת בית. מיכאל דקל ואברהם צור
בפרשת הקרקעות, חברות הקש – – –

דוד מגן (הליכוד):

זה מאוד לא הוגן מה שאתה אומר; איש לא הורשע.

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, חבר הכנסת רפי אלול – – –

רפאל אלול (העבודה):

מצאתי זאת בעיתון.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רפי אלול, תסלח לי, עם כל הכבוד לך, אתה מאשים אנשים שלא הורשעו ולא הואשמו –
– –

רפאל אלול (העבודה):

אני לקחתי מהעיתונות – – –

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד – – –

רפאל אלול (העבודה):

אני לוקח את דברי חזרה.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אנשים לא יכולים להגיב כאן ותיקח – – –

רפאל אלול (העבודה):

לקחתי את דברי חזרה בעניין הזה.

חיים קופמן (הליכוד):

תסיר את החסינות הפרלמנטרית שלך ואז תדבר.

רפאל אלול (העבודה):

לקחתי מהעיתונות כרגע.

קריאות:

— — —

רפאל אלול (העבודה):

לקחתי את דברי חזרה.

היו"ר ע' עלי:

הוא כבר חזר בו מדבריו.

רפאל אלול (העבודה):

חזרתי, אין בעיה.

קריאה:

— — —

רפאל אלול (העבודה):

אני רוצה לצטט — — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש להפסיק.

רפאל אלול (העבודה):

בעניין הזה, חזרתי.

קריאה:

— — —

רפאל אלול (העבודה):

חזרתי, אמרתי שחזרתי.

קריאות:

חיים קופמן (הליכוד):

שימחקו את זה מהפרוטוקול.

היו"ר ע' עלי:

סלח לי, אין דבר כזה, למחוק מהפרוטוקול. ביקשתי ממנו לחזור בו מדבריו – – –

רפאל אלול (העבודה):

לקחתי קטעים מהעיתונות; ציטטתי.

היו"ר ע' עלי:

הלאה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה יכול לומר: חזרתי בי, וגם זה נרשם בפרוטוקול. – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אני רוצה, ברשותכם, לצטט את מה שנאמר בעיתונות על מערכת הבחירות לרשויות המקומיות, ואני מצטט את מה שקבעה פרקליטת המדינה, ושוב אני מצטט מהעיתונות, חבר הכנסת מגן. בזמן אותה מערכת בחירות נקטה המפלגה שיטות של הלבנת כספים, ובניגוד לכללי מימון המפלגות הוציאה כמיליון שקלים במזומן, באופן שזהות מקבלי הכסף והסכומים ששולמו להם לא ייוודעו.

דוד מגן (הליכוד):

אתה יודע מה היה בעקבות זה? אותם אנשים הועמדו לדין – – מה שאנחנו מבקשים זה למצות את הדין כלפי האנשים שלכם, שעשו אותו דבר בקנה מידה גדול יותר.

רפאל אלול (העבודה):

א. אין גזירה שווה בעניין הזה, מי כמוך יודע. הדוח מדבר על שתי חשבוניות. אגב, החשבוניות האלה הוגשו, ויש תצהירים פרטיים של האנשים, שמדובר באנשים ששילמו את הכסף מחשבונם הפרטי. מי כמוך יודע. אני מוכן להראות לך את הדברים האלה.

כל מה שאני רומז כאן, חברי, חברי הכנסת, הוא שהצעת האי-אמון מטעם הליכוד איננה במקום, ויותר מכך – היא בגדר אבסורד, מפני שברור שחברי הכנסת מסיעה זאת, חובתם לבצע קודם כול בדק-בית דחוף. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רפי אלול. רשות הדיבור לחבר הכנסת יהושע מצא, בבקשה; אחריו – חבר הכנסת שמואל אביטל, ואחריו – חבר הכנסת בנימין נתניהו.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מן הראוי, בוויכוח של היום, בהצעת האי-אמון שהליכוד הגיש כנגד ממשלת ישראל, מן הראוי בוויכוח הזה להעמיד כמה עובדות על דיוקן. מאז פורסם הדוח ועד לפני שניות אחדות, חבר הכנסת אלול, ולפניו השר רמון שהשיב, מנסה מפלגת העבודה, בעזות-מצח שקרית, להכחיש או לדחות דברים שמבקרת המדינה קבעה ברורות ולהטיל אותם על תקופה שלא שייכת כאילו לכנסת השלוש-עשרה.

רבותי חברי הכנסת ממפלגת העבודה, בואו נעמיד כמה דברים על דיוקן; עובדות. עובדה ראשונה. חבר הכנסת אלול, עובדה ראשונה. ספרי מפלגת העבודה ל-1992, הספרים השוטפים, נפסלו. שחור-לבן. נפסלו.

רפאל אלול (העבודה):

איפה זה כתוב? באיזה עמוד בדוח?

יהושע מצא (הליכוד):

כתוב בדוח מבקרת המדינה שמונח על שולחן. כנראה אתה עולה לנאום, ידידי ומכובדי, ואתה לא מתייחס לדוח.

רפאל אלול (העבודה):

תראה לי את המקום בדוח.

יהושע מצא (הליכוד):

בקטע על ספרי מפלגת העבודה, לא של יצחק רבין. המבקרת קובעת שהדוח לא חיובי. לא חיובי פירוש שלי. שלילי פירוש שחיתות. שלילי פירוש שהיא מדברת על קניית קולות, פירוש שחיתות.

עובדת יסוד שנייה, ספרי החשבונות שנוהלו על-ידי העמותה "אזרחים למען רבין", הרשימה למען רבין, אותם ספרים נפסלו, נמצאו לא חיוביים. הוטל קנס. פירוש הדבר שחיתות, היא מדברת גם שם על קניית קולות.

רפאל אלול (העבודה):

לא כתוב.

יהושע מצא (הליכוד):

כתוב קניית קולות. אם קניית קולות היא לא שחיתות, מהי שחיתות?

רפאל אלול (העבודה):

תראה לי איפה כתוב קניית קולות.

רון נחמן (הליכוד):

מודה ועוזב ירוחם. הכול כשר?

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק.

יהושע מצא (הליכוד):

הוויכוח הוא לא אתך, חבר הכנסת אלול. אני מבקש ממך לאפשר לי להמשיך בדברי.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש שלא להפוך את הדיון הזה לחידון. מי שמתעניין מאוד בספר – – –

יהושע מצא (הליכוד):

עולה לדוכן השר רמון ומצטט מעיתוני סוף השבוע רק את הקטע, שבו המבקרת אומרת שאומנם היא ביקרה את 1989, אבל הוא לא מצטט את הקטע, שבו המבקרת אומרת שהיא הגיעה ל-1989 בעקבות אותם 1.5 מיליון שקלים שזרמו ל"אל המעיין". הוא לא מצטט את הקטע, שבו המבקרת אומרת שהיא בדקה את ההסכם עם המפלגה של צ'רלי ביטון בעקבות מאות אלפי שקלים שהוזרמו שוטף ב-1992. דע לך, חבר הכנסת רפי אלול, אלמלא חדרו כספים למערכת החשבונות ב-1992, המבקרת לא היתה נוגעת בעניין הזה בדוח שלה. אם זרמו 1.5 מיליון שקלים ל"אל המעיין" – לא אוסיף עוד מלה על "אל המעיין", כי אולי יאמרו לי שהעניין הוא סוב-יודיצה. העניין נתון בוויכוח מסוים, זה נכון. אבל חדרו לשם כספים ועשו בהם שימוש ב-1992, גם ביוני, גם במאי, גם באפריל וגם במרס 1992. זאת התקופה שהיו צורכי בחירות, ואתם תאמרו לי שזה לא שייך? תאמרו שזה שייך ל-1989? זה שייך לאותה שחיתות של קניית קולות שהתחילה ב-1989, כספים הוזרמו ב-1992.

לכן, הציטוטים והעמדת הפנים השקרית של השר רמון לא יועילו. לא יועיל לקחת עיתונות כדי להסביר את דוח המבקרת. יש מקור, יש דוח המבקרת. אם מצטטים עיתונות, מן הראוי שהשר רמון יצטט את הקטעים של המבקרת על 1992, על אותם כספים שהוזרמו. למה הוטל קנס של 3 מיליון שקלים על ש"ס? – כי "אל המעיין" קיבלה ב-1992 1.5 מיליון שקלים. "אל המעיין", אם אתה לא יודע, חבר הכנסת אלול, שייכת לש"ס. ואם אתה לא יודע דבר נוסף, אני אספר לך בסוד כמוס, ש"ס היא השותפה של מפלגת העבודה, היא נותנת לה היום את השלטון. זאת קניית קולות ברורה, חדה וחותכת, עובדתית.

אם המבקר פוסלת את הספרים של "אזרחים למען רבין" רק בגלל מקרה אחד ויחיד בירושלים, אני מודיע לך במלוא האחריות: העמותה של "אזרחים למען רבין" לא חדלה מעבירות. עדיין יש עבירות של הזרמת כספים למערכת של רבין שהמבקר לא נגעה בהן, כי הסתרתם אותן.

אלי דיין (העבודה):

איך?

יהושע מצא (הליכוד):

הסתרתן אותן בחוכמתכם הרבה. אני עוד אחשוף עובדות אלה. אני מודיע לך מעל הבמה הזאת, עוד אחשוף הזרמת כספים למפלגת העבודה להתמודדות של רבין, הן על-ידי העמותה של "אזרחים למען רבין" והן על-ידי עמותה אחרת, שכרגע לא אומר את שמה, שעשתה שימוש במאות אלפי שקלים למען מערכת הבחירות הזאת.

רפאל אלול (העבודה):

אין לזה יסוד.

יהושע מצא (הליכוד):

אין יסוד... צדיקי הדור... חבר הכנסת רפי אלול, אני יכול לסלוח לך מפני שאתה צעיר בכנסת הזאת. האמן לי, אתה עוד לא יודע מי הם האבות המייסדים של מפלגת העבודה. אני רוצה לומר לך מי הם אבות-אבות השחיתות שהלכה ותפחה בבית מפא"י. אתה לא הכרת את התקופה הזאת. העם הוריד אתכם מהשלטון בשל השחיתות.

רפאל אלול (העבודה):

למה הורידו אתכם?

יהושע מצא (הליכוד):

הורידו אותנו בגלל הריב בבית.

רפאל אלול (העבודה):

ולא בגלל השחיתות?

יהושע מצא (הליכוד):

לא. בגלל ריב בבית. רבנו זה עם זה. זאת אשמתנו. לא הורידו אותנו בגלל השחיתות.

אל תתפארו התפארות גדולה. על כרעי תרנגולת אתם נשענים. אתם מתפארים שקיבלתם רוב. למה קיבלתם רוב? על כרעי תרנגולת אתם עומדים. שמענו קודם את חבר הכנסת דראושה, שמאיים ומזהיר, מאיים ומזהיר. ש"ס, לאחר שקיבלה 1.5 מיליון שקלים ועם החוב של 3 מיליונים שעדיין לא שילמתם להם – אלוהים ירחם עליכם... נו, נראה מה יהיה בעוד שלושה-ארבעה חודשים. הלוואי שיהיה טוב. אבל, ידידי הטוב – כרעי תרנגולת. אבי-אבות הטומאה של השחיתות – בבית שלכם. ואתם חוזרים לזה. עברו רק שישה חודשים לשלטון שלכם, והעם אומר: נמאסתם.

על כן, רבותי, לא יועיל לכם. משגה אחרי משגה, טעות אחרי טעות, כי זה בנשמתכם, זה באפכם. אתם לא רק חוטאים, אתם חוטאים ומחטיאים. חטאתם והעברתם את החטא הזה גם למפלגות אחרות. את צ'רלי ביטון על לא חטא שיחדתם, וירא כי טוב. את ש"ס שיחדתם, ראו כי טוב. לכן החטא שלכם כפול, חוטא ומחטיא. לכן עליכם לרדת מהשלטון יום אחד מוקדם יותר.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יהושע מצא. רשות הדיבור לחבר הכנסת שמואל אביטל; אחריו – חבר הכנסת בנימין נתניהו, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אלי דיין.

שמואל אביטל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, המשבץ האלמוני שם אותי בין חבר הכנסת מצא ובין חבר הכנסת נתניהו. קודם כול, לחבר הכנסת מצא, אחרי הסיפור של 1989, בזמן אותו תרגיל, ש"ס המליצה על שמיר, שהוא ירכיב את הממשלה. כדאי שלא נשכח זאת.

נברתי וחיפשתי עובדות, מי קנה, מי מכר, מי חתם למי; איך אומר "הגשש החיוור"? – מי פיתה את מי. אחרי הדברים של השר חיים רמון החלטתי לוותר על הדברים האלה, כי הוא הציג כאן את הדברים. לאחר הדברים שהוא אמר בתחום העובדות, הייתי רוצה להפנות את חברי מהליכוד לדברים שאמרה המבקרת בעיתוני סוף השבוע, ובהם תיקנה במידה מסוימת את העוול שאולי נגרם בעקיפין, לא, חלילה, על-ידיה, אלא על-ידי סיעת הליכוד, כשניסו להדביק דברים מן העבר למערכת הבחירות של 1992. אחזור לזה בשני משפטים.

יהושע מצא (הליכוד):

לא שכנעתי אותך בדברי?

שמואל אביטל (העבודה):

אני יושב אתך בוועדה כחבר כנסת חדש. אתה יושב-ראש שלי שם. אתה יודע מה אנחנו עושים שם. לצערי הרב, אתה לא יכול לאשש בדוח מבקרת המדינה כמעט שום עובדה מהעובדות שנאמת עליהן. חבל שסיעת הליכוד בחרה בטכניקה הזאת ובניסיון שקרי להעליל קניית שלטון ב-1992.

כדרכי, הלכתי השבוע לבית-הכנסת. מדי פעם אני הולך לבקר את החבר'ה. זה המקום הכי טוב. אני רוצה להזכיר לחברינו בליכוד, שהעם לא טיפש. החברים שם אומרים: כמעט "שיחקו לכם אותה", כמעט "הפילו עליכם תיק", כמעט "עבדו עליכם". העם לא טיפש, והוא מבין שהניסיון הציני הזה של סיעת הליכוד, לא יצלח. "עסקה פסולה" ו"אין קונים שלטון בכסף", זה נאמר עליכם ועל הסיעה הצינית ההיא בראשותו של מודעי. הניסיון שלכם לחבר אותנו לאמירה ההיא לא יצלח. העם לא טיפש.

אני רוצה להתייחס לטכניקת הנאום של חבר הכנסת ביבי נתניהו. על שישה-שבעה משפטים הוא חזר שלוש פעמים וחידד אותם וחזר עליהם שוב ושוב בלשונו, שאני מאוד מעריך אותה. כחבר כנסת חדש, ודאי יש לי מה ללמוד בקטע זה ממנו.

אני רוצה להזכיר גם לכם כמה משפטים: אברשה, חזור הביתה; אברשה, חזור הביתה; אברשה, חזור הביתה; ושוב: אברשה, חזור הביתה. מישהו זוכר את זה?

הייתי מציע לחבר הכנסת בני בגין לזכור את המשפט הזה ואת המשפט שהוא אמר באותם ימים בישיבת מרכז הליכוד: ככה לא בונים חומה, ככה לא בונים חומה.

חיים קופמן (הליכוד):

אבל הוא אמר. אף לא אחד אצלכם במפלגה קם ודיבר נגד ההסכמים האלה. אנחנו קמנו ודיברנו. ז'רז'בסקי הוא חבר מרכז הליכוד והוא דיבר על זה בבית-המשפט העליון. אצלכם שום שר, איש לא דיבר על זה. איפה אומץ הלב שלכם?

שמואל אביטל (העבודה):

ומה קרה במקביל? במקביל, בפרדסי פלמחים עשו עסקים.

חיים קופמן (הליכוד):

זה אזור הבחירות של חבר הכנסת אלי דיין.

שמואל אביטל (העבודה):

בפרדסים של פלמחים. מישהו מטעמכם, שלא מתמודד בפריימריס, אבל בתקשורת ובעיתונים של סוף השבוע הוא מדבר על זה שהוא יהיה המועמד שלכם ב-1996, הוא היה שם בפרדסים – – –

פנחס בדש (צומת):

מה הוא עשה שם? הוא קטף תפוזים?

שמואל אביטל (העבודה):

שם הוא עשה את העסקה עם היחיד שלא נענש לא במפלגות ולא על-ידי הציבור, וזה החבר הנכבד, חבר הכנסת אפרים גור. כל מי שהיה שייך, כל מי שהיה שותף, נגוע בכל העסקים האלה, אולי מכל המפלגות, לא נמצא בבית הזה. אני יכול למנות. ראיתי את החיוך שעלה על פניו של השר לשעבר חבר הכנסת משה נסים כשהוא תיקן ואמר שהציעו למודעי לא רק את מה שהציעו אלא גם סגנות לראש הממשלה. ולו רק בשביל החיוך הזה, שווה מה שיצא שם בסוף.

איפה אליעזר מזרחי, אברהם ורדיגר, אברהם שריר, יצחק מודעי, פסח גרופר, פנחס גולדשטיין? השריד האחרון הוא חבר הכנסת אפרים גור, והוא, יש לו מה להגיד.

אני, כמו רבים וטובים בעם הזה ובתוך מפלגת העבודה, לקחנו ברצינות את הקריאה של חבר הכנסת בני בגין – ככה לא בונים חומה וכך לא נוהגים. אני מרגיש חלק מהעניין הזה, חלק מהמסע לתקן ולנקות את האורוות; אין להצדיק את מה שהיה. נדמה לי שמפלגת העבודה זכתה בשלטון לא על-ידי קנייה. זה קשקוש. היא זכתה בזכות האמון שהעם נתן בה, לאור התיקונים שהיא עשתה קודם-כול בביתה פנימה.

ולסיום, התחלתי בידידי חבר הכנסת יהושע מצא ואמרתי שאני משובץ בינו לבין חבר הכנסת ביבי נתניהו. אני צריך לסיים בקטע הבא – – –

דן תיכון (הליכוד):

איזה נאום, איזה נאום.

שמואל אביטל (העבודה):

הנה חבר הכנסת דן תיכון הגיע, וכמו בכל מקום, יש לו מה להגיד. אני חשבתי שכמו שקרה במפלגת העבודה, אחרי שהליכוד החליט ללכת לפריימריס – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת תיכון, אני מבקש, תן לו לסיים את דבריו.

שמואל אביטל (העבודה):

אני חשבתי שגם הליכוד הפיק לקחים אחרי פריימריס.

חיים קופמן (הליכוד):

אנחנו לפני פריימריס.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אביטל, אנא אל תתייחס להערות.

שמואל אביטל (העבודה):

אני חשבתי, ידידי חבר הכנסת קופמן, באמת חשבתי – אולי אני תמים, אולי אני חבר כנסת חדש – בגלל לשונו וסגנונו של חבר הכנסת בני בגין היום, חשבתי שעליתם על דרך המלך. אני רואה שעליתם על דרך המיטות והקלטות.

קריאה:

מה?

שמואל אביטל (העבודה):

אם אני רוצה לומר בסגנונו של חבר הכנסת בני בגין, אחזור על זה שלוש פעמים: לא על דרך המלך עליכם, אלא על דרך הקלטות והמיטות; לא על דרך המלך עליכם, אלא על דרך הקלטות והמיטות; ופעם אחרונה לידידי חבר הכנסת דן תיכון: לא עליכם על דרך המלך, אלא עליכם על דרך המיטות והקלטות, ולא אתם תטיפו לנו מוסר.

חיים קופמן (הליכוד):

זה נושא נדוש. אמרו את זה חמשת אלפים פעם ברדיו.

היו"ר ס' טריף:

רשות הדיבור לחבר הכנסת ביבי נתניהו. הוא איננו.

דן תיכון (הליכוד):

אני במקומו.

היו"ר ס' טריף:

אתה מחליף אותו?

דן תיכון (הליכוד):

זה דיון סיעתי. אני אחליף אותו.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, חבר הכנסת תיכון. אני אודה לך מאוד אם תחסוך לנו חמישים אחוז מהזמן.

חיים קופמן (הליכוד):

תוסיף את המיליון וחצי דולר ל"דסימה".

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, עליתי לכאן הפעם כיושב-ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה. בדרך כלל אינני נוהג להגיב, אבל הפעם, לאחר שעיינתי בעיתונות סוף השבוע, אני מוכרח לומר, שאני מופתע ונדהם.

אני יכול להיזכר, כשפורסם דוח המבקרת בחודש מאי ונטבעה הססמה "נמאסתם מושחתים", היו בקרב חברי הבית הזה, מקרב הליכוד, אנשים שאמרו שאי-אפשר להתעלם מדברי המבקרת, וכל אלה שמוזכרים וסרחו בבירור, צריכים להסיק את המסקנות. אמרנו שאנחנו לא נחפה. מי שחרג, צריך לשלם בראשו.

נדמה לי שביקורת המדינה עלתה על דרך המלך. לכן, כאשר פרסמה מבקרת המדינה את הדוח שלה, הופתעתי שהחל כרסום – ובעיקר בקרב אלה שלא קראו את הדוח – במיוחד אצל אלה שניזונו משמועות, והטענה העיקרית היתה, שהדוח מדבר על אירועים בשנת 1989 ו-1990, ולכן הדוח איננו רלבנטי. למשל, חבר הכנסת אלי דיין אמר את הדברים האלה לפחות בשיחה באיזו תוכנית טלוויזיה שהוא השתתף בה.

אני יכול לומר רק דבר אחד לכל מי שמעלים את הטענה הזאת. ואני מצטער, כי היו גם עיתונאים רבים שהעלו את הגרסה הזאת וטענו שהדוח אינו רלבנטי, שכן הוא מדבר על אירועים שקרו ב-1989 וב-1990. לכל אלה שמעלים את הטיעון הזה אני יכול לומר רק דבר אחד, שנדמה לי שהם לא קראו את הדוח.

אני רוצה להסביר מדוע הדוח הוא רלבנטי ומדוע אני מגנה את כל מי שיוצאים בגנותה של מבקרת המדינה, משום שהם לא קראו ולא עיינו בדוח. אני רוצה שיבינו, שהמבקרת בדקה את הדוחות שהוגשו על-ידי כל המפלגות בתקופה שבין 1 בינואר 1992 עד ל-13 ביולי 1992; זאת אומרת, תקופה של מחצית השנה. היא לקחה את הספרים של כל המפלגות שהשתתפו במירוץ ובדקה את ההוצאות וההכנסות שלהן בגין אותה תקופה. תוך כדי בדיקת המספרים והספרים היא גילתה את הפעולה של צ'רלי ביטון באמצעות מפלגת העבודה ואת 1.5 מיליון השקל שניתנו לסיעת ש"ס באותה תקופה.

אומרים לי שזה לא השפיע על תוצאות הבחירות, כי המקרה של ש"ס הוא מ-1989. חבר הכנסת דיין, תראה מה אמר השר דרעי במוצאי אותו יום שבו פרסמה המבקרת את הדוח שלה. הוא אמר: בשל הקנס של 3 מיליון שקלים שהושת על ש"ס, המבקרת מחסלת את תנועת ש"ס. הווי אומר, ש-1.5 מיליון השקל שניתנו ליאיר לוי לפני הבחירות החיו את ש"ס. אם הם החיו את ש"ס – זה שוחד. זו קניית קולות. אחרת אינך יכול להסביר את הדברים האלה.

תבוא ותאמר לי שהיה פסק-דין בעניין מודעי. למודעי קופת שרצים משלו בדוח הזה, הוא נקנס ב-300,000 שקל, ואני רוצה לראות איך הוא יחזיר. בכלל, כל ההתנהגות שלו מעוררת ספקות, שכן הוא אפילו לא טרח לענות למבקרת ולומר מי ומי הם התורמים תחת שם אחד. ובזאת הוא גזר על עצמו קנס דרקוני, נוסף על החובות שיש לו.

אבל אני רוצה לומר לך: קל מאוד לנתץ ולשבר את מעמדה של מבקרת המדינה.

אלי דיין (העבודה):

אף אחד לא עשה זאת.

דן תיכון (הליכוד):

בעוד חודש-וחצי עד חודשיים תצטרך המליאה הזאת לבחור את המבקרת לכהונה שנייה. ואני רוצה לראות את האיש שירים את ידו כנגד מבקרת המדינה, כי היא העלתה את הביקורת אלי פסגות גבוהות ביותר.

חיים קופמן (הליכוד):

היא גם מדגישה כל הזמן שהדוח איננו חיובי.

דן תיכון (הליכוד):

כן, כן. מצאתי לנכון להסביר מדוע גם צ'רלי ביטון וגם ש"ס הם רלבנטיים, משום שהיא בדקה תקופה של מחצית השנה בתוך תקופת הבחירות, וזה מה שהיא מצאה. אילו היא מצאה שהליכוד שילם למודעי – היא היתה אומרת אותם דברים על סיעת הליכוד. אבל אתם נקלעתם לחצי השנה הזאת, ולכן לא יעזור למזכיר מפלגת העבודה, זו חצי השנה, את זה היא צילמה, זה מה שהיא מצאה, וצריך להתמודד עם הבעיה הזאת. ואי-אפשר לבוא ולומר שהיא סובלת מסחרור גבהים. זה לא רציני, זה לא נכון וזה לא הוגן.

רבותי, אני חייב להזהיר את מפלגת העבודה. בעת הדיון על התקציב הבאתי כמה מובאות מדוח מבקר המדינה, מס' 42, עמוד 11, משני הסעיפים האחרונים, שמסבירים מה מותר ומה אסור בעקבות פסיקתו של השופט ברק בתביעתו של ז'רז'בסקי נגד מודעי. על סמך פסק-הדין הזה ופנייתו של חבר הכנסת דדי צוקר ליועץ המשפטי, נקבעו כללים ואמות-מידה לגבי העברות בתקציב המדינה. אני חוזר ואומר לכם: אתם עברתם על הכללים שנקבעו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה, הכללים שנקבעו על-ידי מבקרת המדינה בעקבות חוות הדעת של היועץ המשפטי ופסק-הדין של השופט ברק. אני אומר לכם: אתם עוד יכולים לטהר את עצמכם בזה שתניחו על שולחן הכנסת את כל השינויים שעשיתם בין הקריאה הראשונה לקריאה השנייה. גם שר האוצר, על-פי הדברים שלו בקריאה השנייה, עבר עבירה על חוק הבחירות, על חוק מימון מפלגות ועל חוות הדעת של מבקרת המדינה. מוטב שתשמעו את מה שאמרתי אז ואת מה שאני אומר עכשיו, ואל תופתעו בעוד ארבעה-חמישה חודשים, כשיגוש דוח שיעסוק בדברים האלה, כי אפשר להתעלם מכולם ולומר: אנחנו גיבורים על חלשים.

עוד משפט אחד לך, אדוני מזכ"ל מפלגת העבודה. תראה, קדימות – זה דבר חשוב. אבל בשם הקדימות אתם מייבשים את יהודה ושומרון, ואתם נוקטים עמדות שמשמעותן חיסול ההתיישבות היהודית ביהודה ובשומרון. יכול להיות שעל-פי האידיאולוגיה שלכם זה מותר. אבל תזכרו דבר אחד, ואני חוזר ומזהיר, פונה ומבקש, ואני יודע מה שאני אומר, כי הדברים האלה נאמרים לראשונה מעל הדוכן: בשם הקדימות ניתן יהיה לעשות לאחר מכן הרבה דברים. נכון שעליהם לשלטון לפני חצי שנה. אבל בעוד ארבע שנים תיערכנה בחירות חדשות. יש לכם אינטרסים כלכליים, סקטוריאליים, מעמדיים, ואפשר לפגוע בשם הקדימות הללו במגזרים שלכם. אני חוזר ומזהיר: אל תעלו על הדרך שמייבשת אנשים, שמייבשת סקטורים. משעליתם על הדרך הזאת – אתם הראשונים שתיפגעו, כי אנחנו נסבול שלוש שנים וחצי, אבל לכם יש קופת-חולים, לכם יש חברת העובדים, וכל הדברים האלה הם דברים סקטוריאליים. לכן היזהרו וקחו ברצינות את מה שאני אומר, כי נדמה לי ששכחתם שבעוד ארבע שנים יש בחירות חדשות.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין את חבר הכנסת אלי דיין, אחריו – חבר הכנסת דוד מגן, ואחריו – חבר הכנסת נסים זוילי. חבר הכנסת דיין – שמונה דקות. בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, המבקרת מילאה את תפקידה. אני תמה על חבר הכנסת תיכון, שמייחס לנו כאילו איזו ביקורת או התנגדות לדבריה של המבקרת. מה שאנחנו מנסים להפנות את תשומת לב הציבור אליו – –

חיים קופמן (הליכוד):

ובהצלחה.

אלי דיין (העבודה):

– – ולשמחתי בהצלחה, בימים האחרונים, הוא שמה שאמרה המבקרת ומה שהיא מצטטת מפסק-הדין בעניין ז'רז'בסקי מתייחס לקניית שלטון.

חיים קופמן (הליכוד):

ז'רז'בסקי הוא חבר מרכז שלנו.

אלי דיין (העבודה):

אני יודע. בקניית שלטון – – –

חיים קופמן (הליכוד):

הסיעה של מודעי כוללת אנשים שלנו, והקולות הם קולות שלנו. ראית שכשהם הלכו לחוד הם לא קיבלו כלום.

אלי דיין (העבודה):

הקולות של צ'רלי ביטון הם שלנו?

חיים קופמן (הליכוד):

לא.

אלי דיין (העבודה):

אז מה?

חיים קופמן (הליכוד):

אבל הקולות של מודעי היו שלנו. זה ההבדל הגדול.

אלי דיין (העבודה):

לכן אנחנו אומרים, שבדוח הזה כתוב במפורש, שהדוח בעניין הבחירות לכנסת השלוש-עשרה הוא דוח חיובי, פרט לתקלה שקרתה בעניין העמותה "אזרחים – – –

חיים קופמן (הליכוד):

הוא לא שייך.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת קופמן, אני מבקש ממך.

אלי דיין (העבודה):

בעמותה "אזרחים למען רבין" היתה תקלה, תקלה טכנית בשני נושאים: נושא אחד – קבלת תרומה מתאגיד בשווה כסף, שימוש בשכירות טלפון וכו' בסך של כ-7,000 שקל, ושלושה שיקים שנתקבלו לא מחשבון אישי, אלא מתאגיד. אגב, שלושה שיקים אלה – – –

חיים קופמן (הליכוד):

אלה הדברים הקטנים. הדברים הגדולים לא תפסו אצלכם.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת קופמן. חבר הכנסת דיין, אני מבקש שלא תענה.

אלי דיין (העבודה):

אני מדבר, רבותי חברי הכנסת, על הדוח כפי שהוצג, על העובדות.

והשיקים האלה הוחזרו על-ידי מפלגת העבודה. בכל זאת המבקרת מצאה בזה פגם ואמרה: ישלמו כפל וישלמו קנס של 3%. היא הפעילה את שיקול דעתה.

אני תמה שדווקא הליכוד בא לתקוף את ההסכמים עם צ'רלי ביטון, שהוא בעצם באותו מחנה, רק החליף סיעה, ומפלגת העבודה שילמה לו יחידת מימון שהיתה מגיעה, כשרק לפני זה אתם לקחתם את חבר הכנסת אפרים גור, ושילמתם לו וגם לעמותות בכל מיני הטבות.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה אומר שאתה באותו מחנה עם חד"ש?

אלי דיין (העבודה):

ובכלל, הנושא של ש"ס, זה נושא שייבדק בבית-המשפט העליון – האם הסכם עם מפלגה בהסתדרות, שזה דבר שנעשה בשנים עברו, יש הסכמים עם סיעת העובד הדתי ועם האיגוד הליברלי, וכל מיני הסכמים אחרים – בית-המשפט העליון יבדוק, עם כל הכבוד למבקר, האם ניתן לומר שהסכם פוליטי עם מפלגה, בבחירות להסתדרות, הוא תרומה מתאגיד. זו, לדעתי, פרשנות מרחיקה לכת, עם כל הכבוד למבקר הנכבדה, שבעבר היתה גם שופטת בבית-המשפט העליון. אבל בואו נמתין לפסיקה של בית-המשפט העליון בעניין הזה.

לכן, לבוא ולומר: מפלגת העבודה קנתה את השלטון בבחירות לכנסת השלוש-עשרה, קנתה קולות, לדעתי זהו דבר חסר יסוד. ואני עיינתי בחוברת. חבר הכנסת דן תיכון אמר שלא קראנו את החוברת. קראתי את החוברת שלוש פעמים. לא מצאתי משפט אחד כתוב, שמפלגת העבודה קנתה את השלטון. המבקר הנכבדה מצטטת מפסק-דין בעניין מודעי, ואומרת שכך לא קונים שלטון. קואליציה אסור לבנות בהענקת טובות הנאה חומריות למרכיביה, והוא קובע נורמות חדשות להתנהגות, שמפלגת העבודה לא השתמשה בהן בבחירות לכנסת השלוש-עשרה. הבחירות היו הגונות. המפלגה הוציאה עשרות מיליוני שקלים ונמצא מאזן חיובי בכל החשבונות האלה, לא נמצא בהם שום פגם. ואנחנו גאים בעניין הזה, שהלכנו לפי הסדר וניהלנו הכול כדת וכדין.

אגב, אנחנו גם מברכים את המבקר, שקובעת נורמות חדשות, נורמות חדשות של הסכמים. לדעתי, אולי יהיה אפילו מקום היום לדון בשאלה: הסכמים קואליציוניים, מה מותר להיכתב בהם ומה אסור להיכתב בהם מבחינת הנורמות שהמבקר קובעת? זוהי סוגיה חדשה, נורמה חדשה. וודאי הכנסת, שהיא הריבון, צריכה לתת על כך את הדעת ולומר האם אכן יש לבדוק את כל הנורמות האלה ואת יישומן גם בהסכמים קואליציוניים, או בהסכמים בין סיעות.

לסיום, רבותי חברי הכנסת, אני חושב שהיתה זו עזות מצח מצד הליכוד להגיש הצעת אי-אמון על רקע של קניית קולות, ואפילו לשמוע מצומת אפשרות של בחירות חדשות. זו באמת הונאה של הציבור. זה לבלבל את המוח לציבור. אלה דברים שאין להם יסוד. הבחירות התנהלו כדת וכדין, בצורה הדמוקרטית ההגונה ביותר ולפי הכללים של המימון, ולא נמצאו שם דברים של קניית קולות. כי מה שמע הציבור? הדיווחים בתקשורת היו, שקנו את השלטון, כאילו הלכו פעילים של מפלגת העבודה ושילמו לבוחרים, ולא היא.

לכן, אין יסוד להצעת האי-אמון. וכנראה מטרת הליכוד היא להעלים מעיני הציבור את האמת והעובדות, שדווקא נקבעו לגבי הסכם שהליכוד חתם עליו ואישר אותו במרכז, במרכז המפלגה. נכון, היה מיעוט שהתנגד להסכם הזה מסיבות אלו או אחרות, וגם מסיבות ענייניות. אבל המרכז, מרכז מפלגת הליכוד, אישר את ההסכם הזה, והוא בעצם קנה בזמנו את השלטון; קנה את חבר הכנסת אפרים גור וקנה את השלטון, ממש בטובות הנאה חומריות ברורות, בכספים לעמותות, וזה כתוב בהסכם.

אגב, את ההסכם עם צ'רלי ביטון אנחנו הנחנו. היה הסכם גלוי, ידוע לכל מי שרצה בכך. זה לא היה איזה הסכם סודי. זה היה הסכם שנעשה באופן גלוי וברור והונח על שולחן הכנסת בעת שרצו להציג את הממשלה האלטרנטיבית. בוודאי, זה היה הסכם לצורך הקמת ממשלה, והוא הונח על שולחן הכנסת.

דוד מגן (הליכוד):

אני מצטער לתקן את דבריך. לא היה ניסיון להציג ממשלה אלטרנטיבית. באותו בוקר הגיע ראש הסיעה, שמעון פרס – – –

אלי דיין (העבודה):

הרי את ההסכם מניחים שעות מספר לפני הצגת הממשלה. וזה הסכם שהונח על שולחנו של כל חבר הכנסת.

יוסף עזרן (ש"ס):

חבר הכנסת אלי דיין, בהסכם היה כתוב גם הסכום?

אלי דיין (העבודה):

נושא המימון. מדובר פה בהסכם פוליטי, גלוי, לגיטימי. אגב, המבקרת יכולה להגיד: אנחנו לא מעוניינים בהסכמים כאלה; הסכמים כאלה לא צריך לעשות, כנורמה חדשה, שאם הכנסת תקבל אותה, בהחלט היא יכולה לקבוע נורמות חדשות לגבי הסכמים קואליציוניים. אפילו אחרי ההסכמים עם ש"ס, הלכו אנשי ש"ס והמליצו על חבר הכנסת שמיר, להרכיב את הממשלה.

לסיום, רבותי חברי הכנסת, אין יסוד לטיעון בדוח של מבקרת המדינה, לא בדיווחים התקשורתיים; בדוח של מבקרת המדינה אין יסוד לטענה שמפלגת העבודה קנתה את השלטון בבחירות לכנסת השלוש-עשרה.

לכן, טענה זו יש לדחותה, ומאחר שהצעת האי-אמון מבוססת על הטענה הזאת, יש לדחות את הצעת האי-אמון.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת אלי דיין. רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד מגן, ואחריו – לאחרון הדוברים, חבר הכנסת נסים זוילי.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, יש לי, כמו לחברים רבים בכנסת, ביקורת נוקבת על מעשי או מחדלי הממשלה בתחומים רבים, ובחלק מהתחומים פתח כאן חברי, חבר הכנסת דן מרידור, כאשר הצביע על מערכת שלמה של ניפוץ אשליות, שהממשלה אשר הוקמה לפני למעלה מחצי שנה הציבה וסרטה בפני הציבור. ועם זאת אני מציע למתדיינים היום להסתפק ביריעה קצרה אבל משמעותית, והיא דוח מבקרת המדינה על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות לתקופת הבחירות לכנסת השלוש-עשרה – כך מוגדר הדוח – וכמובן הדוח על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות לתקופה מ-1 בינואר 1992 ועד 31 ביולי 1992.

התקפות חברי הממשלה, יחד עם חברי כנסת בכירים בסיעות הקואליציה, חלק מסיעות הקואליציה, על מבקרת המדינה בגין הדוח הזה, אשר הוגש – –

קריאה:

איזה התקפות?

דוד מגן (הליכוד):

יש טלוויזיה ויש עיתונות ויש ציטוטים שלא הוכחו, בגין הדוח הזה.

– – כאילו מבקרת המדינה לא ידעה את מלאכתה, או כאילו לא הבינה מה הוא המנדט שעל-פיו היא היתה צריכה לבדוק את החשבונות – הן מעשה חסר תקדים.

לי מותר להישיר כאן מבט אל חברי בסיעת העבודה ולהזכיר, כי בעיצומה של מערכת הבחירות לכנסת השלוש-עשרה, כאשר פורסם דוח חמור, לא כמו זה, אבל חמור, של מבקרת המדינה, אשר לדעת מומחים פוליטיים רבים תרם תרומה מכרעת למהפך השלטוני – אנחנו, חברים בליכוד ואני בתוכם, יצאנו נגד כל התקפה שהיתה כנגד מבקר המדינה. הגנו על מבקר המדינה, על זכותו לפרסם דוח בכל עת, ולא הרשינו לקעקע את מעמדו ולא הסכמנו עם שום ביקורת, גם לא של חברי כנסת כלפי מבקר המדינה. בתקופה ההיא אנחנו מדברים, כמובן, על מבקרת המדינה.

כשאנחנו באופוזיציה, אנחנו מתריסים ודורשים במפגיע גם מכם לדעת לקבל את הביקורת בכבוד, לתקן את הליקויים, להודות בטעויות, ולא לנסות להפוך את הקערה על פיה ולהפוך מנאשמים – להפוך את מוסד מבקר המדינה לנאשם.

מבקרת המדינה די ותיקה, זה לא הדוח הראשון שלה בנושא הוצאות כספיות של מפלגות, וגם בדוח הזה היא לא טעתה, כפי שאתם ביניכם לבין עצמכם יודעים.

בדוח הזה – ואני רוצה לענות לחברים אשר האזנתי להם, חבר הכנסת רפי אלול, חבר הכנסת אלי דיין ואחרים – חלק מחברי סיעת העבודה והסיעות השונות ניסו לתרץ את השגיאות בכך שגם הליכוד אשם, גם הוא אינו מצליח לעמוד בתקנים ובנורמות שהחוק והמינהל התקין הציבו.

אני רוצה לצטט ציטוט אחד קצר מעמוד 33 של הדוח. כך אומרת מבקרת המדינה: "לגבי תוצאות ביקורת חשבונותיהן של חמש הסיעות המפורטות להלן, ניתן דין-וחשבון חיובי". בראש רשימת חמש הסיעות היא מונה, כמובן, את סיעתי, סיעת הליכוד, את צומת, את מרצ, את מולדת ואת הקומוניסטים.

חמש סיעות זכו לקבל ממבקרת המדינה צל"ש. מותר לנו, ומותר לכל אחד מנציגי הסיעות הללו אשר נטלו ונוטלים חלק בדיון, לעמוד כאן, להצביע על כך שמבקרת המדינה, לאחר שבדקה והעמיקה חקור בתוך המתרחש בסיעות הללו, הגיעה למסקנות חיוביות ולדוח חיובי.

מותר להן בוודאי ובוודאי לערוך הקבלה, ומאידך גיסא לבוא בהאשמות, לבוא בביקורת ובתביעות כדי למצות את הדין עם אלו שחטאו והסתירו.

הדוח הזה משמש כתב אישום חמור כנגד מנהיגי מפלגת העבודה ומרכיבים אחרים של הממשלה. זהו דוח חמור ביותר, ואסור לכנסת לעבור לסדר-היום בלי להביע את שאט נפשה כלפי קבוצת עברייני חוק המשמשת בתפקידי מפתח בממשלת רבין.

אנו מביעים אי-אמון בממשלה משום שאין לה תשובה על כתב האישום שהוגש נגד מרכיביה, והמצביע על עבירות לכאורה.

תשאלו אותי, האם יש סיכוי היום להפיל את הממשלה. אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, בכנות. אחרי ששמעתי ביקורות של כמה ממפלגות האופוזיציה, אשר נציגיהן עומדים כאן ויוצאים בביקורת בשצף-קצף כנגד הממשלה, אבל במשפט הסיום הם אומרים: אבל אנחנו חוששים שהממשלה תיפול, לכן נביע בה אמון; אחרי ששמעתי חלק ניכר מהדוברים, אני רוצה להרגיע את חברי מפלגת העבודה ולומר, שגם לפי הערכתי אין סיכוי שהממשלה הזאת תיפול דווקא הערב.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אוי ואבוי היה לכם...

דוד מגן (הליכוד):

אבל לבוא ולומר לכם, שאנחנו לא ננצל את ההזדמנות לבוא חשבון עמכם, לפחות לצורך תיקון דברי הימים של ההיסטוריונים, אשר יכתבו מה קרה במערכת הבחירות לכנסת השלוש-עשרה – אנחנו באים חשבון.

אני אבקש את רשותך, אדוני היושב-ראש, לתקן כאן רושם מוטעה, שרווח עד עצם היום הזה בקרב רבים ממרכיבי הציבור הישראלי.

הססמה שכיכבה במערכת הבחירות – אני חייב לומר, בכשרון רב – היתה: נמאסתם, מושחתים. אדוני היושב-ראש, אתה יודע מתי הוטבעה הססמה הזאת? הססמה הזאת הוטבעה בחודש מרס 1990, בעיצומו של אותו תרגיל, שראש הממשלה דהיום מכנה אותו התרגיל המצחין, בלשונו – התרגיל המסריח. היא ססמה שהוטבעה במוצאי שבת בכיכר מלכי-ישראל כנגד יושב-ראש מפלגת העבודה דאז וכנגד חבר הכנסת מטעם הליכוד דאז אברהם שריר. נכון הוא שמנהלי הקמפיין, מערכת הבחירות של מפלגת העבודה, בכשרון רב הצליחו להסיט ולסובב את הססמה הזאת ואת השלט הזו כאילו כוון כנגד הממשלה.

תנועתי, תנועת הליכוד, עשתה טעות אחת קטנה, ובדיון בנושא שינוי שיטת הממשל היו שלבים, שבהם רוב חברי הליכוד התנגדו לשינוי. אני שמח שבסופו של דבר המיעוט בליכוד גבר, וכפי שחברי הכנסת בוודאי זוכרים, כאשר הגיע החוק הזה להצבעה, בחלק הקריטי, הגורלי, היה חופש הצבעה בליכוד, ובזכות זאת, אנחנו יודעים, שבעזרת השם בבחירות לכנסת הארבע-עשרה בחירת ראש הממשלה תהיה בחירה אישית וישירה. אבל הגמגום שהיה אז בליכוד בעטיו של אותו דיון לגבי אותו חוק גרם לכך, שאותה ססמה הודבקה בטעות דווקא למפלגת הליכוד.

זה לא היה הוגן משום עובדה אחרת. רבים חושבים, כי בחודש יולי 1992 חזרה מפלגת העבודה מהמדבר האופוזיציוני לאחר 15 שנות היטהרות. נכנס כאן השר חיים רמון, שיכול לאשר שבסך הכול מפלגת העבודה ישבה באופוזיציה שנתיים בלבד.

שר הבריאות ח' רמון:

שנתיים.

דוד מגן (הליכוד):

היא היתה עד תחילת 1990 שותפה לכל ההצלחות, אבל גם לכל הכישלונות. היא היתה זאת שגרמה לכך, שבעיצומה של תופעה בקנה מידה היסטורי, כאשר הממשלה מתמודדת כמעט ללא כלים מול האתגר של קליטת העלייה בהיקף של למעלה מ-400,000 עולים, אותה מפלגה שרק אתמול היתה שותפה לנו ישבה באופוזיציה, ואני מצטער לומר, ופעלה גם בהסתה בקרב עולים חדשים כנגד הממשלה, ולא בצדק. ההיסטוריה תשפוט.

אמרתי לך, אדוני היושב-ראש, אני מנצל את ההזדמנות כדי לתקן את הרושם הזה בציבוריות הישראלית, אותה ציבוריות שצריכה לזכור, שאותה מפלגה אשר מוכה היום על-ידי מבקרת המדינה, אותה מבקרת שקונסת את מפלגת העבודה בסכום הקרוב למיליון שקל – 850,000 שקל – אותה מבקרת מדינה המצטטת את פסק-הדין של השופט ברק בעניין אחר ואומרת בקשר להסכם שמפלגת העבודה עשתה עם סיעה אחרת: "אין קונים שלטון בכסף".

אני רוצה לומר לחבר הכנסת אלי דיין, שאמר שקרא שלוש פעמים את הדוח הזה ולא נתקל בכך. אין קונים שלטון בכסף. קואליציה אסור לבנות בהענקת טובות הנאה חומריות למרכיביה. חברי הכנסת, מפלגת העבודה אשר – – –

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

חבר הכנסת מגן, מה שציטטת היה פסק-דין נגד הליכוד.

דוד מגן (הליכוד):

אם אתה רוצה להגיע להיסטוריה מ-1984 עד 1990 – אפשר להגיע. אני אומר מה מבקרת המדינה מצאה לנכון לצטט ולהדגיש בדוח הזה, שמשמש כתב אישום בעיקר כנגד מפלגת העבודה, ומשמש דוח חיובי, כפי שהיא כותבת, כלפי הליכוד, צומת, מרצ, מולדת והקומוניסטים. לפי הדוח הזה צריכה הכנסת היום לשבת, לשקול ולהחליט אולי שהגיע הזמן להפיל את הממשלה הזאת, אשר כוננה ביולי על בסיס תוצאות הבחירות ביוני השנה, כאשר הגיעה בלבוש חדש, ומסתבר כי המלך עירום.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת נסים זוילי, אחרון הדוברים, בבקשה. אחריו – השר חיים רמון.

נסים זוילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי השרים, חברי חברי הכנסת, אני רוצה לפתוח את דברי בברכה לליכוד ולסיעות שזכו לביקורת חיובית בדוח מבקרת המדינה. אני חושב שזה מהלך חשוב בהבראת הליכוד. אני מאחל להם המשך תהליך ההבראה, ושהדברים שהתחוללו אצלם בשבוע האחרון ומתחוללים בימים אלה יחלפו, והם יחזרו לתפקד כתנועה.

אני רוצה גם להודות למבקרת המדינה, שהבהירה חד-משמעית בראיונות שלה בסוף השבוע ובהופעות שלה בסוף השבוע, שהדיווחים שלה בנושא שמתפרש כקניית שלטון בכסף אינם נוגעים למערכת הבחירות של 1992. היא אמרה את זה בצורה חד-משמעית. אני יודע שמסבירי הליכוד וחברי הכנסת של הליכוד בוחרים בעקשנות להתעלם מזה. היא אמרה בצורה ברורה: מערכת הבחירות של מפלגת העבודה ב-1992, מעבר לסעיף אחד – שאנחנו רואים בו חריג ומתייחסים אליו בכל החומרה – מערכת בחירות זו התנהלה בצורה מופתית.

הייתי רוצה שהמבקרת תשב כאן ותשמע את דברי ההסתה וההתקפה הפרועים של הליכוד, ושתאמר לכנסת, האם באמת לזה היא התכוונה כשכתבה את מה שכתבה בדוח. האם לדברים האלה היא התכוונה? מה שהמבקרת עשתה בדוח האחרון שלה, ואני רוצה לברך אותה על זה – היא העלתה את הנורמות הפוליטיות לרמה אחת יותר גבוהה. והיא קבעה נורמות חדשות, שכולנו נשמח להתנהג על-פיהן.

אני רוצה לומר כאן, שאם אנחנו קוראים את הדוח, אנחנו חייבים לקרוא את כל הדוח של מבקרת המדינה ולא רק את הקטעים הנוחים לנו. אינני מתחמק מאחריות. הדוח הזה הוא חמור מבחינתה של מפלגת העבודה, עם השלכות ציבוריות קשות. אנחנו מרגישים את ברחוב, אנחנו מרגישים את זה באמצעי התקשורת. כתנועה פוליטית לא רק שאסור לנו להתעלם מהדוח הזה; אנחנו חייבים להפיק את כל הלקחים, ואנחנו נפיק אותם.

אבל מה עוד אמרה המבקרת? כשהיא התייחסה לבג"ץ היא אמרה: עם זאת, אני ערה לכך שההסכם האמור נעשה לפני מתן פסק-הדין בבית-המשפט העליון, ולכן לא מן הנמנע שכפוליטיקאים לא היו הצדדים ערים לפסול. והיא ממשיכה ואומרת: על יסוד הנחה זו, אילו ניתן לי שיקול דעת, הייתי מסתפקת בהחזרת הכספים שקיבלה ש"ס, ובקביעה שהיא אינה רשאית לקבל את היתרה על-פי ההסכם. אולם, למרבה הצער, חוק המימון אינו מעניק לי שיקול דעת זה.

מה אומרים שני המשפטים האלה? שני המשפטים האלה אומרים בצורה חד-משמעית, שההסכמים שנחתמו ב-1989 וב-1990 היו הסכמים פוליטיים, שנחתמו בתום-לב, כהסכם פוליטי לכל דבר, עם מרכיבים שהבטיחו ייצוג במערכת ההסתדרותית. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, שבבחירות של 1989 להסתדרות, מפלגת העבודה לא היתה זקוקה לקולותיהם של חברי ש"ס כדי להבטיח את הרוב שלה בהסתדרות. יותר מזה, אני רוצה להזכיר, שהרוב הגדול של ציבור בוחרי ש"ס תמך באופן אינטואיטיבי במועמדות של מזכ"ל ההסתדרות, משום שהם הזדהו עם דרכו, הם הזדהו עם הדרך שבה הוא הולך, בעיקר בקשר למסורת ולדת היהודית, ועם הניסיון שלו ללכד בהסתדרות את כל המרכיבים, לא רק חלקים ממפלגת העבודה. הם היו מצביעים בעד קיסר בכל מקרה. להסכם הזה לא היינו זקוקים כדי להבטיח את הרוב של מפלגת העבודה או של תנועת העבודה במערכות ההסתדרותיות. את זה ידעתם אתם, את זה ידעה המבקרת, את זה אנחנו יודעים, וכל הציבור ידע זאת.

מעבר לכך, ההסכמים האלה היו גלויים לחלוטין. אף אחד מחברי הליכוד, למעלה מ-40 חברי כנסת, או מסיעות הימין, או מחברי הממשלה ב-1990, שעיינו בהסכם בין מפלגת העבודה לבין צ'רלי ביטון, שהונח על שולחנם, לא העיר את ההערה הקטנה ביותר.

אם אנחנו צריכים להפיק לקחים, בבקשה. הלקחים הם, שכל הסכם פוליטי צריך לעמוד לשיפוט של היועץ המשפטי של הכנסת, של היועץ המשפטי לממשלה, של מבקרת המדינה, של מי שרק רוצים. האם את ההסכם הזה עשו בהסתר? חתמו עליו שתי תנועות פוליטיות; זה הסכם שהיו לו גם משמעויות תקציביות, ואני בהחלט לא רוצה להתחמק מהמשמעות הזאת.

חבר הכנסת מגן העלה נקודה מעניינת. הוא אומר: אנחנו כאנשי ליכוד תמיד הערכנו מאוד, הוקרנו וכיבדנו את המבקרת. אני מקווה שזה נכון. אני רק רוצה להזכיר לחבר הכנסת מגן, שכאשר היו שמועות על תוכן הדוח השנתי האחרון של המבקרת, ערב הבחירות לכנסת, משורות הליכוד עלתה הצעה לחוקק חוק כדי לדחות את פרסום הדוח בחצי שנה לפחות, עד אחרי הבחירות. אתם ביקשתם חקיקה כזאת, לדחות את פרסום הדוח. מדוע? אם כל כך מכבדים את המבקרת וסומכים על שיקול דעתה ומקבלים את המסקנות שלה כפי שצריכים לקבל מסקנות של מבקרת המדינה, איך יכול להיות שתבוא סיעה בשלטון ותגיד: מאחר שאנחנו מעריכים מה יתפרסם בדוח, אנחנו מבקשים לדחות את פרסומו עד אחרי הבחירות? ידעתם מפני מה לחשוש. ידעתם וצדקתם. הדוח ההוא היה קטלני מבחינת הליכוד, כמו שהדוח הזה פוגע קשה במפלגת העבודה.

אם אנחנו כבר מדברים על נורמות ציבוריות, אינני יודע עד כמה מותר לחברי הכנסת לעשות הפרדה בין הכרעה משפטית לבין הכרעה פוליטית. אני הקשבתי למבקרת המדינה כשהיא הופיעה באמצעי התקשורת. היא אמרה: אינני רוצה לנתח את ההסכמים האלה מבחינה פוליטית; אני יכולה לומר, שמבחינה משפטית, על סמך בג"ץ שהתקבל שנתיים אחרי שההסכמים האלה נחתמו, יש בהסכמים האלה קניית שלטון בכסף. היא הפרידה בין הצד המשפטי לבין הצד הציבורי. כמזכ"ל מפלגת העבודה היום אני אומר, שאילו הייתי צריך לעמוד בבית-המשפט והייתי צריך לשים את ידי על התנ"ך ולטעון בשם מפלגת העבודה, הייתי אומר: לא אשם.

יעקב שמאי (הליכוד):

אשם גם אשם. קנו ביודעין. הקנייה היתה ביודעין. זה היה שוחד אמיתי.

דן תיכון (הליכוד):

חבר הכנסת זוילי, גם עכשיו אתה אומר זאת? אתה מביע אי-אמון במבקרת המדינה?

נסים זוילי (העבודה):

לא. אילו הקשבת למה שאמרתי קודם – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא הייתי כאן.

נסים זוילי (העבודה):

אני משתמש במונחים שבהם השתמשה המבקרת, וגם קראתי את הקטעים המתייחסים לזה. התייחסתי להפרדה שהיא עשתה בין המערכת המשפטית, ששופטת את ההסכמים האלה רטרואקטיבית, על סמך פסיקה של בג"ץ ב-1991, לבין היום שבו הם נחתמו. ולי אין שום צל של ספק, שהחברים שחתמו על ההסכמים האלה בשם מפלגת העבודה לא התכוונו לקנות שלטון בכסף. מפלגת העבודה לא היתה זקוקה לזה, היא לא צריכה את זה היום, היא זוכה באמון הציבור גם כשהיא עושה דברים שחולקים עליהם.

אני רוצה לסיים ולומר, שאנחנו צריכים לראות בדוח של מבקרת המדינה תמרור אזהרה, אור אדום לכל המפלגות בבית הזה, בוודאי ובוודאי למפלגת העבודה. ואנחנו יכולים להבטיח, שכל הלקחים שמתחייבים מהדוח הזה יופקו על-ידי מפלגת העבודה, וכל הסכם שייעשה בעתיד יביא בחשבון גם את מסקנות מבקרת המדינה וגם את הבג"ץ של 1991.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לחבר הכנסת זוילי. אני מתכבד להזמין את כבוד השר חיים רמון לתשובה קצרה, ואחריו ישיב השר מיכה חריש.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, רציתי רק להגיב על דבריו של – – –

דן תיכון (הליכוד):

ליושב-ראש הוועדה יש מעמד בעניין הזה?

שר הבריאות ח' רמון:

לא.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון, בוא נשמע עכשיו את כבוד השר.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

זו הצעת אי-אמון.

שר הבריאות ח' רמון:

צריך לשנות את התקנון.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע שנבדוק את זה.

שר הבריאות ח' רמון:

אין, אין, אין.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה, באמת בקיצור, להתייחס לדברים שאמר חבר הכנסת בני בגין. חבר הכנסת בני בגין, מלבד ההסכם עם מודעי, קיבל והיה חלק מכל ההסכמים, לרבות הסכם קנייתו של גור, הסכם מזרחי, כל ההסכמים, ותמך בממשלה שהיתה בנויה על כך.

אבל, חבר הכנסת בני בגין אמר דבר חמור יותר, שהליכוד מעולם לא ניצל פיגועי טרור לצרכים פוליטיים. אין שקר גס מזה. יושב פה חבר הכנסת צחי הנגבי, הוא יספר כמה פעמים, כשהיו פיגועים בתקופת ממשלת האחדות הלאומית, היו קמים כאן במליאה, בתוך הממשלה, והיו אומרים: רק בגלל שר הביטחון דאז יצחק רבין ורק בגלל שר המשטרה דאז חיים בר-לב יש פיגועים; בגלל המדיניות שלהם, בגלל רפיון הידיים, משום שהם לא יודעים לעשות כלום. ובאו ואמרו, ואני חוזר על זה: רק הם לא יהיו בשלטון – נכון, חבר הכנסת צחי הנגבי? – וכל הארץ תשקוט ארבעים שנה. רק יבואו גיבורי הליכוד, וכל הטרור ינוס מפניהם. וכשזה לא קרה, אמרנו: הליכוד הולך אתכם שולל. הוא הבטיח לכם את הביטחון האישי הזה, והוא לא עמד בכך. ואנחנו כל השנים – – –

דן תיכון (הליכוד):

מותר לשאול אותך שאלה?

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת תיכון, תן לי לסיים, זה משפט אחרון.

מה שאמרנו ואנחנו חוזרים ואומרים גם היום: אי-אפשר לחסל את הטרור ללא הליך מדיני, בלא שנגיע להסכמים מדיניים. זה לא היה מקובל עליכם, וכאן, לצערי, חבר הכנסת בני בגין, אמר דבר שהוא רחוק, רחוק מאוד מן האמת, ויש להצטער על כך.

דן תיכון (הליכוד):

מותר לשאול אותך משהו?

היו"ר ס' טריף:

אני מזמין את כבוד השר מיכה חריש להשיב. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

עולים כאן שלושה שרים.

שר הבריאות ח' רמון:

אני בינתיים אחד, והשר חריש אחד.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת תיכון, תמיד יש לך שאלות.

דן תיכון (הליכוד):

השר רמון, אתה השבת בשם הממשלה. זה לא הולך כך. זה ניצול לרעה של התקנון, אדוני.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מפלגת העבודה זכתה בבחירות האלה לכנסת, ב-1992, הודות לכך שמאות אלפי בוחרים – – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת גדליה גל, חבר הכנסת כץ, חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אתם כל-כך שקועים בשיחה. אני מבקש מכם, זה מפריע. בבקשה, אדוני.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, מפלגת העבודה זכתה בבחירות לכנסת ב-1992, משום שמאות אלפי בוחרים נתנו את קולם למפלגת העבודה, שידעה להתחדש וידעה, אחרי ההסכמים של 1989 ו-1990, להסיק מסקנות, להודות בשגיאות שלה ולהתנקות באופן פומבי. לכן, כל קישור של ההסכמים של 1989 ו-1990 לבחירות של 1992, דבר שהליכוד מנסה לעשות תוך עיוות דוח מבקרת המדינה, כל קישור

כזה יש בו הטעיה מכוונת של הציבור. לאחר ההסכמים של 1989 ו-1990, רבותי חברי הכנסת, מפלגת העבודה, כחלק מההתנקות, הלכה על שינוי שיטת הממשל, הלכה על בחירה ישירה של ראש הממשלה, ולא יעזרו ההתחסדויות של חברי הכנסת של הליכוד, אשר ניסו לטעון כאן שכיוון שהיו שניים-שלושה שהיו בעד החוק – מסתירים את העובדה, שעם ראש התנועה בראש אמרו: לא נלך לשינוי שיטת הממשל, כי זה רע לליכוד; אחרי כל מה שהלך פה ב-1990. לכן, הבוחרים ב-1992 תמכו במפלגת העבודה והורידו את הליכוד מהשלטון.

מפלגת העבודה היתה בעד שינוי שיטת הבחירות, הליכוד הכשיל את שינוי שיטת הבחירות. זה היה חלק מההתנקות של 1990, ובכל זאת דוח מבקרת המדינה יצר בדימוי הציבורי עיוות שצריך להתמודד אתו.

רבותי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, עם צ'רלי ביטון נחתם הסכם ב-1990, ואם באותו דוח שבו מופיע צ'רלי ביטון לא מופיע אפרים גור, שעשה מכרז – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא קראת את הדוח.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

קראתי את הדוח.

דן תיכון (הליכוד):

איך אתה יכול להגיד כך?

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

קראתי את הדוח.

דן תיכון (הליכוד):

לא. אם אתה אומר זאת סימן שלא קראת, כי היא עונה וכותבת – – –

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אני יודע מה עונים שם. יש שם חלק פורמלי וחלק בלתי פורמלי.

דן תיכון (הליכוד):

לא, לא, הכול פורמלי.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש, בלי הפרעות של יושב-ראש הוועדה לביקורת המדינה.

מאיר שטרית (הליכוד):

מה עם אמנון לין ויצחק פרץ?

היו"ר ש' וייס:

קריאת ביניים אפשר, אבל קצרה, ולא רצוי, חבר הכנסת מאיר שטרית.

דן תיכון (הליכוד):

הדוח מדבר על חצי שנה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה כבר נאמת, אתה כבר דיברת היום, אז אנא.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא שומע.

היו"ר ש' וייס:

אמרתי שכבר דיברת היום וכבר ביטאת את עמדתך, אני אפילו שמעתי אותה.

חברי הכנסת, נא לשבת. חבר הכנסת אלי דיין, חבר הכנסת צוקר, נא לשבת.

אני מודיע שמייד בתום נאומו של השר נערוך הצבעה, בישיבה, כי היא אלקטרונית. נא לשבת.

לא לדבר. חברי הכנסת, יש כאן תשובה נוספת של שר ואני מבקש שלא להפריע. נא לשבת. חבר הכנסת הירשזון, חבר הכנסת בן-אלישר, נא לשבת. חבר הכנסת מסיעת מפלגת העבודה, נא לשבת. חבר הכנסת עזרן, חבר הכנסת אלי דיין, השר חיים רמון, חבר הכנסת שגיא. חברי הכנסת, נא לשבת. חבר הכנסת שפי, נא לשבת. נא לסגור את הדלתות מבפנים ולא לפתוח אותן. חבר הכנסת זיאד, נא לשבת. חבר הכנסת חנן פורת. סגן יושב-ראש הכנסת סאלח טריף, נא לשבת. חבר הכנסת אבי יחזקאל, אני יודע שאתה ממלא תפקיד כאן, אבל תשתדל בישיבה. חבר הכנסת שפי. בבקשה, אדוני השר.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

גברתי שרת העבודה, אנא. חבר הכנסת שמאי. חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת אורון, עונים כאן בשם הקואליציה. בבקשה, אדוני.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, לטובת חברי הכנסת שהצטרפו באמצע דברי, אני אחזור על נקודה מרכזית אחת.

בעקבות פרשת 1990 היתה הפקת לקחים במפלגת העבודה, שבעיקר התבטאה בכך שהיא אמרה שצריך ללכת לשינוי שיטת הממשל כדי למנוע את התופעות שהיו ב-1990. היא זכתה בבחירות ב-1992 הודות לכך שהיא התייצבה בפני הציבור עם הפקת לקחים מפרשת 1990, שעה שבליכוד היתה התייצבות, עם ראש הממשלה דאז בראש, נגד הפקת לקחים, תוך עמידה על כך ששינוי שיטת הממשל, שצריך לתקן את הפגמים של הדמוקרטיה הישראלית, לא טוב לליכוד. אזרחי מדינת ישראל הצביעו ב-1992 בעד מפלגת העבודה משום שהיא תיקנה את הפגמים שהתגלו ב-1990 בדיונים בכנסת ומשום שהליכוד המשיך לדבוק בכל החטאים ובכל הפגמים שהם היו שותפים להם ב-1990.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש להפסיק את הדיבורים. חברי הכנסת. חבר הכנסת אולמרט, אנא בטובך. בואו נקשיב ונסיים את הדיון. נא לשבת.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אני יודע שאסור לקרוא קריאות ביניים – – –

היו"ר ש' וייס:

אני ביקשתי שקט מכולם.

אהוד אולמרט (הליכוד):

להתלחש כבר אסור?

היו"ר ש' וייס:

אני שומע את זה עד כאן; לא את התוכן.

אהוד אולמרט (הליכוד):

לו היה אדוני שומע, אני מבטיח לו שהתגובה שלו היתה אחרת.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש שקט.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, להסכמי 1989 ו-1990 לא היה קשר לבחירות של 1992. לאחר ההסכם עם ש"ס ב-1989, סיעת ש"ס המליצה בפני נשיא המדינה להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה ב-1990 על יצחק שמיר והצטרפה לקואליציה של הליכוד.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש שם, מה אתכם? אני מבקש גם מציבור עובדי הכנסת הנאמן והמסור, לגוונני, להשתתף פה בשקט.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אני מודה, שיש לי תחושה של עשיית עוול למפלגת העבודה. אחרי הדוח על ההסכם של צ'רלי ביטון מ-1990, מעז הליכוד לעלות הצעת אי-אמון. ב-1990, כאשר צ'רלי ביטון הצטרף לקואליציה עם מפלגת העבודה, מפלגת העבודה ויתרה על יחידת מימון, שהוא לא קיבל אותה. הליכוד קנה שלטון באמצעות אפרים גור, שעשה מכרז עם מי הוא ילך, עם מפלגת העבודה, אם היא תהיה בשלטון, או עם הליכוד. הליכוד קנה אותו בשווה כסף ובכסף.

רוני מילוא (הליכוד):

ואיפה אברשה?

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אברשה, שוב הביתה – יצחק שמיר, אצלכם.

רוני מילוא (הליכוד):

אתם קניתם אותו, איך אתה לא מתבייש?

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אם זה ימשך ככה, אנחנו לא נשוב הערב הביתה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

והליכוד מעז להגיש הצעת אי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו נעשה כאן את תולדות הפרלמנטריזם היום. הדברים ידועים.

רוני מילוא (הליכוד):

תולדות הכלנתריזם, לא הפרלמנטריזם.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, בואו נסיים. יש לנו עוד סדר-יום של שלוש-ארבע-חמש שעות.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, היית סגן יושב-ראש הכנסת. אתה יודע שהשרים עדיין לא מוגבלים בזמן דיבור. יש לי פה הצעת אי-אמון מלפני שש שנים, ושישה שרים השתתפו בדיון על אי-אמון.

דן תיכון (הליכוד):

זה היה יוצא דופן.

היו"ר ש' וייס:

כן, אני הבנתי. מקובל ששר עונה ושר מסכם. עדיין זה אפילו לא מגיע לקרסולי החריגים שהיו בעבר. בבקשה, אדוני השר.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

היתה צריכה להיות, אדוני היושב-ראש, מידה של בושה אצל תנועה שקנתה את השלטון בכסף ובשווה כסף; ויותר מזה, תנועה שהורשה למדינה הזאת מצב שסכום של 3 מיליארדי שקלים בתקציב משולם על השחיתויות שלה ב"עמידר" ובמקומות אחרים, על בניית שיכונים שהסכום שהוצא עליהם חסר בתקציב הביטחון, בתקציב הרווחה, בתקציב הבריאות, בתקציב החינוך.

אריאל שרון (הליכוד):

אתה אומר דבר שאין לו – – –

קריאות:

— — —

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

טוב שאתה אומר את זה. טוב שקראת שזה אתה. והיתה לך גם החוצפה לדבר פה לפני כמה ימים.

רוני מילוא (הליכוד):

הרי אתה אחראי לתרגיל המסריח, יחד עם פרס. על מה אתה מדבר? דרדרתם את המדינה לשאול תחתיות.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אני מדבר פה על דבר אחד.

רוני מילוא (הליכוד):

על מה אתה מדבר?

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

בזה אני רוצה לסיים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, השר מסיים. תשבו, אנחנו הולכים להצבעה.

רוני מילוא (הליכוד):

שיסיים כבר, מספיק.

היו"ר ש' וייס:

יש לו זכות לדבר. אתה יודע. היית שר.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, מפלגה שאחד מראשיה מאשים ראשים בתנועה שלו – ואנחנו עוד לא יודעים מי זה – על היותם מאפיה, סחטנים, מצותנים; ראש שיש סביבו מאפיה, תנועה כזו מעזה להעלות הצעת אי-אמון? הייתם צריכים היום לקבור את עצמכם עמוק באדמה מתוך בושה – תצחק, אריק שרון, את הנזקים, את המיליארדים שאתה גרמת להוצאתם, את הנזק אנחנו משלמים היום על חשבון הציבור.

רוני מילוא (הליכוד):

העם צוחק כשהוא שומע אותך.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

העם לא צחק. העם נתן לנו את השלטון כדי לתקן את השגיאות שלכם.

יעקב שמאי (הליכוד):

קניתם את סיעת ש"ס בכסף. קניתם אותה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

מספיק. חבר הכנסת שמאי, חבר הכנסת שמאי, חבר הכנסת שמאי.

יעקב שמאי (הליכוד):

זה שוחד, שוחד. נמאסתם. מושחתים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אתה שומע אותי? חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר באי-נחת. אני לא אוהב לעשות את זה.

קריאות:

רבותי, שבו. חבר הכנסת רן כהן. שבו. אנחנו רוצים לעבור להצבעה מזמן. בבקשה.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, מפלגת העבודה, שקיבלה תמיכה של מאות אלפים בציבור, מחויבת כלפי העם לתקן -- --

יעקב שמאי (הליכוד):

חתמת או לא חתמת לדרעי? חתמת או לא חתמת לדרעי? קנית או לא קנית אותו?

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

תצרח, תצרח.

יעקב שמאי (הליכוד):

התפארת שקנית אותו. שיחדת אותו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אני לא רוצה לקרוא אותך לסדר בפעם השנייה. אחרי פעם שנייה יש פעם שלישית, ואני לא אוהב את זה.

יעקב שמאי (הליכוד):

הוא שקרן, מושחת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, חבר הכנסת תופיק זיאד, שבו. חבר הכנסת אלי בן-מנחם, שב בטובך. שבו. מספיק. איזו תנועה. בבקשה, אדוני.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, מפלגת העבודה – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע – – –

היו"ר ש' וייס:

אל תיתן לי עצות.

דן תיכון (הליכוד):

למה לא?

היו"ר ש' וייס:

כי אני עובד לפי התקנון.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע לך להפסיק לחצי שעה.

היו"ר ש' וייס:

אני לא מקבל; בכל הכבוד, אינני מקבל את ההצעה. לולא היו הפרעות היינו כבר מצביעים. תציע לחברים שלך שלא להפריע. כל הזמן יש לך עצות. אתה מכיר את התקנון היטב. זהו.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

אדוני היושב-ראש, אני יודע שלא נעים לשמוע את זה, אבל מפלגת העבודה זכתה להקים ממשלה משום שהיא הפיקה לקחים. היא קיבלה את התפקיד לתקן את המחדלים של הליכוד, ומחויבותה היא לציבור האזרחים ומחויבותה – – –

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גונן שגב, אתה רוצה שזה יימשך עוד שעה? אתה לא רוצה. אז אנא, נגמור.

גונן שגב (צומת):

אפשר לתקן את – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, חבר הכנסת שגב.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

חבר הכנסת שגב, אחרי ידיעת ההסכמים רציתם להצטרף אלינו להסכם.

היו"ר ש' וייס:

לא צריכים להשיב לכל חבר כנסת.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

מפלגת העבודה מחויבת כלפי הציבור לדאוג שיגיע השלום עם ביטחון למדינה הזאת. מפלגת העבודה מחויבת לגרום לצמיחה ולהתמודד עם האבטלה שהליכוד השאיר למדינה הזאת, ובזה היא תיבחן.

לכן, אדוני היושב-ראש, אני מציע בשם הממשלה, שהצעת האי-אמון שמוגשת על-ידי התנועה, שאחד מראשיה מאשים את האחרים בהיותם מאפיה, תידחה על-ידי הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אני מקווה שבהצבעה לא יהיו קריאות ביניים. נא לשבת. חבר הכנסת דן תיכון, שב, כי עוברים להצבעה.

היו כמה חברי כנסת שהציעו שנקצר בדברי השרים, וכן הלאה. כל היוזמות – לוועדת הכנסת.

חברי הכנסת, הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה בשל ממצאי דוח מבקר המדינה בעניין מיון מפלגות. לפי החלטת הנשיאות, לא נצרף קולות; רק מי שיושב. אני מעמיד את זה להצבעה.

שר התיירות ע' ברעם:

אדוני היושב-ראש, זה מקולקל.

היו"ר ש' וייס:

מה שמקולקל, נצרף.

יהושע מצא (הליכוד):

הממשלה מקולקלת.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, כדי למנוע אי-הבנות, מי שמצביע בעד, מצביע בעד הצעת האי-אמון; מי שמצביע נגד, תומך בממשלה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 1

בעד הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה – 43

נגד – 57

נמנעים – אין

הצעות סיעות הליכוד וצומת להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

היכן שהכפתור לא עובד, אנחנו נטפל בו. תלחצו חזק וזה יעבוד. כך אמרו לי.

חברי הכנסת, יש מישהו שמתלונן שהמכשיר לא עובד אצלו?

שר התיירות ע' ברעם:

כן, אצלי.

דב שילנסקי (הליכוד):

גם אצלי.

היו"ר ש' וייס:

נא לבדוק ולצרף את קולותיהם של השר עוזי ברעם ושל חבר הכנסת דב שילנסקי. לפיכך, נא להוסיף קול אחד למתנגדים וקול אחד לתומכים.

אני קובע שבעד הצעת האי-אמון הצביעו 44 חברי כנסת, נגדה – 58. הצעות האי-אמון נדחו.

אנחנו מפסיקים את הישיבה לחצי דקה, תוך כדי נוכחות באולם, ונמשיך בסדר-היום שלנו.

הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר-היום. אני מזמין את יושב-ראש ועדת הכספים להציג את הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל, בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשם ועדת הכספים אני מתכבד להביא לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993.

ההוראה העיקרית של החוק היא זו המצויה בסעיף 1, ואותה מחזירה הוועדה ככתבה וכלשונה של הצעת החוק של הממשלה. משמעותה של ההוראה, שכל התקנות הקובעות הטבות במס הכנסה לתושבים יעמדו בתוקפן, בלי כל שינוי, גם ברבעון הראשון של שנת 1993.

אני חייב לציין בצער, שזו כבר הארכה שנייה, לאחר שלפני שנה ורבע הארכנו את החוק בשנה משום שלא הצליחו, לא הממשלה ולא ועדת הכספים, להגיע להסכמה, ועכשיו אנחנו נדרשים להאריך בשלושה חודשים חוק, שהכול מסכימים שיש בו פגמים רבים, ואני רוצה להביע את משאלתה של ועדת הכספים, שהממשלה תגמור את מפת הסיווג החדשה ולא נידרש להארכה נוספת.

אגב הטיפול של ועדת הכספים בחוק זה החליטה הוועדה לתקן כמה שגגות שיצאו מלפניה בחוק ההסדרים שנתקבל לקראת אישור התקציב. לפי הצעתנו, תובטח משמעותו של מונח אחד שישמש בתקנות לעניין ארנונות, ותוסר הדרישה שהתאמת החלטות של הרשויות המקומיות בדבר ארנונה לתקנות שיתקינו השרים תיעשה תוך 21 ימים דווקא.

כמו-כן אושר סעיף 3 המונח לפניכם, המחזיר לתוקפה הוראה שבוטלה בחוק ההסדרים, הקובעת שאת תוספת הפטמים בגליל יוסיפו בשלוש שנים ולא בשנה אחת, כפי שהופיע בחוק ההסדרים.

אני אודה אם חברי הכנסת יאשרו את חוק ההסדרים המונח לפניכם. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה ליושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גל. אני מזמין את חבר הכנסת אלי דיין להסתייגות מס' 1.

אלי דיין (העבודה):

אני מוותר.

היו"ר ס' טריף:

אני מזמין את חבר הכנסת דן תיכון להסתייג על תיקון מס' 3 – שם החוק. אולי חבר הכנסת דן תיכון יחסוך לנו קצת זמן. אתה תנמק את ההסתייגויות שלך ביחד, חבר הכנסת תיכון?

דן תיכון (הליכוד):

אין לי ברירה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, שר הבריאות שאל אותי, האם אני מוותר על ההסתייגויות.

שר הבריאות ח' רמון:

לא שאלתי, קיוויתי.

דן תיכון (הליכוד):

לכן אני מוכן לעשות אתך עסקה. אם אתה מוכן להתחייב שלא תביאו לכאן את המלצות ועדת-שבס עד 31 בדצמבר 1993, אני מוכן לוותר על ההסתייגויות.

שר הבריאות ח' רמון:

ידעתי שלא נעשה עסקה.

דן תיכון (הליכוד):

אם כן, אין לנו ברירה אלא לנמק במשך 15 דקות.

אדוני שר האוצר, ממשלה שמגישה חוקים לתקופה קצרה של כשלושה חודשים, בעצם מוכיחה דבר אחד – שהיא יודעת לעשות הכול אבל לא לשלוט. שהרי לא שמעתי שמציעים למליאת הכנסת לחוקק חוקים שתוקפם הוא לשלושה חודשים כשמדובר בשנת מס אחת.

אם אני זוכר נכון, התיקון לחוק הסדרים במשק המדינה חוקק בכנסת לפני כשנתיים ימים, בעקבות הסתייגות שלי, שנתקבלה אז בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. ההסתייגות האריכה את הפטור המיוחד, את הזיכוי המיוחד שניתן לתושבי ערי הפיתוח, בעקבות מצב שהיה קיים אז, כאשר בעצם כל שלושה חודשים באו אנשי מס הכנסה ובעקבותיהם כמה חברים בכנסת, בהם מי שהיום הוא יושב-ראש ועדת הכספים, והציעו לשנות את מפת העדיפויות, את מפת אזורי הפיתוח, שעל-פיהן המדינה נתנה פטור מיוחד לתושבי ערי הפיתוח. כדי לרענן את זיכרוננו, על-פי החוק הקיים, המדינה נותנת זיכוי מיוחד בשיעור של 10% לתושבי קו העימות, זיכוי בשיעור של 7% לתושבי ערי הפיתוח שנמצאים באזור א', וזיכוי בשיעורים של 5% ו-3% לערי פיתוח שנמצאות באזור פיתוח ב'.

על המפה הזאת, שסומנה בהמלצתי בתחילת שנות ה-70, קמו מערערים, לאחר שצירפו כל מיני יישובים, בין בצדק ובין שלא בצדק, למפת אזורי הפיתוח. משלא הגיעו להסכמה עשו את הדבר הטבעי האחרון שנותר והאריכו את תוקף מפת הקדימות, מפת אזורי הפיתוח, מדי שנה בשנה, תוך

תקווה שבשנה הבאה תקום ועדת מומחים שתציג מפה של אזורי פיתוח, מפה חדשה, שתביא בחשבון את הבעיות שיש לתושבי ערי הפיתוח.

בואו נקבע אחת ולתמיד מה היתה הבעיה אז, בעת שחוקק החוק, מה נשתנה מאז, ומה עומד להשתנות בתוך כמה חודשים, אם בכלל. בשעתי הצעתי לתת את הפטור המיוחד, את הזיכוי המיוחד, משום שנוצר מצב שאנחנו, קרי הממשלה, גם אז היתה ממשלת העבודה, היא רצתה לעודד מעבר של תושבים מאזור המרכז לאזורי פיתוח. הטענה היתה, שיוקר המחיה בערי הפיתוח גבוה בכך וכך אחוזים – – –

היו"ר ס' טריף:

יש לך עוד חמש דקות. בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

לא, יש לי 15 דקות.

היו"ר ס' טריף:

15 דקות, בבקשה. אין בעיה. חשבתי שתקצר, אבל אני סומך עליך. אתה יכול להמשיך, אין בעיה.

דן תיכון (הליכוד):

בסדר, אין בעיה. אני לא בורח.

כאמור, הסברתי שהפטור המיוחד, הזיכוי המיוחד, ניתן בשל יוקר המחיה לתושבים שעברו ממרכז הארץ לערי הפיתוח. למשל, מצאנו שירקות ופירות בערי הפיתוח, בקריית-שמונה, עלו פי כמה וכמה בהשוואה למחירי הירקות והפירות בתל-אביב, בירושלים, בחיפה או בשפלת החוף. לכן חשבנו שתושבי ערי הפיתוח צריכים לקבל את הזיכוי המיוחד שיפצה אותם בגין יוקר החיים באותם יישובים.

לימים שונתה פקודת מס הכנסה והזיכוי המיוחד שאותו אנחנו באים לאשר היום לתקופה של שלושה חודשים איבד מערכו, ובעצם היום הוא ניתן דווקא לשכבה החזקה של התושבים בערי הפיתוח. זאת אומרת, כל אותם אנשים שעדיין משלמים יותר, ואולי הרבה יותר בעד רמת החיים שלהם באותן ערים מרוחקות, בעצם אינם מקבלים פיצוי, שכן בלא-הכי הם פטורים מתשלומי מס הכנסה. לכן, כבר לפני שנים איבד הזיכוי המיוחד את המשמעות שלו, והשיטה הזאת היתה צריכה לעבור מן העולם. כשהציע בשעתו שר הבריאות, כשהיה חבר כנסת, לבחון את השיטה שאותה צריך לאמץ, כשהחלטה והמחשבה היתה נכונה – לתת זיכוי אישי זה לא יעיל, זה מבזבז את משאבי המדינה בלי להביא תועלת כלשהי. למשל, הוא הגה את הרעיון, שמן הדין לתת מענק מיוחד לערים השונות

על-פי המרחק ומספר התושבים, כך שהמענק הזה ינוצל להעלאת רמת החיים של כלל האוכלוסייה בערי הפיתוח, ולא רק להעלאת רמת החיים או לפיצוי השכבות העשירות בערי הפיתוח. מובן שמס הכנסה, שלא אהב את השיטה משום מספר היישובים הרב שהוכנס אליה, לא אהב את השיטה שעל-פיה יבוטל הזיכוי המיוחד, והזיכוי המיוחד הזה התגלגל משנה לשנה, כשהוא מחודש מדי שנה בשנה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יש שכבות עשירות בערי הפיתוח?

דן תיכון (הליכוד):

בהחלט; אני מציע לך לבקר שם. יש בהחלט אוכלוסייה חזקה ומבוססת מאוד בערי הפיתוח. אני אציע לך, חבר הכנסת זיסמן, לבקר בערד ובדימונה, לראות את אזור "בנה ביתך", תופתע, באמת תופתע, טוב שתופתע, וחבל שאין הרבה יותר משפחות כאלה. הייתי רוצה שיהיו הרבה יותר, כי זה הבסיס בעצם לחיזוקן של ערי הפיתוח – העברה של אוכלוסייה ותיקה, עשירה, שתרומתה לערי הפיתוח רבה.

כאמור, השיטה בעצם עברה מן העולם ואין בה תועלת, שכן היא מעדיפה שכבות עשירות על פני כלל האוכלוסייה בערי הפיתוח, והנה, לפני שלושה חודשים, בקול תרועה רמה, התבשרנו שהממשלה החליטה להקים ועדת מנכ"לים, בראשותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, והוועדה הזאת, שחשבה שהיא יודעת הכול, שהיא מבינה הכול, בתוך מסע קצר של כחודש ימים הצליחה להציג בפנינו שתי מפות; אחת לצורך החוק לעידוד השקעות הון, קרי אותו חוק שצמוד לפיתוח התעשייה והתיירות, עכשיו כבר לא תיירות, לפיתוח התעשייה במדינת ישראל, ומפה שנייה, המסכמת את כלל העדיפויות שצריך לתת לשאר הצרכים. זאת אומרת, בסל אחד היא שמה את ההטבות במס הכנסה, באותו סל היא שמה את ההטבות, למשל, ברווחה, באותו סל היא שמה את ההטבות בחינוך.

לדוגמה, יכול היה להיווצר מצב שאשדוד, שיש בה שכונות שבהן צריך לעשות הרבה יותר בתחום החינוך אבל מעט מאוד בתחום התעשייה, יכולה לקבל מעמד של אזור קדימה נמוך ביותר בתחום הרווחה והחינוך, משום שהיא קרובה מאוד למרכז הארץ. אני לא צריך לספר לכם, שגם בתוככי הערים יש שכונות נחשלות, שצריך להשקיע בהן הרבה יותר בתחום הרווחה ובתחום החינוך, אבל דווקא השכונות האלה מוגדרות כשכונות באזורים בעלי רמת חיים גבוהה, קרי, כפי שקוראת לזה ועדת-שבס, אזור עדיפות שנקרא: מרכז הארץ, שהוא הנמוך ביותר, קרי, המשמעות היא שהוא אינו מוגדר כלל כאזור עדיפות.

מי שמביט במפה של אזורי העדיפויות מגיע למסקנה – או שהוועדה הזאת מונעת משיקולים לא ענייניים, קרי, שיקולים פוליטיים, או שהיא לא ועדה מקצועית, לא רצינית, שמיהרה לסרטט מפות בלי שבדקה את המשמעויות של ההחלטות שלה.

לכן, כאשר פורסם לראשונה דוח ועדת-שבס קמו עליו עוררין הן מקרב חברי הקואליציה והן מקרב האופוזיציה.

הוועדה הזאת הפליגה לעשות והפליאה לעשות כשהיא בעצם מייצרת מובלעות ומסרטטת מובלעות; לאחר מכן היא תיקנה זאת, כמדומני, אינני בטוח. את עכו, למשל, היא הגדירה כמרכז הארץ, אבל 5 קילומטרים מעכו היא סרטטה איזה אזור שנקרא אחיהוד, שנמצא בשפלת החוף. בשל אינטרסים כלכליים-פוליטיים היא החליטה, שזה יהיה אזור עדיפות מסוג א'. ליד אותה אחיהוד נמצאים כפר או שני כפרים או שלושה כפרים דרוזיים, והיושב-ראש הנוכחי הוא יושב-ראש של אחת הרשויות – למשל, לגבי אותה עיר, אותה עיירה, קבעו שהיא תהיה באזור עדיפות ב', על אף העובדה שהאזור שנקרא אחיהוד הוא אזור מתקדם יותר, יש בו מפעל עתיר-ידע, השכר המשולם בה גבוה ביותר.

המפות האלה, שנקראות: מפות העדיפויות של שבס, להערכתי עברו מן העולם בין באופן רשמי ובין באופן לא רשמי, אם כי ממשלת ישראל נזקקה לדון בהן ביום ראשון האחרון, כשהיא מוסיפה טלאי על טלאי, מתוך רצון לספק את הצרכים של כולם; כל שר ומפתו, כפי שאמר בזמנו חבר הכנסת לשעבר אבא אבן.

ברור שנעשתה עבודה לא רצינית, לא אחראית, ריח של פוליטיקה נודף מהגדרות הללו, ואיש אינו מבין לאיזה תווה ובוהו מאיימת ועדת-שבס להטיל אותנו, אם ההמלצות שלה יתקבלו על-ידי הממשלה או ועדת הכספים. מן הממשלה כבר נואשתי, אני לא רואה שהשרים מוכנים לבדוק כל דבר ברצינות. אני מקווה שלוועדת הכספים יהיה האומץ לומר: המלצות שבס הן חשוכות, אבל הן לא מציאותיות, לא מקצועיות, לא רציניות, ולכן אנחנו נסרטט מפה אחרת.

הפליג לעשות יושב-ראש ועדת הכספים, שאמר: למה לנו להאריך את תוקף החוק בשלושה חודשים, נשב אנחנו ובתוך שבוע ימים נכין בעצמנו מפה של קדימות ועדיפויות, ואת המפה הזאת נגיש לאישור הכנסת בתוך כמה ימים. כמובן, כפי שאמרתי לו בשעתי, אינני מאמין שאנחנו נצליח לבצע משהו. לכן פנתה הממשלה לדרך הקלה ואמרה לנו: אנחנו רוצים להאריך בשלושה חודשים את ההסדר שהיה בעשור האחרון, ואולי במשך יותר מעשור.

ההסתייגות הראשונה שלי אומרת, שאסור לקבל את המלצות ועדת-שבס. אני חושב שאלו המלצות גרועות ביותר. אביא דוגמה. חבר הכנסת אורון הוא חבר קיבוץ להב. משום-מה החליטה הוועדה הזאת, לאחר הרבה שנים שקיבוץ להב הוגדר כאזור פיתוח ב', הוועדה החליטה שלעת בלותו, תסלח לי על הדימוי, היתה לו עדנה ולהב יעבר מאזור עדיפות ב' לאזור עדיפות א'. למה? איש לא יודע. לעומת זאת, את ג'וליס – – –

חיים אורון (מרצ):

— — —

דן תיכון (הליכוד):

לא. אני רק מסביר את האבסורדים של ועדת-שבס.

אני רוצה לומר ליושב-ראש ועדת הכספים, שמהמלצות שבס לא יצא כלום. אני אומר זאת מניסיוני. האמן לי, את המפה הזאת קשה לצייר יותר מאשר כל מפה אחרת, בכלל זה מפת הנסיגה מהגולן.

ועוד אני רוצה לומר ליושב-ראש ועדת הכספים, שאין חוקים לרבע שנה בתחום מס הכנסה. זאת אינולת, טיפשות שאי-אפשר להסכים אתה. אי-אפשר שלכל נישום יערכו שני חישובים, חישוב אחד לרבע שנה וחישוב אחר לשלושת-רבעי שנה. זה פשוט בלתי אפשרי, לא ישים ולא רציני. רק מי שרוצה להטעות את הציבור יכול להציע הצעות כאלה.

לכן, אני בא למליאה ואומר: חבר'ה, למה לכם להתבזות, הרי בעוד חודשיים-שלושה חודשים יעלה לכאן חבר הכנסת דן תיכון ויאמר: אמרתי לכם שלהאריך את תוקף החוק לרבע שנה זה לא רציני. לכן אני ממליץ להאריך את תוקף החוק, להאריך את הזיכוי המיוחד לשנת מס שלמה, ולא לשלושה חודשים כהצעת הממשלה, זאת אומרת עד 31 בדצמבר 1993.

כמובן, יעלה לכאן מי שיעלה, בוודאי יושב-ראש ועדת הכספים, ויצהיר על נחישותו לגמור את העניין הזה בתוך חודש וחצי. הוא יבטיח לבית הזה, כפי שעשה בקריאה הראשונה. ואני אומר: לא מיניה ולא מקצתיה, את החוק הזה צריך להאריך עד סוף השנה, וצריך לומר להמלצות ועדת-שבס: לא עוד. זה לא רציני, זה לא טוב, זה מקפח, ריח רע נודף מן העניין הזה. שחררו אותנו מהמלצות ועדת-שבס.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת דן תיכון. רשות הדיבור לתשובה ליושב-ראש ועדת הכספים. חבר הכנסת גל, בבקשה. חברי הכנסת, מייד אחרי כן אנחנו מצביעים.

שאל יהלום (מפד"ל):

מה בעניין ההסתייגות של חבר הכנסת אלי דיין?

היו"ר ס' טריף:

הוא הסיר את ההסתייגות.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו לא דנים היום בהצעות של שבס אלא בהארכת תוקף החוק שעניינו מתן הנחות במס. לטעמי, אין מקום להנחות במס מהיום והלאה, משום שההנחות במס

מיטיבות עם בעלי ההכנסות הגבוהות. ביקשתי שיבדקו באחת מעיירות הפיתוח מי נהנה מההנחות האלה בשנתיים-שלוש השנים האחרונות. אני מעריך שהדוח יצביע על כך שרק שליש מהאוכלוסייה נהנה. כך שאין מקום לומר שההנחות האלה ניתנות לאוכלוסייה בגלל המרחק מהמרכז והיוקר וכו'; כי, כאמור, הן מיטיבות רק עם בעלי ההכנסה הגבוהה. טוב היה אילו לנו אומץ לבטל את החוק הזה ולהעביר 200 מיליון שקלים לכבישים לאזורים הרחוקים או לכל דבר אחר שישפר באמת את מצבם. אבל, לצערי, עדיין לא נמצא רוב בוועדת הכספים שיסכים למהלך כזה.

אני מקווה מאוד, שבתוך שלושה חודשים תביא לנו הממשלה הצעה אחרת, ואם לא – אני מקווה שיימצא רוב בוועדת הכספים לבטל את ההנחות במס, אחת ולתמיד, ואז ממילא יצטרכו להביא רעיון אחר כדי להיטיב עם עיירות הפיתוח ועם האזורים המרוחקים, שאכן ראויים כי ייטיבו עמם. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ביקשתי לפצל את ההצבעה.

היו"ר ס' טריף:

קיבלתי את בקשתך. חבר הכנסת גולדשמידט ביקש לפצל את ההצבעה על סעיפים 2 ו-3, ונעשה זאת.

חבר הכנסת אלי דיין הסיר את ההסתייגות שלו לשם החוק. אני מעמיד להצבעה את ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לשם החוק.

הצבעה מס' 2

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לשם החוק – 7

נגד – 20

נמנעים – 1

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש לצרף לתומכים את קולו של השר עוזי ברעם. ההסתייגות לא נתקבלה.

אני מעמיד להצבעה את שם החוק, כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 3

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 23

נגד – 7

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני קובע ששם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

אני מעמיד להצבעה את הסתייגותו של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 1: במקום "ט' בניסן התשנ"ג (31 במרס 1993)" יבוא "ו' בטבת התשנ"ד (31 בדצמבר 1993)".

הצבעה מס' 4

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 – 6

נגד – 22

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני מוסיף אותך. חברי הכנסת, בעד – 6, נגד – 23. אני קובע שהסתייגותו של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 1 לא נתקבלה. אני מעמיד להצבעה את סעיף 1 כהצעת הוועדה.

הצבעה מס' 5

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 24

נגד – 4

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני מוסיף אותך, אדוני השר. בעד – 25, נגד – 4, אין נמנעים. אני קובע שסעיף 1 כהצעת הוועדה נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 2. אין הסתייגויות.

הצבעה מס' 6

בעד סעיף 2 – 25

נגד – 6

נמנעים – אין

סעיף 2 נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני קובע שסעיף 2 נתקבל, 25 בעד, שישה נגד.

רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף 3. מי בעד סעיף 3 כהצעת הוועדה?

הצבעה מס' 7

בעד סעיף 3 – 5

נגד – 24

נמנעים – אין

סעיף 3 לא נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

בעד – חמישה, נגד – 24, אין נמנעים. סעיף 3 לא נתקבל.

אנחנו עוברים לסעיף 4. קודם כול נצביע על הסתייגותו של חבר הכנסת דן תיכון.

הצבעה מס' 8

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 4 – 6

נגד – 22

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 4 לא נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

בעד התיקון של חבר הכנסת דן תיכון לסעיף 4 – 6. נגד – 22. התיקון של חבר הכנסת דן תיכון לא נתקבל.

אני עובר להצבעה על סעיף 4.

הצבעה מס' 9

בעד סעיף 4, כהצעת הוועדה – 23

נגד – 6

נמנעים – אין

סעיף 4, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

אני קובע שברוב של 23 כנגד שישה נתקבל סעיף 4 כהצעת הוועדה.

חברי הכנסת, נא להצביע מי בעד חוק ההסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993, בקריאה שנייה ושלישית.

הצבעה מס' 10

בעד החוק – 22

נגד – 3

נמנעים – אין

חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993, נתקבל.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני, אתה לא יכול להצביע. התקבלה הסתייגות. לא שאלת את יושב-ראש ועדת הכספים. תעשה הפסקה של עשרה ימים.

שר המשטרה והתקשורת מ' שחל:

תסלח לי.

דן תיכון (הליכוד):

לא ביקשתם. מרגע שנתקבלה הסתייגות אי-אפשר לעבור לקריאה שלישית.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון, חברי הכנסת – – –

דן תיכון (הליכוד):

תן לי להשמיע את דברי.

סילבן שלום (הליכוד):

גם אני רוצה לומר משהו.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש תקנון לכנסת. מה לעשות שהשר שחל הוא חבר ותיק בממשלה ושכח. התקנון אומר שמשנתקבלה הסתייגות – – –

קריאות:

לא התקבלה הסתייגות.

דן תיכון (הליכוד):

התקבלה הסתייגות. מה לעשות? משנתקבלה הסתייגות צריך לקום יושב-ראש הוועדה, אתה צריך היית לשאול אותו אם הוא מסכים לעבור להצבעה בקריאה שלישית. לא עשית את זאת. עברת לקריאה שלישית. לכן צריך לפעול על-פי התקנון.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת גדליה גל, בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת תיכון לא שם לב. לא התקבלה הסתייגות. סעיף 3 כהצעת הוועדה, אף שחבר הכנסת תיכון ואנוכי הצבענו בעדו, הסעיף הזה פשוט נפל. כך שלא התקבלה הסתייגות אלא סעיף 3 נפל. אני מבקש לדחות את טענתו של חבר הכנסת דן תיכון.

היו"ר ס' טריף:

עיינתי בסעיף 130(א) לתקנון, וכתוב שם במפורש: "נתקבלה הסתייגות בקריאה השנייה או הוצבע בה על גרסאות שונות לסעיף אחד, תתקיים הקריאה השלישית בשבוע שלאחר השבוע בו הסתיימה הקריאה השנייה". כאן לא היתה שום הסתייגות ולא התקבלה שום הסתייגות. פשוט הצבענו על סעיף שלא התקבל. לכן, אנחנו חוזרים ומצביעים פעם שנייה על החוק.

למעשה הצבענו. החוק התקבל. לכן, אני קובע, חבר הכנסת דן תיכון, שחוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג–1993, נתקבל.

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לחוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993.

מיכאל איתן (הליכוד):

עושים פיליבסטר לחוק המפגשים.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת איתן.

אני מזמין את יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל, להציג את החוק.

דן תיכון (הליכוד):

אין הסתייגויות.

היו"ר ס' טריף:

יש הסתייגויות, אל תדאג. סבלנות.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

לפני לא מונח דף ההסתייגויות.

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא לאישור הכנסת את חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

רגע, רגע. אדוני היושב-ראש, לפי התקנון החוק עם ההסתייגויות צריך להיות מונח לפני חברי הכנסת. אולי אפשר לדאוג שנקבל אותו?

היו"ר ס' טריף:

בהחלט, מייד. זה מונח על שולחני, אני אדאג שזה יגיע אליכם מייד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מתנצל, מצאתי.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

הנני מתכבד להביא לאישור הכנסת את חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג–1993, אשר קובע שסעיף 9 לחוק לא יחול במקרה שבו חברה הופכת לחברה ממשלתית או לחברת-בת ממשלתית כתוצאה מהעברת מניות למדינה על-פי ההסדרים לרכישת ניירות ערך בנקאיים כאמור בסעיף 9(א) לחוק.

סעיף 9(א) לחוק קובע, שאם נהפכה חברה לחברה ממשלתית כאמור בסעיף 8, חייבת המדינה לקנות את המניות של שאר בעלי המניות שרצונם בכך, למעט מניות בכורה הניתנות לפדיון.

על-פי ההסדרים משנת 1983 על תיקוניהם לרכישת ניירות ערך בנקאיים, קיימת אפשרות כי ב-31 באוקטובר 1993 יועברו רוב מניות הבנקים שבהסדר לבעלות המדינה, אלא אם כן תתקבל בינתיים החלטה שמונעת את ההעברה לידי המדינה בסוף אוקטובר 1993. לפי זה יהפכו אותם בנקים לחברות ממשלתיות ועל המדינה תחול החובה לרכוש את המניות משאר בעלי המניות שירצו בכך, זאת מכוח סעיף 9 לחוק.

חובת הרכישה נועדה למצב, שבו בעלי המניות מוצאים עצמם לפתע בעלי מניות בחברה ממשלתית בלי שיקלו לצפות זאת מראש. חובה זו אינה מתאימה לעניין הנדון, ולגביו מוצע שסעיף 9 לחוק לא יחול.

במלים אחרות, הכוונה היא שלאחר שיתקבל חוק זה, אם יתקבל, ובמידה שהממשלה תבקש למכור מניות לציבור, והדבר עשוי להיות בעוד חודש-חודשיים-שלושה חודשים, ידעו כבר רוכשי המניות שירכשו את המניות, שאם בסוף אוקטובר יעברו הבנקים לידי המדינה – יהיה מצבם נהיר כבר מעכשיו.

בעקבות הדיון בחוק הזה תקיים הוועדה בזמן הקרוב דיון כללי בהיערכות מערכת הבנקים למה שיקרה ב-31 באוקטובר שנה זו. בכך אנחנו נזרז את הדיונים, כדי שהמצב לקראת סוף אוקטובר 1993 יהיה נהיר כבר בזמן הקרוב. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת רון נחמן, ראשון המסתייגים. חבר הכנסת נחמן נמצא באולם? – איננו. אני מזמין את חבר הכנסת דן תיכון. סליחה, לפני כן, אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן להסתייגות לשם החוק. חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מזמין אותך.

דן תיכון (הליכוד):

לפי דעתי, אתה טועה.

סילבן שלום (הליכוד):

חבר הכנסת תיכון קודם.

היו"ר ס' טריף:

סליחה, אני מתקן. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה. לא שמתי לב.

דן תיכון (הליכוד):

רבותי, ב-31 באוקטובר 1993 ימלאו, יחלפו עשר שנים מיום משבר המניות הבנקאיות, מה שמוגדר כתהליך הוויסות. זה קרה ב-21 באוקטובר 1983, כשהתפוצצה הפצצה שנקראת ויסות והמניות הבנקאיות קרסו נפלו. בהסדר שהוצג ב-21 באוקטובר 1983 בפני ועדת הכספים דובר על כך, שכדי למנוע הלאמה של הבנקאים, יוקמו חברות בטוחות, שבאמצעות כסף ממשלתי הן תרכושנה את המניות של הבנקים. המניות הללו תימצאנה בחברות הבטוחות. וכך ניצלנו מתהליך ההלאמה, שעמד לאפיין אותו משבר, כשהממשלה נחלצה לסייע לבנקים, כשהיא פודה בעצם על-פי מחיר מובטח ובתאריכים שונים את המניות הבנקאיות שבהסדר.

ההסדר נחתם לתקופה של עשר שנים בדיוק. ההגדרה היתה, שהממשלה תבוא בתוך עשר השנים ותמכור את המניות הבנקאיות. אני זוכר את הדיון שהתקיים בוועדת הכספים בעת ההסדר, כשראשי הבנקים, ביניהם ארנסט יפת המהולל, שפרץ בבכי, ורפאל רקנאטי, שהבטיחו לחברי הוועדה דאז – ונותרו שניים כאלה היום בכנסת, שר הבריאות ואנוכי – אל לכם לחשוש, בעלי הבנקים בעבר הם

שירכשו את המניות שבהסדר. הגדיל והרחיק לעשות מר רפאל רקנאטי, כשאמר: הממשלה לא תפסיד אגורה אחת בשל ההסדר. ומה לעשות שההסדר הזה עלה למשלם המסים לא פחות ולא יותר מ-8.3 מיליארדי דולר.

לא היה משבר גדול מן המשבר הזה. אינני יכול להבטיח שמה שיקרה, אם יקרה, בקרנות הפנסיה, לא יעלה בעוצמתו ובגודלו על המשבר הקודם. אבל זה היה המשבר הגדול ביותר. אם תיבדק אי-פעם השאלה, מדוע לא צמח המשק הישראלי בשנות ה-80 – בוודאי יגיע החוקר למסקנה, שבעצם מה שקרה למשק הישראלי הוא, שהוא שעבד את עצמו לצורך פדיון המניות הבנקאיות; ובמקום שכסף ילך לחידוש הצמיחה הוא הלך כדי לפצות אותם מחזיקי המניות בשל אוזלת ידם של בעלי הבנקים ומנהליהם ב-1983.

חלפו עשר שנים, ולאחרונה נתבשרנו שבנק הפועלים ובנק לאומי, כל אחד מהם בנפרד, רוצים להנפיק מניות בהיקף של כ-15% מהון המניות הנפרע של כל אחד מן הבנקים. אבל כדי להפריט או להנפיק את המניות הללו החליט מי שהחליט, סמכות חשובה ביותר באוצר, אבל לצערי הרב לא סמכות שהבינה את גודל העניין, לא סמכות שהבינה את הבעיות, והיא נזקקה לתיקון קוסמטי – היא מציעה לשנות את סעיף 9 בחוק החברות הממשלתיות.

אני בא לכאן ואומר, רבותי, מי שחושב שאפשר להנפיק את מניות בנק הפועלים במצב הנוכחי, גם לאחר התיקון המוצע, אינו יודע מה הוא סח. צריכה ממשלת ישראל לקבל החלטות חשובות אשר לתהליך ההפרטה של הבנקאות בישראל. אם היא לא תקבל החלטות מהותיות באשר לגורלם של הבנקים במצב הנוכחי, לא יוכלו לא בנק הפועלים ולא בנק לאומי להנפיק מניות. ואני אומר זאת מעל הדוכן הזה, כדי שלא יתפתה מישהו ואולי לא יבינו ואפשר יהיה להנפיק. גורלם של שני הפרוספקטים הללו, שטייטה שלהם הוגשה לרשות לניירות ערך, להידחות, אלא אם כן תבוא הממשלה אל הכנסת ותאמר לכנסת מה יקרה למערכת הבנקאות לאחר 31 באוקטובר 1993.

כל עוד ממשלת ישראל באה ואומרת שאנחנו צריכים להסתפק בתיקון סעיף 9 לחוק החברות הממשלתיות, אני אומר לממשלה: לא עשיתם כלום, אינכם מבינים את העניין, לא תוכלו להנפיק, כי תוכלו להנפיק רק אם תנקטו מה שנקרא גילוי נאות. גילוי נאות אומר, שאתם יכולים להנפיק כשאתם מציינים בפרוספקט, בתשקיף, מה אתם תעשו בבנקים לאחר 31 באוקטובר 1993.

כשהממשלה נזקקת לתיקון קוסמטי – הוא לא יועיל. ושוב, זו חקיקה שמעידה על חובבנות, על חוסר הבנה של העניין, על תיקון קוסמטי, במקום לבוא ולומר לנו: רבותי, לא לילד הזה ציפינו, לא זה הדבר שלו נזקק עם ישראל כדי לרכוש את המניות שיוצאו למכירה, באמצעות התשקיפים של בנק הפועלים ובנק לאומי.

אני יודע שלממשלה יש רוב דורסני, כפי שאמרתי לך, חבר הכנסת גל, שבחוק שאישרנו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה רוב יש לה?

דן תיכון (הליכוד):

יש לה רוב דורסני.

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו לא נראים כדרוסים.

דן תיכון (הליכוד):

לא, לא. כשאני אומר רוב דורסני הכוונה היא לעובדה שזה לא משנה מה יביאו לכאן. אם יביאו לכאן הצעת חוק שאומרת שהשעה היא 21:01, פתיחת "מבט", והשמש זרחה בשעה כזאת – הרוב הדורסני של הקואליציה יאשר זאת בשלוש קריאות. הרי אין היגיון, והרוב לא יודע על מה הוא מצביע. ויסלחו לי חברי הכנסת שיושבים כאן, כי הם מבינים ומגלים עניין, אבל לכשיצביעו, ייכנסו לכאן עוד 20 איש והם לא ידעו על מה מצביעים. לכן נקטתי את שתי המלים הללו – רוב דורסני, שלא מבין, ולא טורח להבין.

אז יעלה אל הדוכן בעוד כמה דקות יושב-ראש ועדת הכספים ויגיד, שלאחר התיקון הזה נביא עוד תיקונים, ואכן צודק חבר הכנסת דן תיכון כשהוא אומר, שהממשלה חייבת לעלות לכאן ולומר לנו מה גורל ומה דמות יהיו למערכת הבנקאית לאחר 31 באוקטובר 1993, אבל הוא יגיד שיש לנו זמן עד אוקטובר 1993. ואני אומר לך, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים: אין זמן. פשוט, הזמן חלף עבר, איננו עוד. הממשלה לא יודעת מה לעשות, אין לה תוכנית. היא הקימה ועדה-לא-ועדה בראשותו של שר האוצר, בהשתתפות נגיד בנק ישראל. לא ברור לה מה היא רוצה בנושא הבנקים. רק עכשיו היא נזקקת לקבוצת חשיבה באשר לדרך שבה יופרטו הבנקים. אבל, כאמור, נכשלנו בנושא ההפרטה.

חבר הכנסת מירום, מה אתה מסתכל? חבר הכנסת מירום, לאן אתה מסתכל? אני מדבר אליך. אני עומד ומדבר והם כולם מסתכלים לשם.

היו"ר ס' טריף:

אתה לפחות מסתכל לקהל.

דן תיכון (הליכוד):

לכן, אדוני, אם מישהו רוצה לקבל סיוע באשר לצורה ולאופן שבהם מתפקדת הממשלה בתחום הכלכלי, הרי שזו עדות לכך, שהממשלה שהיתה צריכה לבוא אל הבית הזה עם הצעה ברורה באשר לעתידם, הפרטתם כן או לא, של הבנקים, באה לכאן עם איזה תיקון-לא-תיקון, כי איזה עורך-דין,

חשוב ככל שיהיה, במשרד האוצר, מצא חוסר ודאות, או חוסר ביטחון, בניסוח סעיף 9 של חוק החברות הממשלתיות.

אני אומר לחברי הכנסת: אל תביישו את עצמכם. צריך פשוט להגיד לשר האוצר: לנו לא אצה הדרך, נשב במשך שבוע ימים. לא הצלחנו במשך עשר שנים, אולי נצליח במשך שבוע ימים, כמו בעניין ועדת-שבס. לא הצלחנו ב-20 שנה, אולי נצליח בשלושה ימים. הרי אנחנו כולנו מומחים בשלפנות. שלפנו איזו הצעת חוק, חוק-לא-חוק. זו חקיקה לא נאותה, לא רצינית.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת תיכון מסיים. זה המשפט האחרון שלו. אנא, אל תפריע לו.

דן תיכון (הליכוד):

בלתי אפשרי להיות מעודכן. הרי אני לא חבר הממשלה, וגם אין לי קו טלפון ישיר כמו לך – לחבר הכנסת מירום יש קו טלפון ישיר – למנכ"ל שבס, והוא יודע מה נעשה אצלו כל דקה. ביטחוני, תמהני.

אבל, כאמור, רבותי, והפעם ברצינות – לא רציני, לא מכובד. שוב הצעה שתאושר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית, שצריך לתת לה ציון בלתי-מספיק, לא בבית-ספרנו, לא בבית-הנבחרים שלנו.

היו"ר ס' טריף:

תודה. אני מזמין, לפני משורת הדין, את חבר הכנסת רון נחמן, לשלוש דקות, להנמקת ההסתייגות שלו. הוא איחר וניתן לו אפשרות. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מודה לך, אדוני היושב-ראש, על המחווה היוצאת-דופן לתת לי שלוש דקות לנאום. אני מקווה שכאשר יהיה רמקול גם בקרוונים, בהתנחלויות למטה פה, נוכל לשמוע מה קורה במליאה ולהגיע לפי סדר-היום, כמו שצריך. זו הערה לפרוטוקול.

קריאה:

איך בקרוונים?

רון נחמן (הליכוד):

אני רגיל בקרוונים, אין לי בעיה. אני ביקשתי להסתייג מהצעת החוק מסיבה אחת פשוטה. בדיונים שהיו בוועדה, כאשר נציגי האוצר הביעו את עמדתם בקשר להצעת החוק שלפנינו, עלה איזה ספק באשר למה שיקרה עם הבנקים באוקטובר השנה. באוקטובר יחלפו עשר שנים מאז הסדר מניות הבנקים, וכפי שהדברים הובאו בפני הוועדה, מתברר שאין תוכנית לממשלה מה יעשה עם הבנקים באוקטובר 1993. התוצאה הבלתי נמנעת מהעדר תוכנית כזאת תהיה, שהבנקים יהפכו להיות בנקים מולאמים על-ידי מדינת ישראל, יהפכו להיות חברות ממשלתיות. וכל הכיוון הזה יעמוד בסתירה להכרזותיה של הממשלה לגבי מדיניותה בדבר הפרטת החברות הממשלתיות ובדבר מכירת הבנקים.

כתוצאה מכך דרשתי, ואני דורש גם מעל הדוכן הזה, שהממשלה תביא בפני הכנסת מייד תוכנית מגובשת, אשר ייקבעו בה דרכי המכירה וההפרטה של הבנקים והפרטה של חברות ממשלתיות. כבר נתקלנו בבעיית המכירה של בנק המזרחי, וראינו שעד היום לא ניתן היה למכור בנק, ולוא בנק קטן כזה. מה יעשה עם בנק הפועלים? מה יעשה עם בנק דיסקונט? מה יעשה עם בנק לאומי? האם כולם יעברו להיות חברות ממשלתיות? בעיה. ואנחנו נדרשים לתת יד לתיקון, שבעצם יחזיר אותנו עשר שנים אחורה.

לפיכך, אדוני היושב-ראש, אינני חושב שיהיה זה מן הנכון ומן התבונה, שהכנסת תיתן תמיכה להצעת חוק שלא תביא שום תועלת, לא תביא שום כיוון בנושא ההפרטה ומדיניות של שוק חופשי, לא תביא שום תועלת לציבור, גם לא למחזיקי המניות, והיא רק תעמיס עומס על המדינה, תעמיס התחייבויות על המדינה ותפגע בהמשך המגמה של משק חופשי ופתוח. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן על עמידה בלוח הזמנים.

אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן לנמק את הסתייגותיו. בבקשה. חבר הכנסת איתן, הפעם רק 15 דקות. אני מקווה שתקצר לעשר דקות. אלה יהיו אחוזים קטנים מהפיליבסטר הגדול.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה זה, אתה מוריד לי כל פעם חמש דקות על חשבון – – –

היו"ר ס' טריף:

אני תמיד נותן לך, הפעם אני אוריד לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

טוב.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לכאורה, הצעת החוק היא במקומה, כי יש בה היגיון. מה אומרת הצעת החוק? הצעת החוק אומרת, שכאשר הממשלה תפריט, או תמכור מניות לציבור, מהיום עד חודש אוקטובר, בידי הציבור, בידי אנשים פרטיים, יהיו מניות. ואז בחודש אוקטובר, כאשר יכול להיות מצב שהבנקים יהפכו להיות חברות ממשלתיות, יכול לבוא אותו חלק מהציבור ולהגיד: מתוקף חוק החברות הממשלתיות, שיש בו היגיון, אנחנו דורשים שתקנו מאתנו חזרה את המניות.

מה ההיגיון בחוק החברות הממשלתיות? ההיגיון בחוק החברות הממשלתיות אומר, שאם אדם מחזיק מניות בחברה מסוימת ופתאום הממשלה רכשה את השליטה באותה חברה והחברה הזאת הופכת להיות חברה ממשלתית, אותו אזרח תמים, שהחזיק בחלק מהמניות, אומרים לו: אתה רוצה להישאר, אתה יכול להישאר שותף, מחזיק מניות בחברה ממשלתית; אתה לא אשם שהממשלה הפעילה את כוחה והפכה את זה לחברה ממשלתית, נותנים לך אופציות למכור את המניות שברשותך ומחייבים את הממשלה לרכוש.

באה הממשלה ואומרת: רגע, אנחנו לא מוכנים שהכלל הזה יחול על המניות הבנקאיות. למה אנחנו לא מוכנים? כאן חברי, שמדבר בעד עידוד ההפרטה, יכול היה להיתקל בשאלה קשה. הרי כאן זה נועד לעודד את ההפרטה, כי אם הממשלה תמכור – רוצים שלאחר המכירה, מהיום ועד אוקטובר לא יחול הסעיף הזה, ואפשר יהיה לבצע את המכירה. אם הסעיף הזה יחול, יכול להיות שהממשלה לא תוכל למכור את המניות, מפני שברגע שבאוקטובר היא תהפוך להיות בעלים של הבנקים, היא תהיה חייבת כלפי אותם אזרחים שיקנו מהיום עד אוקטובר את המניות באותה אופציה של רכישת המניות מהם, דבר שמסכל את תהליך ההפרטה.

אנחנו נמצאים כאן במין מצב משונה, שכל צד יכול לטעון שהפעולה הזאת מקדמת את האינטרסים שלו. אלה שאומרים הפרטה, אפשר להגיד להם: תתמכו בזה, כי זה מאפשר את המכירה ונקיטת צעדים לקראת ההפרטה.

בכל אופן, אנחנו, שתומכים בהפרטה, אומרים: לא. אנחנו לא מוכנים לתמוך בצעד הזה. הכיצד? הרי זה כאילו עומד בסתירה. הטענה שלנו היא, שהצעד הזה יכול לבוא כחלק מתוכנית כוללת. יש בו בצעד הזה רמז מסוים לכך שהממשלה נותנת מסר לציבור, שהיא מביאה בחשבון גם אפשרות שבחודש אוקטובר הבנקים יהפכו חברות ממשלתיות. זה מה שהיא אומרת לנו היום.

מה אומרת לנו הממשלה בהצעת החוק הנוכחית? אם בחודש אוקטובר הבנקים יהפכו להיות חברות ממשלתיות, הסעיף הזה בפקודת החברות הממשלתיות לא יחול. למה אנחנו צריכים לקבל את

השאלה הזאת? מדוע מביאה היום הממשלה לכנסת מסר, שלפיו קיימת אפשרות, וזאת לא אפשרות רחוקה, כי לו זאת היתה אפשרות רחוקה, בלתי ריאלית, בלתי אפשרית, למה אתם מביאים את הצעת החוק היום? אני אומר: אם אתם אומרים שלא יעלה על הדעת ולא ייתכן שבחודש אוקטובר החברות שהן חברות בע"מ, החברות הבנקאיות, יהפכו להיות חברות ממשלתיות, זה לא ייתכן, זה לא אפשרי – לא צריכים את החוק הזה. תסבירו לנו.

אתם מביאים הצעת חוק שאומרת שהיא תהיה בתוקפה – – –

אני מבין שעם חילופי היושבים-ראש אני מתחיל מהתחלה.

היו"ר ע' עלי:

לא, זמן קצוב.

מיכאל איתן (הליכוד):

ובכן, אני חוזר ואומר, אם אתם מדברים כרגע על כך שלא תהיינה חברות ממשלתיות – אתם לא צריכים את הצעת החוק הזאת.

אנחנו מבקשים, כמי שמנהלים קרב מעמדת האופוזיציה אבל רואים לנגד עינינו את טובת המשק, שאתם – ממשלה וקואליציה – תתייחסו ברצינות להצעת החוק ולבעיה המרכזית הדורשת פתרון: מה תהיה ההיערכות הכוללת של ממשלת ישראל בבעיית מניות הבנקים הנמצאות כרגע בידי אותן חברות בטוחות, חברות בטוחה? האם יש תוכנית כוללת מה מתכוונים לעשות?

מעבר לעניין של טיפול בכל המגזר הבנקאי – עידוד התחרות במגזר הזה – יש כאן בעיה נוספת של תקציב המדינה. אני רוצה להזכיר לכולכם, שכאשר אישרתם את תקציב המדינה, נכלל בתקציב סכום של למעלה מ-2 מיליארדי שקלים, לכיסוי הגירעונות בתקציב, מתוך סעיפי מכירה של חברות ממשלתיות ומניות הבנקים. כלומר, כאשר אתם מדברים היום על הסדרת נושא מכירת המניות הבנקאיות, אתם מדברים לא רק על טיפול במערכת הבנקאית, אלא לנושא הזה יש גם קשר לתקציב המדינה ולהקטנה או לכיסוי חלק מהגירעון, לא על-ידי הנפקת איגרות חוב אלא על-ידי מכירת המניות הבנקאיות. יש הבדל גדול בין צורות גיוס ההון מהציבור. אם אנחנו הולכים להנפקה, לא מכירת מניות בנקאיות, אלא הנפקה של איגרות חוב ממשלתיות, צורת גיוס ההון הזאת משפיעה השפעה קשה יותר על המשק מאשר מכירת המניות הבנקאיות. כי המכירה היא מכירה והגדלת החוב החיצוני, שעומד על 160 מיליארד שקלים, ממילא אינה חיובית באותה מידה.

מובן שאני לא רוצה להרחיב את הדיון על הבעייתיות שבהפיכת הבנקים לחברות ממשלתיות, אלא אני רוצה, בזמן שנותר לי, זה ברור לכול, אני לא חושב שיש היום אדם אחד בכנסת הזאת, אפילו הסוציאליסט ביותר, שמציע הצעות שפעם אולי היו הצעות שאנשים דגלו בהן, שהבנקים כולם יהיו בבעלות הממשלה. אין הצעות כאלה. אבל גם בלי שמציעים הצעות כאלו באופן מוכרז, יכולנו להיגרר למצב כזה. אני בהחלט מצפה שיבואו הנה ויסבירו לנו כיצד מונעים את העניין הזה.

אחת הדוגמאות הטובות לפלונטר שאנחנו נמצאים בו היתה פרשת מכירת בנק המזרחי. אני אומר זאת כאן כמי שהיה, במסגרת תפקידי בוועדת הכספים, במשא-ומתן, ועמד גם מול חברת מ.י. נכסים שהיתה אמורה להיות הגורם המוכר, אני מבקש מאוד את התייחסותו של יושב-ראש ועדת הכספים לסוגיה הזאת של מכירת בנק המזרחי. אני קורא היום בעיתונים, שאותה חברת מ.י. נכסים ממליצה להחזיר את הפיקדון לגד זאבי. יכול להיות שבאמת צריך להחזיר את הפיקדון, אני לא רוצה לחוות דעה – האם מוצדק או לא מוצדק להחזיר את הפיקדון. אין עיני צרה בגד זאבי, אני לא קובע פסק-דין לגביו. אבל אני מעיד כאן, שבדיונים לא פורמליים – כי אסור להעיד מה היה בתוך הוועדה, אני מדבר על דברים שהיו מחוץ לוועדה – נאמר לנו במפורש, כאשר כבר היה ברור לנו שהמשא-ומתן הזה הולך בנתיב שעלול שלא להצליח, אמרו לנו: אם אנחנו, ועדת הכספים, נחליט החלטות נמהרות לפני המועד, החלטות שהמשמעות שלהן היתה, לדעתי, ברוכה, בסופו של דבר, של ניתוק הקשר עם אותו קונה – גד זאבי – מ.י. נכסים ואוצר המדינה יפסידו את הפיקדון. נאמר לנו: תקבלו החלטות בשכל. בעצם יש כאן עניין של זכותנו לפיקדון.

לכן, אני משתומם כאשר אני קורא היום את ההודעות בשם ראשי מ.י. נכסים; צריך להיות זהיר, כי לא שמעתי אותן במישרין, קראתי בעיתונים הודעות מפיהם, האומרות שהם ימליצו להחזיר את הפיקדון. בסדר, אם מחזירים בקלות פיקדון כזה, אני שואל: מדוע לא נתנו בזמנם בוועדת הכספים את חופש הפעולה – – –

אני רואה שכתוב פה: זמן תם. יש לי שלוש הסתייגויות – – –

היו"ר ע' עלי:

על שלוש ההסתייגויות שיש לך – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

כבר עברה רבע שעה? אני כבר מסיים. אני מסכים, גמרנו. אני לא מתווכח. לא התווכחתי אפילו על חצי דקה, רק שאלתי אם הביאו בחשבון שיש לי שלוש הסתייגויות.

היו"ר ע' עלי:

אני מסתכל על השעון.

סאלח טריף (העבודה):

ודאי וודאי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

אני מודיע לך שהוספתי עכשיו שתי דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו הגשנו כמה הסתייגויות. בכל מקרה, חבר הכנסת דן תיכון דיבר כאן על רוב דורסני. אני אדבר על מיעוט עיקש, שיצביע נגד הצעת החוק הזאת – יהיה אשר יהיה. אבל הוא יצביע באחת משתי צורות. האחת, בכך שהוא יאמר: עשיתי את חובתי והארתי בתמרור אדום על כוונת הממשלה ועל הסכנות הצפויות מהחוק הזה, שחש וחלילה יהפכו הבנקים לחברות ממשלתיות; או שהוא יעשה זאת מתוך הבנה, שהוא מילא כאן חלק מתפקידו האופוזיציוני. אני מקווה מאוד, שיושב-ראש הוועדה יבוא לכאן וייתן לנו הסברים מניחים את הדעת, כדי שמעבר לאופן ההצבעה נצא מפה עם שכנוע פנימי, שאנחנו לפחות יודעים לאן מועדות פניהן של הממשלה והקואליציה בכל הפרשה הזאת.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. לפני שחבר הכנסת סילבן שלום יעלה לדוכן, לחבר הכנסת תיכון יש איזו הערה. בבקשה, במסגרת של דקה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בסעיף הקודם שדנו בו, חוק הסדרים במשק המדינה, נפלה, להערכתי, טעות בעת ההצבעה. אינני רוצה לומר, שבעבר ראינו הסתייגות ו/או סעיף שלא נתקבל כאילו זה דוחה את ההצבעה בקריאה שלישית בשבוע ימים, כך נהגנו, אלא אם כן יושב-ראש ועדת הכספים מבקש לעבור להצבעה בקריאה שלישית.

לא כך נהג היושב-ראש, לצערי, בעצת סגנית מזכיר הכנסת. אבל, בכל מקרה, גם אם לא נתקבלה הצעתי, צריך היה להפסיק את הדיון, להדפיס מחדש את החוק, למספר אותו מחדש, ורק לאחר שהיה מונח על שולחננו, כמובן באישור ועדת הכנסת, שאמורה היתה להתכנס כדי להפשיר את החוק לקראת קריאה שלישית, רק אז ניתן היה להעבירו לקריאה שלישית. מובן שלא נקטנו את כל הצעדים האלה. אינני רוצה לומר שהקריאה השלישית בטלה, אבל ודאי שהיה כאן נוהל-לא-נוהל, והתקנון בוודאי לא נשמר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, אינני רוצה להתייחס לעצם ההצבעה, אני גם לא הייתי ואינני מכיר את הפרטים.

הערתך ביחס למספור היא במקומה. ואכן, אבקש מחברי הכנסת לרשום לפניהם, שבחוק הקודם שהצבענו עליו בקריאה שלישית, חוק הסדרים – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא, סליחה, מה שצריך לעשות זה להדפיס מחדש את החוק ולהביא אותו מחר להצבעה במסגרת תיקונים, כלומר להצבעה על תיקונים. זה לא הולך כך, בהודעה לפרוטוקול. הסעיפים השתנו. מה לעשות? זו כנסת; וזו קריאה שלישית.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דן תיכון, קיבלתי פתק שהשאיר לי היושב-ראש הקודם של הישיבה, שהחלפתי אותו, ואני קורא מן הכתב מה שהתבקשתי למסור לפרוטוקול. ואני מוסר את זה. אם יהיה לך ערעור על הדברים האלה, תשמיע אותו במקום שבו צריך להשמיע אותם.

דן תיכון (הליכוד):

אין לי ערעור, אבל נדמה לי שלא זה ההליך.

היו"ר ע' עלי:

אני מוכן, לפני שאקרא את ההודעה, לבקש מסגנית מזכיר הכנסת לשאול את יושב-ראש הכנסת איך צריך לנהוג בעניין זה. שהוא יתייעץ עם מי שצריך להתייעץ.

דן תיכון (הליכוד):

לא מספיק להודיע.

היו"ר ע' עלי:

נמסר לי שזה לפי עצתו של מזכיר הכנסת. זה נוסח ההודעה שצריך להודיע, ואני מקווה שזה יניח את הדעת. אני מבקש למסור את ההודעה, ואחרי שתשמע תעיר את הערתך. בהודעה נאמר: "החוק הקודם, שהצבענו עליו בקריאה שלישית, חוק הסדרים במשק המדינה (היטלים וארנונה) (תיקון מס' 3), התשנ"ג-1993, יכלול שינוי מספור בסעיפים בגלל אי-קבלתו של סעיף 3". כלומר הסעיפים משתנים בהתאם, מפני שסעיף 3 לא התקבל.

אני חושב שמדובר כאן בתיקון טכני, וההודעה הזאת מספקת בהחלט.

חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו מקבלים כאן בקשה של הממשלה בעצם להכשיר את הפיכת הבנקים לחברות ממשלתיות. וכל מי שמצביע היום בעד התיקון לחוק הזה בעצם מאפשר או פותח את הפתח להסרת המגבלה של הפיכת הבנקים לחברות ממשלתיות.

מה בעצם קורה כאן? הרי על-פי החוק הקיים, כל חברה פרטית שהופכת להיות חברה ממשלתית, המדינה מחויבת לקנות את המניות שנשארות בידי אותו מיעוט קטן שלא רוצה להיות שותף בחברה ממשלתית. כך קרה עם חברת החשמל לפני כ-25 שנים, כשהמדינה החליטה לקנות את חברת החשמל, ונשארו כמה אנשים עם מניות ביד. אז באו אליהם בהצעת מכר, לקנות מהם את המניות. יש כאלה, אומנם בודדים, שהעדיפו שלא למכור. והם באים לכל אספה כללית, ויש להם מה לומר. אבל הרוב המכריע – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הם מקבלים חשמל חינם?

סילבן שלום (הליכוד):

לא. הרוב המכריע של המיעוט הזה לא רוצה להיות שותף בחברה ממשלתית, הוא לא התכוון לכך, אין לו מה לעשות עם זה, אין לו שום השפעה, הוא גם לא יכול אחר כך להיפטר מזה, כי זה כבר לא נסחר בשום מקום. אם המדינה לא קונה ממנו, זה נייר שאין לו שום ערך. הוא מחזיק ביד נייר שהוא לא יכול למכור אותו לאיש.

מה בעצם רוצים לעשות כאן? רוצים לקחת אותם בנקים שיהפכו להיות חברות ממשלתיות, ויישאר מיעוט קטן שיישארו לו מניות של הבנקים. מה הוא יעשה עם זה? מדובר באנשים שהשקיעו לפני למעלה מעשור שנים, לפני מפולת המניות ולפני הסדר המניות ב-1983. ואותם אנשים מסכנים יישארו עם אותם ניירות ביד, כשהממשלה לא מחויבת לקנות מהם את המניות.

למה עושים את התיקון הזה? למה הוא מיועד? יש לכך סיבה אחת. המדינה עומדת בעוד כחודש לעשות תשקיף. ובתשקיף הזה הדבר מחויב כגילוי שהמדינה חייבת לעשות. מהבחינה הזאת, מאחר שזה התנאי לכך, המדינה הולכת ועושה עכשיו את התיקון הזה, שישאיר בידי אותם אנשים קטנים, מסכנים, מניות שאין להם מה לעשות אתן. אבל זה בעצם דבר שממשיך את העניין, כי הפיכת הבנקים לחברות ממשלתיות תביא לכך, שבמקום שלמפלגת העבודה יהיה רק בנק הפועלים, יהיו לה

גם בנק לאומי, גם בנק המזרחי, גם בנק דיסקונט וגם בנק איגוד; כלומר חמישה בנקים. וכל הבנקים האלה יהפכו חברות ממשלתיות.

בסך הכול, זה מצטרף למצב שאנו עדים לו מאז הקמת הממשלה הנוכחית. וטוב שתדע, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, שמיום שהוקמה הממשלה הזאת, לא רק שלא בוצעה הפרטה, אלא שלוש חברות ממשלתיות חדשות קמו; שלוש חברות ממשלתיות בשישה חודשים.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה?

סילבן שלום (הליכוד):

האחת היא חברת כביש חוצה-ישראל. השנייה, חברת הסדר החובות במגזר החקלאי. את זה סידרו עכשיו לנציב המודח מאיר גבאי, כדי שילך לאיזה מקום. והשלישית היא חברה-בת של חברה שעוסקת במחקר גרעיני, ואינני רוצה להרחיב את הדיבור על כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

עם חברת העובדים.

סילבן שלום (הליכוד):

לא. הקימו פעמיים: פעם אחת חברה-בת ממשלתית. ופעם נוספת, הקימו חברה מעורבת עם חברת העובדים. חברת העובדים, שלפחות לפי טענותיה אין לה אגורה אחת שחוקה, מקימה חברה מעורבת. אבל לא רק זה: באמצעות "כור" היא קונה היום את "בזק", קונה את הערוץ השני, מתמודדת על כל מיני דברים. בעצם רוצים לחזור לאותן שנים אפלות, שבהן חברת העובדים שלטה בכל משק המדינה, וכל יזם שבא לכאן להקים עסק, אמרו לו: אתה רוצה להקים עסק? אתה רוצה מענק השקעה? – 50% עם חברת העובדים.

לכן, אני פונה אליך, אדוני יושב-ראש ועדת הכספים, כי אתה הבאת לכאן את הצעת התיקון לחוק: שלוש חברות ממשלתיות חדשות מוקמות, כשבכל העולם לא חולמים כלל על הקמת חברות ממשלתיות. בכל העולם הולכים להפרטה, ופה מוקמות שלוש חברות חדשות; זאת אומרת, אחת לחודשיים. אם אני אקח כהונה של ממשלה – בארבע שנים יהיו 24 חברות. זאת אומרת, אנחנו צפויים עוד ל-21 חברות חדשות, וזה כשבתקציב המדינה כתוב שמימון הגירעון – 2.5 מיליארדי שקל מתוך 8.8 – יהיה ממכירת חברות ממשלתיות. לא רק שלא מוכרים, עוד מקימים.

זה מצטרף לשורה של צעדים שמצביעים על מדיניות ריכוזית, סוציאליסטית, כמעט בולשביקית, שבכל העולם אבד עליה כלח, וכאן הולכים ומפתחים ומשכללים, מקימים שלוש חברות. עכשיו רוצים להלאים גם את הבנקים, ובסופו של דבר להפוך אולי את כל הסקטור העסקי לסקטור בשירות המדינה ובשירות חברת העובדים.

אני קורא לכל חברי הכנסת להתנגד להצעת התיקון לחוק, שמכשירה את הפיכת הבנקים לחברות ממשלתיות חדשות. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת סילבן שלום.

חילופי גברי בוועדות הכנסת

היו"ר ע' עלי:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת, ואחריו – יושב-ראש ועדת הכספים.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאתה מאפשר לי באמצע הדיון למסור הודעות מטעם ועדת הכנסת.

אני מבקש להודיע פה על חילופי גברי: בוועדת החוץ והביטחון – במקום השר יוסי שריד ייכנס, וישמש במקומו, חבר הכנסת רן כהן; ובוועדת הכנסת – במקום חבר הכנסת אלי דיין ישמש חבר הכנסת אברהם בורג.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כמו-כן אני מבקש להודיע, אדוני היושב-ראש, שוועדת הכנסת קבעה בישיבתה היום, כי הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (תיקון מס' 5), התשנ"ג-1992, תידון בוועדת הכנסת לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

זה בא כהודעה. אני מצטער מאוד שהיינו צריכים להגיע למצב הזה, אבל זוהי החלטת ועדת הכנסת. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

זה שנאמר: 'בוא השלישי ויכריע ביניהם'.

אני רוצה לאחל הצלחה לחבר הכנסת רן כהן במילוי תפקידו. אני בטוח שעברך הצבאי יוכל לשמש את הוועדה.

אורי אור (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

זה סיוע ארטילרי, חבר הכנסת אורי אור. סיוע ארטילרי רציני קיבלת.

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

יושב-ראש ועדת הכספים, בבקשה.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לאוזניך, חבר הכנסת סילבן שלום: חרף הזמן שחלף, עשר שנים, הפרטת הבנקים מחייבת מחשבה תחילה כאילו הדבר נעשה הבוקר. ההפרטה אינה עומדת בפני עצמה, זה לא ערך בפני עצמו. ההפרטה של הבנקים נועדה, לטעמי, לתת שירות יעיל, טוב וזול יותר

לאזרחי המדינה ולתת את הבסיס לצמיחה במשק. לאחר מכן בא גם הצורך להחזיר למדינה את הכסף שהשקיעה במניות הבנקים. בעיני, החלק הראשון חשוב יותר מהחלק השני.

במצב הנוכחי יש אפליה באשראי שניתן במשק. משקי הבית והעסקים הקטנים משלמים ריבית גבוהה הרבה יותר מזו שמשלמים העסקים הגדולים. אין תחרות ראויה, משום שהלקוחות הקטנים ומשקי הבית אינם יכולים לעבור בזמינות הנדרשת מבנק לבנק, וכתוצאה מזה גם אין די תמריץ להתיעלות, כי יש לקוחות שאפשר להטיל עליהם כל ריבית, והרי אנו רואים את זה יום יום.

יש כמה שאלות שצריך להשיב עליהן לפני שניגשים להפרטה, ולצערי הרב עד היום לא השיבו על השאלות האלה. שאלה ראשונה: למי למכור את הבנקים? האם אנחנו מוכנים למכור גם לקופות הגמל, ובדרך זו להחזיר את השליטה בבנקים למי ששולט בקופות הגמל, שוב הבנקים, וניצור פה איזה מעגל היקפי? האם לפצל או לא לפצל? כיצד ליצור תחרות אמיתית בין הבנקים, שלקוחות – כפי שאמרתי – יוכלו לעבור מבנק לבנק?

לשמחתי, וגם בתרומתי הצנועה, הוקם צוות היגוי לבנק ישראל ולמשרד האוצר – לצערי קצת באיחור; לטעמי, אפשר היה לעשות את זה כבר לפני חודש, אבל מוטב מאוחר מאשר בכלל לא – שתפקידו לקבוע, בתוך פרק זמן סביר, את מדיניות המכירה, למי מוכרים, את לוח הזמנים. אני מתכוון בעיקר לבנקים הגדולים, ששם בעיית מציאת קונים וגרעין שליטה וכו' קשה הרבה יותר, אם כי ראינו שגם בבנק המזרחי, שהוא בנק קטן יותר, זה לא היה פשוט.

נואף מסאלחה (העבודה):

אנחנו משוכנעים, אנחנו משוכנעים.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

מה שמוצעת לנו במקרה הזה זו הצעה שתאפשר להתקדם בהפרטה, לפני שייעשו כל הצעדים המינהליים והחוקיים אשר לדרך השליטה אחרי 31 באוקטובר 1993, דבר שאיש איננו מתכוון, להעביר את השליטה לידי הבנקים, אבל עדיין לא ברור מה תהיה הפרוצדורה. כדי שלא יצטרכו להתעכב בהפרטה, לכך נועד החוק הזה, ואני לא מציע לראות בחוק הזה איזה שגריר שנועד להיות חלוץ לפני המחנה, שיחזיר את הבנקים אל הממשלה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אני רוצה לשאול שאלה.

היו"ר ע' עלי:

אם הנואם מסכים.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

בבקשה.

היו"ר ע' עלי:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמר והסביר את זה יפה חבר הכנסת סילבן שלום: ברגע שאתה מעביר את החוק הזה, אתה בעצם יוצר מצב שאנשים שיקבלו את המניות עלולים למצוא את עצמם מחזיקים ניירות שאין להם ערך, אם זה הופך לחברה ממשלתית. נכון שזה בתיאוריה, אבל אתה בא היום ואומר: אני לא יודע מה יהיה. אתה לא נותן להם ביטחון. תקנו את המניות, אבל אני נותן לכם גם איתות, מגדיל את הסיכון שאתם תהיו מחזיקי ניירות ללא ערך.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

כל מה שהדבר הזה נועד לעשות: והיה ויש איזה אחוז של סיכון שב-31 באוקטובר לא יהיה פתרון אחר אלא – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אז הממשלה תפדה את המניות. עכשיו היא מוכרת. אם ב-31 באוקטובר היא לא תעמוד במשימה, היא – – –

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

אין שום סיבה – בתשקיף שיצא בחודש פברואר או במרס – שלא לומר לציבור שהולך לקנות: ראו, ביום 18 בינואר חוקק חוק, והיה והדבר הזה יקרה, ראו, התמונה ידועה לכם. זה כל מה שקרה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אז המחיר אמור להיות נמוך.

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

יכול להיות שהמחיר יהיה נמוך יותר. אם יחליטו לאחר את ההנפקה, משום שהמחיר יכול להיות נמוך יותר, ולהקדים את ההחלטה, מה קורה ב-31 באוקטובר, יש זמן לעשות את זה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גדליה גל. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. אני מבקש שכולם ישבו במקומות, ואני מבקש להזכיר לחברי הכנסת שלא מצרפים קולות. מי שלא מצליח להצביע באמצעות הצבעה אלקטרונית, קולו לא מצטרף, אלא אם כן יש תקלה טכנית.

חבר הכנסת צוקר, אם אתה רוצה להצביע – נא לשבת. חבר הכנסת בורג, נא לשבת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה זה, מזמינים חברי כנסת להצביע?

היו"ר ע' עלי:

היות שהכנסנו נוהל חדש, אני לא רוצה שיבואו בטענות.

רבותי חברי הכנסת, הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג–1993, לשם החוק יש הסתייגות של חברי הכנסת רון נחמן ודן תיכון. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 12

בעד התיקון של חברי הכנסת ר' נחמן וד' תיכון לשם החוק – 5

נגד – 15

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ר' נחמן וד' תיכון לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 15. ההסתייגות נדחתה.

לשם החוק יש גם הסתייגות של חבר הכנסת מיכאל איתן. מי בעד?

הצבעה מס' 13

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לשם החוק – 6

נגד – 15

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 15. גם הסתייגותו של חבר הכנסת מיכאל איתן לשם החוק לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על שם החוק כהצעת הוועדה. מי בעד – יצביע.

הצבעה מס' 14

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 15

נגד – 6

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 15, נגד – 6. שם החוק נתקבל כהצעת הוועדה.

אנחנו עוברים לסעיף 1. יש הסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון, מי בעדה?

הצבעה מס' 15

בעד התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 – 3

נגד – 18

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ד' תיכון לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 3, נגד – 18. ההסתייגות של חבר הכנסת דן תיכון לא נתקבלה.

לסעיף 1 יש הסתייגות גם של חבר הכנסת מיכאל איתן. מי בעד?

הצבעה מס' 16

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לסעיף 1 – 5

נגד – 15

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לסעיף 1 לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 15. גם הסתייגות זו לא נתקבלה.

אנחנו מצביעים על סעיף 1 כהצעת הוועדה. מי בעד?

הצבעה מס' 17

בעד סעיף 1, כהצעת הוועדה – 14

נגד – 6

נמנעים – אין

סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 14, נגד – 6. סעיף 1, כהצעת הוועדה, נתקבל.

לחברי הכנסת מיכאל איתן וסילבן שלום יש הצעה להוסיף אחרי סעיף 1. מי בעד?

הצבעה מס' 18

בעד ההצעה של חברי הכנסת מ' איתן וס' שלום אחרי סעיף 1 – 7

נגד – 16

נמנעים – אין

ההצעה של חברי הכנסת מ' איתן וס' שלום אחרי סעיף 1 לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 7, נגד – 16. ההסתייגות לא נתקבלה.

כפי שאתם מבינים, אין כאן הצעת ועדה.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ממול יש אור שמהבהב, פעם בעד ופעם נגד.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה מקומו של היושב-ראש.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שפי, שאלת שאלה מאוד חכמה. נשיב לך. שם זה מקומי.

מיכאל איתן (הליכוד):

צריך להיות בוגר התעשייה האווירית על מנת להבין.

רן כהן (מרצ):

זה כישוף של היושב-ראש.

יעקב שפי (העבודה):

החדשים לא ידעו את זה. עכשיו הם יודעים.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, עוד לילה ארוך לפנינו. אנא מכם.

יושב-ראש ועדת הכספים, האם אתה מסכים שנצביע על החוק בקריאה שלישית?

גדליה גל (יו"ר ועדת הכספים):

כן, אדוני.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993, בקריאה שלישית – יצביע.

הצבעה מס' 19

בעד החוק – 17

נגד – 6

נמנעים – אין

חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 17, נגד – 6. חוק החברות הממשלתיות (תיקון מס' 3) (תיקון), התשנ"ג-1993, נתקבל בקריאה שלישית.

רבותי, אני מבקש לדעת מנציג הקואליציה, האם יש איזה סידור לעשות הפסקה?

מיכאל איתן (הליכוד):

יש, יש.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, מזכיר הכנסת מבקש לעשות הפסקה של מחצית השעה.

היו"ר ע' עלי:

יש התנגדות? אנחנו מכריזים על הפסקה עד השעה 22:15. הישיבה תתחדש בשעה 22:15.

(הישיבה נפסקה בשעה 21:45 ונתחדשה בשעה 23:47.)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה עתה על שולחן הכנסת:

הצעת חוק לתיקון פקודת מניעת טרור (מס' 3), התשנ"ג-1993, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

הצעת חוק לתיקון פקודת מניעת טרור (מס' 3), התשנ"ג-1993

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט יציג את החוק.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשמה של ועדת החוקה, חוק ומשפט אני מביא לבית, לקראת קריאה שנייה ושלישית, תיקון הפקודה למניעת טרור.

הצעת הוועדה זהה לחלוטין להצעתה של הממשלה, ועל-פי הצעה זו תימחק הפסקה האוסרת מגע עם אדם הממלא תפקיד באחד מן הארגונים המוגדרים כארגוני טרור. אני מבקש להסביר את ההצעה הזאת.

הסעיף שאנחנו מבקשים לבטלו היום תחילתו בשנת 1986, בתקופת ממשלת האחדות. זה סעיף שכל-כולו היה סעיף פוליטי, ביסודו ובעיקרו. החוק לא נחקק לא על-פי בקשת הפרקליטות, לא על-פי בקשת שירותי הביטחון או בקשת המשטרה. לא היתה בקשה כזו, משום שלא היה צורך בהצעה זו, משום שבספר החוקים הישראלי יש די אמצעים, יש די מכשירים לשם העמדתו לדין של מי שקיים מגע עם סוכן זר, אם היו לו כוונות זדון.

איש לא זקוק גם היום לחוק הזה לשם הגנה על אינטרס ביטחוני, לשם מאמצי סיכול של כוונות עוינות. ספר החוקים הישראלי מספק די תשובות, די מענים לעניין הביטחוני.

סעיף 114 לחוק העונשין מחייב כל מי שייפגש עם חבר הנהלה של ארגון טרור להמציא הסבר סביר לפגישה הזאת. גם אחרי שיבוטל, לכשיבוטל הסעיף הזה, צריך לומר לכל אזרח ישראלי, שגם להבא כל מפגש יצטרך להיות מלווה בהסבר סביר ונטל ההוכחה יהיה על הנפגש, ודי באמצעי הזה לפרקליטות, די באמצעי הזה למשטרה כדי לסכל כוונות של פגישות שאינן רצויות.

יש בחוק העונשין מה שאין בפקודה. יש בחוק העונשין הבחנה בין פגישה שיש עמה כוונה לא רצויה, או כוונת זדון, לבין פגישה שנעשית בתום לב ואין בה שום כוונות זדון.

הצעת החוק שאנו מביאים היום בשם ועדת החוקה, חוק ומשפט מוחקת מספר החוקים חוק שלא קיים את העקרונות הבסיסיים, את העקרונות הראשוניים ביותר של דיני העונשין. הצעת החוק הזו, המוגשת לפניכם היום, מוחקת חוק שבו אין כל מבחן כוונה ושבו רק עצם המפגש הוא עבירה, גם אם אין כל כוונה פסולה בבסיסו.

מי שיטען שיש צורך ביטחוני בחוק הזה, נזכיר לו שמאז תחיקתו, בשלושה מקרים הועמדו אזרחים ישראלים לדין בגין מגע עם סוכן זר שהיו מאחוריו כוונות פסולות. בכל שלושת המקרים הועמדו האנשים הללו לדין על-פי סעיף 114, ולא על-פי הפקודה למניעת טרור. השתמשו בחוק הזה רק בכמה מקרים שבהם התקיימו פגישות בעלות אופי מדיני, כשכל כוונת הנפגשים היתה תמימה והם היו נקיי כפיים. הם הועמדו לדין, וחלקם בילו בבית-האסורים לחינם.

נכון, צריך לזכור, ואין טעם להתעלם מכך, שאם החוק יעבור תהיה פה מטלה נוספת לשירותי הביטחון. אבל, צריך לזכור שהמטלה הנוספת הזאת, או המשימות הנוספות שייתוספו לשירותי הביטחון הן רק מרכיב אחד במכלול השיקולים שהביאו את רוב הוועדה להצביע בעד, או להציע לכנסת לאמץ את הצעתה של הממשלה, שכן את החסרונות הללו, את עומס המטלות על שירותי הביטחון צריך לאזן עם מרכיבים נוספים רבים, שאת חלקם המועט ציינתי כאן וחלק אחר אציין בדברי התשובה שלי, וזאת מן הטעם הפשוט, שאני רוצה לקצר היום.

אין בחוק הזה, כפי שהוא קיים היום, כדי לסייע בכוונות הסיכול, במאמצי הסיכול של מדינת ישראל. החוק הזה, כפי שאמרתי, כל כוונתו היתה פוליטית, כל כוונתו היתה מדינית. ואכן, עיקר הוויכוח, עיקר הדיון, כפי שאני מעריך שיהיה כאן, וכמו שהיה בוועדה, הוא סביב מעמדו של אש"ף וסביב הלגיטימציה של אש"ף כפרטנר, או העדר הלגיטימציה של אש"ף כפרטנר.

אם יורשה לי רק לומר את עמדתי בקיצור – אני אפרט אותה יותר מחר. הוויכוח הזה, בשאלה של הלגיטימציה של אש"ף כפרטנר למשא-ומתן, הוויכוח הזה הוכרע בוועידת-מדריד. מי שהחל לקיים את המשא-ומתן בנוסח שהתקיים במדריד הכריע באופן ברור וחד-משמעי, שישראל, גם אם היא עושה את זה באופן בלתי-ישיר, מקיימת משא-ומתן עם אותו ארגון, ולכן הגיעה השעה לנקות את ספר החוקים ולהוציא ממנו חוק מיותר, שאיננו עומד במבחנים הבסיסיים ביותר של חקיקה במדינה מתוקנת.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת צוקר. רבותי, לשם החוק יש רשימה ארוכה של מסתייגים. אני מבקש להודיע קודם כול, שמסתייג שאקרא בשמו והוא לא יהיה באולם, איבד את תורו. שנית, לרשותו של כל מסתייג יעמדו חמש דקות. אני עובד בהתאם לתקנון. אני אעריך מאוד אם המסתייגים יקצרו בדבריהם. בכל אופן, אני לא אאפשר לחרוג מחמש דקות.

ראשון המסתייגים – חבר הכנסת עמיר פרץ, ואחריו – חבר הכנסת אלי דיין. בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

סליחה, אדוני, אני מבקש – – –

היו"ר ע' עלי:

מה קרה? סליחה, קודם כול נא לשבת. אני מבקש לשבת. יש לך משהו – תכתוב לי. מה זה אתה קם ככה? מה זה?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש הערה – – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לשבת; אל תמשיך לדבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש לשבת כעת, בסדר?

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר, אני אשב, אבל עם כל הכבוד לך, ביקשתי את רשות הדיבור – – –

היו"ר ע' עלי:

אתה לא תעמוד ותפסיק נואם באמצע, עם כל הכבוד. נא להמשיך.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

אנו דנים היום בביטול סעיף בחוק, שכל תושבי מדינת ישראל ידעו שהרבה מאוד אזרחים עוברים עליו, שממשלת ישראל לא ביצעה אותו, שכולם ידעו שהחוק מיותר, ומישהו ניסה לקשור אותו – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. אני מבקש לשבת, חבר הכנסת אורון.

עמיר פרץ (העבודה):

– – לצורכי ביטחון המדינה וליעילות שירותי הביטחון, ואפילו קשרו אותו עם מערכת היחסים הבין-לאומית שלנו.

אני רוצה לומר לחברי מהליכוד, ולחברי מסיעות אחרות, מה באמת האווירה המשונה הזאת שאתם יוצרים בציבור, כאילו הלילה רק נגמור את הליך החקיקה, וכל עם ישראל, עם כרטיסים ביד, יטוסו לתוניס, יטוסו לאיזה מפגש בארץ אחרת? מה זה טיול לעשות שלום? האם זה לא מבחן של אומץ לב ציבורי? אדם כמו אייבי נתן או חבר כנסת שמחליטים לעשות מעשה ציבורי כזה – זה מעשה שיש בו אומץ. אינכם יודעים עד כמה קשה, אחרי מפגש כזה, לחיות באווירה שיצרתם סביב המפגשים האלה. זה לא דבר פופולרי. אנשים עושים זאת מתוך אמונה, ולא היתה שום סיבה ואין היום שום סיבה שאתם תקשרו את זה לנושאי ביטחון. אין שום קשר ואין כל פגיעה בביטחונה של מדינת ישראל.

למדינת ישראל עדיין יש כל הכלים למנוע פגיעה בביטחון.

משפט אחרון אני רוצה לומר: אין שום עידוד לשינוי במדיניות. ממשלת ישראל רשאית להמשיך ולקבוע עם מי היא מנהלת משא-ומתן רשמי. אין שום קשר בין העובדה שאזרח או חבר כנסת או איש ציבור יחליט שהוא הולך לקיים מפגש כזה לבין החלטותיה של ממשלת ישראל. אלו שני דברים שונים, ואני מקווה מאוד, שהלילה הזה יהיה לילה שבו נמחק את החוק הזה מספר החוקים של מדינת ישראל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי דיין, ואחריו – לחבר הכנסת יוסי כץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש. אתה רוצה – תכתוב לי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה להעיר משהו.

היו"ר ע' עלי:

ביקשתי שתכתוב לי את הדברים. אני קורא לחבר הכנסת אלי דיין.

אלי דיין (העבודה):

אני מוותר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יוסי כץ.

אלי דיין (העבודה):

תוותר, חבר הכנסת יוסי כץ.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. רבותי.

מיכאל איתן (הליכוד):

עם כל הכבוד לך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לראות שבפעמים אחרות תבקש מכל אחד שרוצה להעיר הערה – – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש שתכתוב לי. רבותי, סליחה, הנושא הזה – סליחה, אני מבקש רגע. חבר הכנסת צחי הנגבי. חבר הכנסת צחי הנגבי. חבר הכנסת מיכאל איתן, הנושא הזה איננו כמו כל נושא. זאת ישיבה די טעונה. אם נאפשר לכל אחד להתבטא באופן חופשי – אינני יודע מה יהיה כאן. בבקשה.

יוסי כץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם מתוך התחשבות בעובדה שמדובר בחוק רציני, וגם מתוך התחשבות בחברי הכנסת, אני אומר – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. חברי הכנסת, אני מבקש.

יוסי כץ (העבודה):

אני אומר משפט אחד ואשאיר את יתר הדברים להסתייגויות שתידונה מחר.

בחוק הזה אני רואה שתי מטרות עיקריות. המטרה הראשונה – להכשיר אנשים מסוגו של אייבי נתן, שנפגשים בתום לב, מתוך כוונה לקדם את השלום, ולגרום לכך שלא יחיו תחת המורא של הליכים פליליים ויוכלו לעשות את מה שהם עושים בכל התחומים, בלי חשש ובלי פחד, והכול כדי לקדם את השלום.

אבל, המטרה השנייה חשובה יותר – להסיר את המחסום הפסיכולוגי גם בפני ממשלת ישראל בסופו של דבר, לנהל משא-ומתן ישיר עם אש"ף, ואני מקווה שבהמשך הדרך נוכל לשמוע הסברים יותר מפורטים על הסוגיה ולהרחיב את הדיבור עליה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסי כץ. חבר הכנסת אברהם פורז.

קריאה:

איננו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יצחק לוי, בבקשה, אחריו – חבר הכנסת צחי הנגבי.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מחר נוכל להרחיב בפרטי החוק, בנזקים הרבים שהביא החוק הזה לביטחון המדינה, לעידוד הטרור – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. אני מבקש מחברי הכנסת גולדמן, בדש ואחרים להפסיק את הדיבורים. מספיק עם זה.

יצחק לוי (מפד"ל):

מחר אנחנו נאריך לדון בנזק שייגרם על-ידי החוק הזה לביטחון המדינה, לעידוד הטרור; בכך שחברי ועדת החוקה, חוק ומשפט התעלמו מחוות דעת של מומחים, וכל אחד יודע מי הם המומחים שהופיעו בוועדת החוקה, חוק ומשפט, הביעו דעתם בצורה מפורשת נגד החוק הזה וציינו את הסכנות

העצומות שיש בו לביטחון המדינה. אבל היה כאן שיקול פוליטי, היה כאן רצון לבוא ולקדם איזו מטרה פוליטית, במידה מסוימת בלי לשים לב להמשך שפיכות הדמים שקורית במדינת ישראל בזמן האחרון בגלל הטרור.

דבר אחד, רבותי, אני רוצה לציין באמת לשם החוק. תפסיקו לעשות שקר בנפשכם ותפסיקו לעבוד בעיניים על עם ישראל. אי-אפשר לבוא ולכתוב בדברי ההסבר, שמדינת ישראל עדיין רואה את אש"ף כארגון טרור ולבוא ולחוקק חוק כזה, שמכוון בעיקר לנהל שיחות עם אש"ף ולא שהמשלה תנהל שיחות עם אש"ף. לממשלה, גם היום, ללא ביטול הסעיף הזה, יש רשות לנהל שיחות עם אש"ף. מדובר כאן על שיחות של כל אזרח ואזרח, מדובר על כך שכל אחד ואחד יוכל להיפגש בצורה חופשית. מובן, שאם אחר כך יתברר שהוא עשה איזה נזק, הוא יצטרך לתת הסבר סביר ולעמוד לדין. זה נכון, יש סעיף 114 בחוק העונשין, אבל באווירה הקיימת היום, האם נוכל להשתלט על הדברים? גורמי הביטחון ציינו, שהם לא יוכלו להשתלט. לכן אני מציע להפסיק את השקר הזה; לבוא ובאמת לקרוא לחוק בשמו הנכון. אני מציע לקרוא לו: הכרה באש"ף כארגון שלום. זה מה שאתם רוצים; זה מה שאתם אומרים. זה מה שאני מציע: לפחות למחוק את השקר.

יש בבית הזה חברי כנסת שבאים ואומרים, שהאינתיפאדה היא חלק ממהלך השלום. יש כאלה, היו על הדוכן הזה כאלה שאמרו את הדבר הזה, שלשפוך דם של יהודים או של ערבים – ובעיני אין הבדל – ששפיכות דמים יכולה להיות חלק מתהליך של שלום. האם אפשר לשמוע מלים כאלה?

אני מציע, אדוני היושב-ראש, ואני מציע לכנסת, לפחות בואו נהיה כנים עם עצמנו. בואו נקרא באמת לחוק הזה כפי שהוא צריך להיקרא. על שאר הדברים אנחנו נדבר מחר באריכות, אבל נקרא לחוק הזה: הכרה באש"ף כארגון שלום. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יצחק לוי. חבר הכנסת צחי הנגבי – בבקשה. עומדות לרשותך 15 דקות – –

קריאות:

עשר דקות.

היו"ר ע' עלי:

עומדות לרשותך עשר דקות. סליחה, מי כאן העיר הערה? מי?

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

מה הבעיה?

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לתקן את דברי הפתיחה שלך. יש לי 45 הסתייגויות, אני עתיד לנמק אותן עכשיו ב-245 דקות, אני מעריך שזה יימשך בערך שלוש שעות וחצי.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, חבר הכנסת צחי הנגבי, שלא יהיו אי-הבנות. יש גבול גם לבדיחות בשעה כזאת. לשם החוק יש לך שתי הסתייגויות, עומדות לרשותך – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

לא. עומדת לי הזכות הקבועה בתקנון, אני מרכז את כל ההסתייגויות ואת ההסבר שלהן, ואני מבטיח שלא לחרוג מחמש דקות להסתייגות. אם לא יפריעו לי, אני פונה בעיקר לחברי הקואליציה לא להפריע לי במהלך הדברים – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

היושב-ראש הכריז שאתה תדבר עשר דקות. אדוני היושב-ראש, ההכרזה שלך עומדת בעינה?

צחי הנגבי (הליכוד):

אתה כבר מפריע לי. זאת זכותי – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה. ביקשתי ממזכיר הכנסת לבדוק בתקנון, ותיכף אודיע על החלטתי.

צחי הנגבי (הליכוד):

אנחנו מקיימים את הדיון הזה בשעה שבה חלק מהאנשים בוודאי כבר רדומים. אני מתעתד להעיר לפחות את אלה שבמצב של עירנות, אבל אבקש לא לראות בדברי פרובוקציה. אתם יודעים שהחוק הזה שנוי במחלוקת מאוד מאוד קוטבית בבית הזה. ככל שימעטו ההפרעות כן אוכל לעמוד במגבלה שנטלתי על עצמי – לא לעבור על 245 דקות אפילו לא בדקה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לפי החלטת היושב-ראש יש לך עוד שבע דקות וחצי.

נעמי חזן (מרצ):

קריאה:

אתה רוצה לדבר גם על החוק?

צחי הנגבי (הליכוד):

בהחלט. נתחיל בדיון לגוף העניין. אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת צחי הנגבי, שלא תהיינה אי-הבנות ושחברי הכנסת לא יהיו במתח כל כך קשה, היות שהעניין הזה נתון לשיקול דעתי, לפי התקנון, בסעיף 126(ה), היושב-ראש רשאי לאפשר לרכז את הנמקת ההסתייגויות – אני מודיע לך שאני לא מסכים. עומדות לך עשר דקות לסיים את דבריך היום.

צחי הנגבי (הליכוד):

אתה לא מסכים?

היו"ר ע' עלי:

לא.

צחי הנגבי (הליכוד):

מדוע?

היו"ר ע' עלי:

אני לא חייב לנמק. אני לא חושב שבשעה מאוחרת כזאת צריך להתחיל דיון של שעות.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם לא יהיה זה מן הראוי לפחות לנמק?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני חושב שזה לא הוגן. לחבר הכנסת הנגבי היו 112 הסתייגויות, הוא הסכים להוריד את המספר ל-44, ועכשיו אתה לא נותן לו אפשרות לנמק.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, שלא יהיו אי-הבנות. אני מבקש מכל חברי הכנסת לשבת במקומות. כדי שלא נהפוך את העניין הזה לחוכא ואטלולא, אני רוצה להבהיר את העניין. השעה מאוחרת. אני לא חושב שיש מקום כרגע לצרף את כל ההסתייגויות יחד ולאפשר לך עכשיו לנאום ברציפות. נמנה את הזמן מרגע זה. חבר הכנסת צחי הנגבי, נעמיד לרשותך עשר דקות.

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני לא מונע מחבר הכנסת צחי הנגבי לנמק את ההסתייגויותיו. מחר יעמדו לרשותו כל הדקות שמגיעות לו להנמקת ההסתייגויות, ויהיה לו גם ערוץ-2.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם כתוב בתקנון שדרושה גם הסכמת יושב-ראש הוועדה? מה עמדת יושב-ראש הוועדה?

היו"ר ע' עלי:

זה לא עניין ליושב-ראש הוועדה.

צחי הנגבי (הליכוד):

כך כתוב בתקנון.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, בזה נגמר הדיון. יש לך עשר דקות. נא להתחיל ונא לסיים בתוך עשר דקות.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם אני יכול לברר מה עמדתו של יושב-ראש הוועדה בסוגיה?

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, הוא יכול לנהל דו-שיח עם מי שהוא רוצה. השעון כבר התחיל לפעול.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, במסגרת עשר הדקות שעומדות לרשותי, אני מעוניין לדעת מה עמדתו של יושב-ראש הוועדה בעניין.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

עמדתי היא, שהסכמים ג'נטלמניים שהתקבלו מחוץ לאולם הזה חייבים לכבד גם בתוך האולם. מאחר שהיה הסכם ג'נטלמני איך מנהלים את העניינים היום, אני חושב שהיושב-ראש נהג גם בהתאם לתקנון וגם בהתאם להסכם הג'נטלמני.

צחי הנגבי (הליכוד):

מקובלת עליך העמדה שהיום לא צריך לצרף את ההסתייגויות. בסדר. אין בעיה.

אני מודיע לבית, שאם גם יושב-ראש הכנסת וגם יושב-ראש הוועדה נדמה להם שצריך לעשות הפרדה, לנמק היום במשך עשר דקות ומחר 235 דקות, אני מקבל את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

חברי הכנסת יהיו כל הלילה במתח. אילו נימקת היום, הם היו יודעים עוד הלילה מה אתה רוצה להגיד.

צחי הנגבי (הליכוד):

קשה להאמין שבעשר דקות ניתן לשכנע אותם לאמץ את העמדה שלנו.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, החוק הזה הוא כתם שחור, שממחר, כנראה בסביבות השעה הזאת, ייחקק בספר החוקים של מדינת ישראל, והוא כל כולו פרי של התמוטטות כוח העמידה של החלק השמאלי בציבוריות הישראלית לנוכח מעשי טרור במשך יובל שנים. אבל במשך הרבה מאוד שנים החלק השמאלי במפה היה מורכב ממה שהיה קרוי הגוון האקטיביסטי, אנשים שלמרות נכונותם לפשרה טריטוריאלית ולמרות הכרתם בחובה שלא להשיג את האידיאלים הציוניים כולם היו להם כוח העמידה וחוט השדרה להדוף בבוז ניסיונות של גורמי הטרור, של ארגוני החבלה, להדביר את יכולת העמידה של הנהגת ישראל. כאלה היו גולדה מאיר, יגאל אלון, משה דיין – – –

יעל דיין (העבודה):

לא נכון. משה דיין – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

להבדיל מביתו יעל דיין, שאני קראתי לה בוועדת החוקה, חוק ומשפט משועבדת נרצעת לנביל שעת'. כך קראתי לה וכך אני חוזר וקורא לה גם עכשיו.

נעמי חזן (מרצ):

צחי הנגבי (הליכוד):

וכמוה נעמי חזן, ששיחרו לפתחו של רב המחבלים, להתרפק על צווארו ולהתרפס לפניו ובפני יתר הפושעים האלה – – –

יעל דיין (העבודה):

--- הביטויים שלך – – –

נעמי חזן (מרצ):

צחי הנגבי (הליכוד):

והיום הם רוצים לקבל לגיטימציה מכנסת ישראל למהלך הבלתי-לגיטימי שלהן.

יעל דיין (העבודה):

נעמי חזן (מרצ):

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק את קריאות הביניים. חברת הכנסת נעמי חזן, אני מבקש להפסיק את קריאות הביניים.

נעמי חזן (מרצ):

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת נעמי חזן, אל תאלצי אותי לקרוא אותך לסדר. כנ"ל חברת הכנסת יעל דיין. הערת הערת ביניים לאחר שהזכירו את משה דיין, לא העזתי להפסיק אותך. אני מבקש עכשיו להפסיק את קריאות הביניים.

עמיר פרץ (העבודה):

שמעת מה הוא אמר? מה זה "משועבדת"? תסביר לי.

צחי הנגבי (הליכוד):

אסביר.

עמיר פרץ (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עמיר פרץ, אני מבקש ממך.

צחי הנגבי (הליכוד):

שתי חברות ועדת החוץ והביטחון, שאמונות יותר מכל אחד אחר במדינה, ובוודאי כמו רבים מחברי הכנסת שלנו, לשמור אמונים קודם כול לכנסת ישראל ולחוקיה, מסתירות מאחורי שולי גלימתה של החסינות המופרכת ונועדות למפגש של שעות – שבע שעות, רחמנא ליצלן – לדבר שלום עם קבוצה

שכל מה שהיא עשתה במפגש הזה הוא לדובב אותן ולדלות מהן את האינפורמציה המסווגת ביותר והחשאית ביותר על העמדות המדיניות של הממשלה.

הן אומרות: אנחנו יותר חכמות, אנחנו מדובבות אותם. אתן לא מגיעות לקרסוליים של הטירון במחנה הפלשתיני.

יעל דיין (העבודה):

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

אם אתן מייצגות את השכל היהודי, הם עולים עליכן אלף מונים.

היו"ר ע' עלי:

גברתי, להודעות אישיות יש נוהל בתקנון. תקראי את התקנון.

צחי הנגבי (הליכוד):

כל דקה של המפגש ביניכן לבין אנשי אש"ף, כל דקה היא מכירתה של מדינת ישראל לאויב, בין שאתן רוצות ובין שאתן לא רוצות – ואני מתאר לעצמי שאתן לא רוצות, ואני משוכנע שאתן לא רוצות – אבל אתן לא מסוגלות. שם עומדים אנשים מתוחכמים, מביני עניין, עם תבונה עשרה מונים מתבוננת העילוי הגדול ביותר במחנה השמאלי.

אדוני היושב-ראש, אני לא יכול לצטט מחומר שהיה בוועדת החוקה, חוק ומשפט; אני מנוע על-פי התקנון. אבל אני יכול לצטט עיתונים. בעיתוני ישראל – — —

אדוני היושב-ראש, נדמה לי שאתה צריך להעיר לחבר הכנסת דראושה על הצורה שבה הוא יושב. זו איננה דרך לנהוג כך בעת נאום של חבר כנסת. אני אמתין עד שהוא ישב כמו בן אדם.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש לשבת – — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני רשמתי את המחאה, ואני מפנה לו את הגב.

היו"ר ע' עלי:

מספיק עם הגימיקים האלה.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני מבין שחבר הכנסת דראושה הוא עם הפנים למצלמה. זה יותר חשוב לו, יותר מאשר לאן מופנה הגב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יותר טוב מאשר לראות אותך.

צחי הנגבי (הליכוד):

אותך אני לא מתכוון לשכנע היום. כולנו יודעים שליח של מי אתה בבית הזה. אני מדבר על שליחי הבוחרים במדינת ישראל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ע' עלי:

אני מאוד מבקש.

אלי דיין (העבודה):

רבותי, השעה מאוחרת.

מיכאל איתן (הליכוד):

אפשר להמשיך מחר.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מנוע מלצטט מעל דוכן הכנסת דברים שנאמרו בוועדה, ועדה כלשהי, בלי קשר לחשאייתם או לסיווגם. אסור לצטט. זה חלק מן התקנון. אבל מותר לי לצטט עדויות שהופיעו בתקשורת ובעיתונות.

נדמה לי שבתקשורת היתה הכרה חד-משמעית של מרבית הכתבים הפרלמנטריים, אם לא כולם, וכך נאמר שם, שבעקבות הופעת ראש שירות הביטחון, גם חברי הכנסת מן הקואליציה יצאו מן המפגש הזה בוועדת החוקה, חוק ומשפט בהכרה שעמדת שירות הביטחון היא נגד החוק.

אני לא יכול לצטט מה שנאמר שם ואני גם לא רוצה להביע את התרשמותי, האם היא זהה לעמדת כלי התקשורת או שמא היא נוגדת. אבל ברור לי, שאם אכן גורמי הביטחון אינם מסתכלים בעין יפה על התיקון שחברי הכנסת מן השמאל כפו על ראש ממשלתם ועל המפלגה המובילה, מפלגת העבודה, הרי זה בעיקר מתוקף העובדה, ששטף של מפגשים, פריצת הסכר – לא יהיה אפשר לשלוט בכמות בלתי ניתנת למעקב אפקטיבי של מפגשים כאלה. תוצאתה המיידית היא פגיעה בביטחון ישראל.

מה שהיה חוק פוליטי – ואני מודה, זה חוק פוליטי – לא נועד כהוא זה להתמודד עם סוגיות ביטחון. הוא נועד למנוע מצב של מתן הכשר מדיני לארגונים שחרתו על דגלם את רעיון השמדת המדינה. אבל, מביטולו של החוק הפוליטי המדיני הזה, כך סבורים גורמי ביטחון בכירים ורשמיים, תיגזר פגיעה בביטחון ישראל.

אסיים בדברים האלה, מכיוון שיש לי שפע של זמן לנסות לשכנע מחר את חברי הבית הזה. אני מבקש שתחשבו על הדברים שאמרתי. ניפגש מחר בהמשך הדיון.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

ציפינו ליותר.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת צחי הנגבי. חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק, מה זה כאן?

רשות הדיבור לחבר הכנסת רון נחמן. הוא איננו. רשות הדיבור לחבר הכנסת ביבי נתניהו. הוא איננו. רשות הדיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן, חמש דקות. אחריו – חברת הכנסת יעל דיין. אם היא לא תהיה – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חברי ועמיתי מסיעות הקואליציה, תחשבו מה המשמעות של החוק ושל ההצבעה שלכם עבור החוק היום או מחר. אתם בעצם מצביעים אי-אמון בממשלה שאתם תומכים בה. למה? על-פי החוק הקיים, הממשלה רשאית לתת לכל אחד ואחד מכם ולכל אזרח ישראלי היתר ללכת להיפגש עם אנשי אש"ף. כך, למשל, אם חברת הכנסת יעל דיין וחברת הכנסת נעמי חזן רצו להיפגש עם אנשי אש"ף, הן יכלו לפנות לגורמים המוסמכים, ועל-פי החוק הקיים ללכת ולהביא את השלום ולקיים שיחות למען השלום.

מדוע חברות הכנסת יעל דיין ונעמי חזן לא פנו לראש הממשלה יצחק רבין וביקשו ממנו היתר על-פי החוק, ללכת ולבצע את השליחות למען השלום? מדוע הן העדיפו להיות עברייניות פוליטיות? משום שהן ידעו שיצחק רבין סבור, שפגישות כאלה פוגעות בביטחון המדינה. הן ידעו, שאם הן יבקשו ממנו אישור לצאת, הן יקבלו תשובה שלילית.

לכן הן לא ביקשו ממנו והיו מוכנות להיות עברייניות. גם יצחק רבין היה מוכן שהן יהיו עברייניות על החוק, אבל לא היה מוכן לתת להן היתר, כי הוא הבין שאם הוא ייתן להן היתר, המשמעות של ההיתר הזה תהיה קשה מבחינה מדינית.

ובכן, מה התרחש מאז ועד היום? רק דבר אחד, יצחק רבין במיעוט, בבדידות מזהרת במפלגתו, לא רק בנושא של ליבוביץ, לא רק בנושא הזה, לא רק בנושא המשא-ומתן ובנושא המגורשים, לא רק בחילוקי הדעות בינו לבין פרס. יצחק רבין מקבל היום מכם הצבעת אי-אמון גורפת. אתם לא מאמינים שליצחק רבין יש שיקול דעת מתי להתיר מפגשים ומתי לאסור אותם.

אתם מצביעים כדי לקחת את הסמכות ואת הפיקוח מיצחק רבין ולתת דרור לחברי הכנסת יעל דיין, יוסי ביילין וחיים רמון ולכל התומכים בקו פוליטי שונה לחלוטין מהקו שיצחק רבין הציג בבואו לקבל את אמון הבוחר.

אנחנו ניפגש בהמשך הדיון להערות נוספות. ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה אחת. אני מבקש שהמעוות יתוקן, ולכן אני לא מדבר לעניין ואת שארית הזמן אני מבקש להקדיש לעניין הזה: אני הגשתי הסתייגות, והיא מופיעה בעמוד 28. בהסתייגות הזאת, משום מה, ביצעו קיצוץ, צנזורה, לאחר שהיא הוגשה בוועדה והוצבע עליה בוועדה.

ההסתייגות שלי אמרה כך, ואני קורא כעת את החלק הכתוב: "תחולתו של חוק זה שבוע לאחר שראש הממשלה יפרסם מודעה ברשומות, שארגון טרוריסטי הכריז על הכרתו במדינת ישראל בגבולותיה הנוכחיים כמדינתו של העם היהודי", והוספתי: "או יומיים לאחר ביאת המשיח, המוקדם מבין השניים".

מחקו את הסיפא, בטענה שהמועד השני – – – כתבתי "המוקדם מבין השניים". אני לא יודע מה יקרה קודם. אילו האמנתם שיום אחד יהיה ארגון טרוריסטי שיכריז על הכרתו במדינת ישראל ובגבולותיה הנוכחיים, הייתם מסכימים שיהיה גם הסיפא. אבל, מסתבר שאתם לא מאמינים שזה יקרה באחד הימים. אם כן, מה שאתם אומרים הוא, שזה יכול לקרות רק בבוא המשיח. אולי מבחינתכם בוא המשיח הוא תאריך לא מוגדר. יש הרבה מאוד אנשים בבית הזה, שמאמינים שהמשיח בוא יבוא, אף-על-פי שיתמהמה. אני בטוח שהוא יבוא הרבה לפני שאיזה ארגון טרוריסטי יכריז על כך שהוא מכיר במדינת ישראל.

אני מבקש שיירשם בפרוטוקול – –

היו"ר ע' עלי:

נרשם.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – שמחר עד מועד ההצבעה ידפיסו מחדש את ההסתייגות כפי שאני הצגתי אותה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

בנימין טמקין (מרצ):

מה יקרה אם המשיח יבוא עכשיו?

קריאות:

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

זה יהיה הרבה לפני שאיזה ארגון טרור יסכים להכיר במדינת ישראל. אתם יודעים זאת יפה מאוד.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. חברת הכנסת יעל דיין – בבקשה. אחריה – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

יעל דיין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת – –

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע. אני מבקש להפסיק. בבקשה.

יעל דיין (העבודה):

— – יכולתי לבקש רשות להודעה אישית אחרי הדברים שנאמרו כאן כלפי. יכולתי גם לפנות לוועדת האתיקה בטענות על חבר כנסת שמעמיד אותי במקום שבו גם ילדי, גם הורי, גם בני משפחתי וגם בוחרי לא היו רוצים לראות אותי.

צחי הנגבי (הליכוד):

עברת על החוק. מה אמרת לילדייך כשעברת על החוק?

יעל דיין (העבודה):

צחי הנגבי, אם אתה רוצה להתגרות, קל מאוד להתגרות בך חזרה. אתה רוצה לשרבב את אבא שלי? אני יכולה לשרבב את אמא שלך כשמדברים על טרור, ומי דיבר עם מי. אז בוא נישאר בדור שלנו. בוא נישאר בדור שלנו. אל תהיה גיבור על מתים ואני לא אהיה גיבורה על אמא שלך. בבקשה ממך. זה אתה מולי, אתה מולי, ואתה לא יותר ישראלי ממני, ואתה לא יותר לוחם ממני, ואני לא עוכרת ישראל, כשם שאתה לא מגן העם. אתה אל תיקח את הזכות על החינוך שלנו ועל הציונות, כי אין לך זכות כזאת.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני מאשים אותך ולא את אבא שלך.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת הנגבי, אני מבקש להפסיק.

יעל דיין (העבודה):

מה שאתה עשית לקידום השלום – זה ללכת אחורנית, להסיג את כולנו, להבדיל בין דם לדם, להכניס גזענות לז'רגון שלנו. אז תיזהר לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה שלומו של נביל שעת'?

יעל דיין (העבודה):

אתה שואל אותי שאלה, חבר הכנסת איתן? מה השאלה שלך, חבר הכנסת איתן?

מיכאל איתן (הליכוד):

את בקשר מכתבים אתו.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע, אני מבקש להפסיק. מה זה?

יעל דיין (העבודה):

אגיד לך מה שלומי. שבע שעות עם נביל שעת' מקדמות את השלום יותר מעשר דקות השמחות של צחי הנגבי ושל מיקי איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה לא קיבלת אישור מרבין? למה יצאת בלי אישור מרבין?

יעל דיין (העבודה):

אני מבקשת להוריד מזמני את ההפרעות.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מאוד מבקש להפסיק עם קריאות הביניים. אני מבקש להפסיק. אתם לא תנהלו כאן דו-שיח ללא רשותי.

צחי הנגבי (הליכוד):

למה היא התנצלה בוועדת הכנסת? למה היא צריכה לענות?

רן כהן (מרצ):

היא לא צריכה לענות. היא לא בחקירה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת הנגבי, גם כשאתה דיברת אני דאגתי שיהיה כאן שקט. חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש להפסיק. בבקשה.

צחי הנגבי (הליכוד):

שמעתי אתמול בלילה שהיא מתנצלת על זה.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. בבקשה.

יעל דיין (העבודה):

אני רוצה להציג הסתייגות לפקודה למניעת טרור, לשמה של הפקודה, משום שאני חושבת שהתיקון שאנחנו מציעים בחוק הוא תיקון שיקרב את ההיבנות, את ההבנה של האחר. אני חושבת שהוא ייצור גשר, אני חושבת שהוא לא עניין ביטחוני. אתם יודעים טוב מאוד שהעניין הביטחוני מכוסה על-ידי פקודת העונשין. אילו רציתי לגלוש כך לסנטימנטים הייתי קוראת לחוק הזה חוק אייבי, אבל אני חושבת שהחוק הזה צריך להיקרא – נוסף על חוק לתיקון פקודת מניעת טרור – בסוגריים גם: מפגשים לקיום יחסי שלום, או לחלופין: היתרים למפגשים לצורך קידום שלום. שום דבר אחר לא יהיה נאה לחוק הזה ושום דבר אחר לא יקדם את השלום, מלבד הידברות עם הארגונים שמוכנים לדבר אתנו שלום.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אנחנו נראה.

יעל דיין (העבודה):

מה תראי, נעמי בלומנטל? מה תראי? את הילדים שלך משטרים בג'באליה עשרות שנים? מה תראי? כיבוש תראי? גזענות תראי?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

על מי את מגינה? על רוצחים? את לא מתביישת. את לא מתביישת.

יעל דיין (העבודה):

אין לכם זכות לא על הביטחון ולא על הציונות ולא על המוסר.

גונן שגב (צומת):

לך יש בעל – – –

יעל דיין (העבודה):

אתם עיכבתם את השלום ואנחנו נביא אותו.

קריאות:

– – –

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה, חברת הכנסת יעל דיין.

גונן שגב (צומת):

יש לך בעל – – –

יעל דיין (העבודה):

– – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גונן שגב. חברת הכנסת יעל דיין. חבר הכנסת רן כהן. רבותי, מה קרה לכם?

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

קריאה:

— — —

יעל דיין (העבודה):

גם אתה יודע.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

יעל דיין (העבודה):

אז שיפסיקו עם ההערות האלה.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת דיין, את לא יכולה להאשים אותי.

יעל דיין (העבודה):

אני מבקשת את עזרתך.

היו"ר ע' עלי:

אני עושה את זה. אני עושה כמיטב יכולתי.

יעל דיין (העבודה):

יש לנו כאן דיון בחוק — — —

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת יעל דיין, בוודאי לא יכולות להיות לך טענות אלי.

יעל דיין (העבודה):

להיפך.

היו"ר ע' עלי:

אני משתדל כמיטב יכולתי. חבר הכנסת אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אצלנו בערבית יש פתגם האומר: "אד'א כאן אל-רוראב ידול אל-קאים, פי אדילו ביהום עלה רובע אל-ח'ראבי".

קריאה:

תתרגם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מה שאני אומר, חבר הכנסת צחי הנגבי, הוא, שאם העורב מוביל איזה עם – הוא יוביל אותו לעיי חורבות. לשם אתה מוביל, וזה בדיוק מה שאתה רוצה. אין חוק שימנע עם מלשאוף לחירות ולעצמאות. אין חוק שיקנה למדינת ישראל ביטחון. הכול אטימות ודברי הבל. לבוא ולומר שתיקון החוק הדקוני הזה יפגע בביטחון מדינת ישראל – אלה דברי הבל. המרשם האמיתי לפגיעה בביטחון המדינה הוא על-ידי כיבוש ועל-ידי הימנעות ממשא-ומתן ישיר עם הנציג הלגיטימי והבלעדי של העם הפלשתיני, והוא אש"ף.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם זו עמדת מפלגת העבודה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא, זו העמדה שלנו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני לא בא להציג את העמדות שלהם ולא בא לדבר בשמם.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הוא חיבר זאת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא לא בקואליציה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מה שאני בא לומר הוא, שאנשי הליכוד המתחסדים, הם הראשונים שהכירו בעובדה ובמציאות, שאש"ף הוא הכתובת היחידה ואי-אפשר לנהל משא-ומתן עם אף אחד. ברור שהמשא-ומתן במדריד לא היה משא-ומתן עם יחידים או בודדים, אלא עם נציגות של העם הפלשתיני, שקיבלה גיבוי וסמכות מאש"ף. ללא גיבוי וסמכות זו הם לא יכלו להגיע והם לא יכלו לחזור. לכן הגיעה העת היום להכניס לראש, שהמציאות – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

למה אתה רוצה לשנות את התנאים של מדריד? תגיד למה אתה רוצה לשנות? תישאר בתנאי מדריד. למה אתה רוצה לשנות?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מבקש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא רוצה לחזק את תהליך השלום.

צחי הנגבי (הליכוד):

יש לך משהו על איזה עורב?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת צחי הנגבי, אני מאוד מבקש.

רן כהן (מרצ):

חבר'ה, תירגעו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

לדעתי, ואין מחלוקת על כך, השטחים הכבושים בגדה המערבית וברצועת-עזה נתונים במצב של כיבוש, שהוא תופעה בלתי-חוקית. לעם הפלשתיני שם יש הזכות הלגיטימית, גם על-פי החוקים הבין-לאומיים, להגשים את זכותו לעצמאות ולריבונות. יש לו הזכות גם להגיד מי נציגו הלגיטימי, והנציג הזה הוא אש"ף. אם מדינת ישראל רוצה להגיע להסכם, וברור שהסכם עורכים בין שני צדדים ולא על-ידי צד אחד, אזי מדינת ישראל חייבת לנהל משא-ומתן עם אש"ף ועל-ידי זה להגיע לשלום – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מה עם ה"חמאס"?

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – להבטיח את ביטחונה ולשים קץ לשפיכות הדמים בין שני העמים.

כל הדיבורים של אלה שבאים לומר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

יש לך הסתייגות – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מבקש.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כל אלה הבאים לתרץ ומטיפים להפסקת תהליך השלום על-ידי המשך האינתיפאדה יודעים שהם מדברים דמגוגיה בשם עצמם, מאחר שהאינתיפאדה היא ביטוי לרצונו של העם הפלשתיני, וכל עוד יש כיבוש, האינתיפאדה תימשך. ואך ורק על-ידי השגת שלום, ולא סתם שלום, אלא שלום צודק, שיגשים את זכותו של העם הפלשתיני, תיפסק האינתיפאדה ותהיה שכנות טובה בין שני העמים, במסגרת שתי מדינות עצמאיות, זו ליד זו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלסאנע. רשות הדיבור לחברת הכנסת ענת מאור, אחריה – לחבר הכנסת חיים אורון, ואחריו – לחברת הכנסת נעמי חזן.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הבית, אם עד עכשיו היה ברור לנו שצריך לבטל את החוק ובכך למחוק כתם מספר החוקים הישראלי, לאפשר לקדם את השלום ולאפשר לקדם את הדמוקרטיה במדינה, הרי שהערב השתכנענו, שיש סיבה הכרחית נוספת לביטולו של החוק: מי שמסרב לקיים דיאלוג עם אלה המוכנים לדבר אתנו הופך עצמו גם לשופט, תוקף, ופוגע בלהט בעמיתים מבית. ביטול החוק יסייע לבית כולו לשמוט את הקרקע מתחת מי שהנשק היחיד שלהם הוא לפגוע בשלום הבית ובחברי הבית.

יטיב הכנסת לעשות אם תבטל את הקלון ותכבד את עצמה ואת חוקיה הנאורים. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחברת הכנסת ענת מאור. חבר הכנסת חיים אורון.

חיים אורון (מרצ):

מוותר.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חברת הכנסת נעמי חזן.

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת רן כהן ינמק את ההסתייגות.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רן כהן, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי.

לחבר הכנסת מיכאל איתן אני רוצה לומר: לפי התקנון, יש חמש דקות להצבעה. אני על חמש הדקות
אשמור.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אדוני השר, התיקון הזה בא היום לא רק להסיר כתם מספר
החוקים, אלא גם להסיר מכשול בפני הדרך לשלום, ובעיקר הוא בא לסמל את הדבר האחד והיחיד,
שהוא החשוב מכול, שהפקודה הזאת למניעת טרור לא מנעה את הטרור. במתכונתה זאת, הפקודה
שהיתה מיועדת כביכול למנוע טרור, במידה רבה מאוד אף גרמה להגברת הטרור, משום שהיא מנעה
את האופציה האחת והיחידה, האופציה של ההידברות עם אש"ף כגורם שיכול לסלול את הדרך
מהצד הפלשתיני אל הצד של מחנה השלום הישראלי. בכך בעצם נמנעה האפשרות להתקדם ולחזק
את הגורמים המתונים בצד הפלשתיני להושטת יד לשלום לצד הישראלי.

ומכך אנחנו הגענו למסקנה מזמן, רבותי – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה. רבותי, אני מבקש למנוע אי-הבנות: אנחנו כבר צלצלנו, ובתום דברי הנואם אנחנו נצביע. נא
להזעיק את האנשים.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, דווקא לאחר החודש האחרון, שבו נוכחנו לדעת, שבהתחזקות ה"חמאס" הגיעה מדינת ישראל גם למעשה שהתנגדתי לו, לגירוש – מעשה שגם הוא לא חסם את הטרור – אנחנו חייבים לפתוח את הדרך לאפשרות של הידברות, כדי להגיע לשלום, ולא בחוקים כאלה שניסו ליצור מכשולים, ולמעשה הכשילו את תהליך השלום. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת רן כהן. אני פונה אל מזכיר הכנסת: חמש הדקות תמו? רבותי, אנחנו נשמור על התקנון. עוד שתי דקות. בעוד שתי דקות נצביע.

חבר הכנסת מיכאל איתן, רצית להגיד משהו? יש שתי דקות, תוכל להגיד.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת צחי הנגבי אמר, שהקיצונים העירו את השרים. אמרתי שהוא העיר את המתים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זה היה הנאום הכי קצר בכנסת.

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. נא לשבת במקומות.

קריאה:

איפה ראש הממשלה?

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מזכיר, שרק מי שילחצו על כפתור ההצבעה, אם נצביע בהצבעה אלקטרונית, קולם יימנה. אחרים – לא נוסיף קולות.

אנו דנים בחוק לתיקון פקודת מניעת טרור (מס' 3), התשנ"ג–1993. לשם החוק יש הסתייגויות.

מיכאל איתן (הליכוד):

האם סיעה שנמנעה מהצבעה יכולה לנמק את ההסתייגות שלה?

קריאות:

לא.

ענת מאור (מרצ):

בסוף, אחרי ההצבעה על החוק כולו.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, היות שחבר הכנסת איתן שאל אותי – – –

קריאה:

אדוני היושב-ראש, אני בעד שיהיו לפחות 10% מחברי הליכוד.

מיכאל איתן (הליכוד):

כולם ישנם, והם יופיעו בעיתוי המתאים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת ביבי נתניהו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, שאלת שאלה: בקריאה שנייה, רק ברשות הוועדה. נא לעיין בסעיף 55(א), ושם תקבל את התשובה. באישור הוועדה אפשר לנמק בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על שם החוק. יש הסתייגויות של חברי הכנסת עמיר פרץ ואלי דיין. מוותרים. חבר הכנסת חגי מירום לא נמצא, והוא לא יכול לוותר. אנחנו מצביעים על הסתייגות של חבר הכנסת חגי מירום. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 20

בעד התיקון של חבר הכנסת ח' מירום לשם החוק – 5

נגד – 32

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת ח' מירום לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 33, בצירוף קולו של השר ברעם. ההסתייגות אינה מתקבלת.

חבר הכנסת יוסי כץ?

יוסי כץ (העבודה):

מוותר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אברהם פורז איננו נוכח, ולכן הוא לא יכול לוותר. אף אחד לא יכול לוותר במקומו. מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת אברהם פורז? מי נגד?

הצבעה מס' 21

בעד התיקון של חבר הכנסת א' פורז לשם החוק – 1

נגד – 32

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת א' פורז לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 1, נגד – 33. ההסתייגות לא מתקבלת.

מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת יצחק לוי? מי נגד?

הצבעה מס' 22

בעד התיקון של חבר הכנסת י' לוי לשם החוק – 6

נגד – 30

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת י' לוי לשם החוק לא נתקבל

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 31. ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות של חבר הכנסת צחי הנגבי. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 23

בעד התיקון של חבר הכנסת צ' הנגבי לשם החוק – 5

נגד – 33

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת צ' הנגבי לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 34. ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות השנייה של חבר הכנסת הנגבי – תחת הכותרת לחלופין. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 24

בעד התיקון לחלופין של חבר הכנסת צ' הנגבי לשם החוק – 6

נגד – 30

נמנעים – אין

התיקון לחלופין של חבר הכנסת צ' הנגבי לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 31, ההסתייגות אינה מתקבלת.

מי בעד ההסתייגות של חברי הכנסת רון נחמן וביבי נתניהו? מי נגד?

הצבעה מס' 25

בעד התיקון של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק – 6

נגד – 30

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 6, נגד – 31, ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות לחלופין של חברי הכנסת רון נחמן וביבי נתניהו. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 26

בעד התיקון לחלופין של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק – 2

נגד – 32

נמנעים – אין

התיקון לחלופין של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 2, נגד – 33, ההסתייגות לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להסתייגות לחלופי חלופין של חברי הכנסת רון נחמן וביבי נתניהו. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 27

בעד התיקון לחלופי חלופין של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק – 5

נגד – 32

נמנעים – 1

התיקון לחלופי חלופין של חברי הכנסת ר' נחמן וב' נתניהו לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 33 – השר ברעם מקפיד – אחד נמנע. ההסתייגות לא נתקבלה.

האם אתם מתנגדים להצבעה ידנית?

מיכאל איתן (הליכוד):

למה? ההצבעה מתקדמת מהר.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני עובר להצבעה ידנית. היות שיחסי הכוחות כאן ברורים – חבל.

מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת מיכאל איתן? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב

התיקון של חבר הכנסת מ' איתן לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה.

חברת הכנסת יעל דיין?

יעל דיין (העבודה):

מסירה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טלב אלסאנע?

טלב אלסאנע (מד"ע):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת ענת מאור?

ענת מאור (מרצ):

מסירה.

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת חיים אורון ונעמי חזן?

חיים אורון (מרצ):

מסירים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין?

בנימין טמקין (מרצ):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רן כהן?

רן כהן (מרצ):

מסיר.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד ההסתייגות של חבר הכנסת יגאל ביבי? מי נגד?

הצבעה

בעד התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לשם החוק – מיעוט

נגד – רוב

נמנעים – אין

התיקון של חבר הכנסת י' ביבי לשם החוק לא נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אין אופוזיציה. האופוזיציה ישנה, עייפה.

היו"ר ע' עלי:

אבקש להפסיק את ההערות.

אבקש להצביע בהצבעה אלקטרונית. מי בעד שם החוק כהצעת הוועדה? מי נגד?

הצבעה מס' 28

בעד שם החוק, כהצעת הוועדה – 32

נגד – 6

נמנעים – אין

שם החוק, כהצעת הוועדה, נתקבל.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 33, נגד – 6. שם החוק נתקבל כהצעת הוועדה.

צחי הנגבי (הליכוד):

לחוק שייפול מחר כבר יש שם.

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת לעמוד 5, יש הוספת סעיף לפני סעיף 1, של חבר הכנסת צחי הנגבי. מי בעד?

צחי הנגבי (הליכוד):

לא נימקתי.

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי, חבר הכנסת הנגבי, קיבלת עשר דקות, וזה כולל את הסעיף הזה, עם כל הכבוד. מי בעד?

צחי הנגבי (הליכוד):

רגע. נימקתי עשר דקות על שתי הסתייגויות לגבי שם החוק.

היו"ר ע' עלי:

מי בעד ההצעה של חבר הכנסת צחי הנגבי – יצביע.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ע' עלי:

רבותי, לחלופין לא נחשב. קיבלת עשר דקות, נימקת. אנחנו מצביעים כעת. חבל על הוויכוח. מי בעד
הוספת סעיף לפני סעיף 1?

צחי הנגבי (הליכוד):

יש לי שניים.

היו"ר ע' עלי:

אין בעד. מי נגד?

סליחה, יכול להיות שטעיתי, אני לא רוצה לגרום – – – הוא צודק? אתה צודק? חבר הכנסת צחי הנגבי, תוותר הפעם.

הצבעה

בעד ההצעה של חבר הכנסת צ' הנגבי לפני סעיף 1 – אין
נגד – רוב ההצעה של חבר הכנסת צ' הנגבי לפני סעיף 1 לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ההסתייגות לא נתקבלה.

חברי הכנסת, אבקש תשומת לבכם, מחר ממשיכים בסעיף 1, עוברים להסתייגויות, מנמקים אותן, ולאחר מכן תהיה הצבעה.

הישיבה הבאה תתקיים, אם ירצה השם, מחר בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 00:57.